

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

ORDIN

privind aprobarea programelor pentru evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII - a și pentru probele scrise ale examenului de bacalaureat național în anul școlar 2019 - 2020

- [ANEXE](#)

În baza prevederilor art. 2 din [Hotărârea Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență nr. 6/2020](#), ale art. 49 din [Decretul nr. 195/2020](#) privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, având în vedere prevederile art. 3 din [Hotărârea Guvernului nr. 1.401/2009](#) privind înființarea, organizarea și funcționarea Centrului Național de Evaluare și Examinare, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 15 alin. (3) din [Hotărârea Guvernului nr. 24/2020](#) privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

Art. 1. - (1) Se aprobă programele pentru evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII - a în anul școlar 2019 - 2020.

(2) Se aprobă programele pentru susținerea probelor scrise ale examenului de bacalaureat național 2020.

Art. 2. - (1) Programele pentru disciplinele limba și literatura română, limba și literatura maternă (pentru elevii aparținând minorităților naționale, care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă) și matematică, valabile pentru evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII - a în anul școlar 2019 - 2020, sunt cele prevăzute în [anexa nr. 1](#).

(2) La data intrării în vigoare a prezentului ordin, [articolul 3 din Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.916/2019](#) privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII - a în anul școlar 2019 - 2020, [publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 712 din 29 august 2019](#), [se abrogă](#).

Art. 3. - (1) Programele pentru disciplinele limba și literatura română, limba și literatura maternă (pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale), matematică, istorie, fizică, chimie, biologie, informatică, geografie, logică, argumentare și comunicare, psihologie, economie, sociologie și filosofie, valabile pentru examenul de bacalaureat național 2020, sunt cele prevăzute în [anexa nr. 2](#).

(2) La data intrării în vigoare a prezentului ordin, [Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.950/2019](#) privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național 2020, [publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 734 din 6 septembrie 2019](#), [se modifică](#) după cum urmează:

1. La articolul 3, alineatele (2), (4), (5) și (6) se abrogă.

2. La articolul 3, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

"**(3)** Programa de bacalaureat pentru evaluarea competențelor digitale, valabilă în sesiunile examenului de bacalaureat național din anul 2020, este cea prevăzută în anexa nr. 2 la [Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.923/2013](#) privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național - 2014."

Art. 4. - Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, Centrul Național de Evaluare și Examinare, inspectoratele școlare județene/al municipiului București și unitățile de învățământ/ centrele de examen duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 5. - [Anexele 1 și 2](#) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 6. - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Cristina Monica Anisie

București, 10 aprilie 2020.
Nr. 4.115.

SUMAR:

- [ANEXA Nr. 1](#) Programe pentru evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a - anul școlar 2019-2020
- [ANEXA Nr. 2](#) programele pentru susținerea probelor scrise ale examenului de bacalaureat național 2020

ANEXA Nr. 1

PROGRAME pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a Anul școlar 2019-2020

- limba și literatura română
- limba și literatura maternă (pentru elevii aparținând minorităților naționale, care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă)
- matematică

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura română are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura română vizează evaluarea competențelor de receptare a mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele pentru evaluarea națională vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare actualizate pentru clasele a V-a - a VIII-a (aprobată prin [ordinul ministrului educației, cercetării și inovării cu nr. 5097/09.09.2009](#)).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelele de mai jos cuprind competențele generale care vizează receptarea și producerea mesajelor scrise din programa școlară pentru clasa a VIII-a (Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse), detalierea lor în competențele specifice și conținuturile asociate, din programele școlare pentru clasele a V-a - a VII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
<p>1.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date</p>	<ul style="list-style-type: none"> - idei principale, idei secundare; - ordinea logică și temporală a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog); - structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje, naratorul) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta, eul liric); - subiectul operei literare, momentele subiectului; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, repetiția fonetică/aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteza); - sensul propriu, sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; - elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); - trăsăturile specifice genurilor epic și liric în texte la prima vedere; - trăsături ale speciilor literare în texte la prima vedere: schița, basmul popular, pastelul, fabula, nuvela, doina populară; - texte literare (populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii); texte nonliterare.
<p>1.2 sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și a punctuației</p>	<ul style="list-style-type: none"> - arhaisme, regionalisme și neologisme; - cuvinte derivate, compuse sau obținute prin schimbarea valorii gramaticale/conversiune; - categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; - construcții pleonastice; - sensurile cuvintelor în contexte diferite; - mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; - ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat; - despărțirea cuvintelor în silabe; - semne de punctuație: punctul, virgula, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, cratima, punctul și virgula, linia de pauză; - semne ortografice: cratima, punctul; - valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; - elemente de limbă și de stil în textul literar; - figurile de stil, versificația; - categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a - a VIII-a): părțile de

	<p>vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice;</p> <p>- elemente de sintaxă a propoziției și a frazei: probleme de acord; funcții sintactice (predicatul verbal și predicatul nominal; subiectul; atributul adjectival; atributul substantival genitival, atributul substantival prepozițional, atributul substantival apozitional; atributul pronominal genitival, atributul pronominal prepozițional; atributul adverbial; atributul verbal; complementul direct; complementul indirect; complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod); tipuri de propoziții - principale și subordonate (propoziția subordonată predicativă, propoziția subordonată subiectivă; propoziția subordonată atributivă; propoziția subordonată completivă directă); propoziția regentă, elementul regent, cuvintele și construcțiile incidente; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat.</p>
<p>1.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor și preferințelor</p>	<p>- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.</p>

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
<p>2.1 redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă</p>	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; - părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; - dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă și corectă; - redactarea unor texte reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural); evidențierea unor trăsături ale unui obiect (peisaj, operă de artă, persoană) într-o descriere; - redactarea unor scurte narațiuni; - continuarea unor dialoguri; - redactarea unor texte argumentative (susținerea preferințelor și a opiniilor); - redactarea unor compuneri având ca suport texte literare la prima vedere - rezumat, caracterizare de personaj; - motivarea apartenenței unui text la prima vedere la o specie literară sau la un gen literar; - prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.) sau prin exprimarea argumentată

	a opiniei personale privind structura textului, semnificația titlului, procedeele de expresivitate artistică învățate și semnificația/mesajul textului dat; - exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele la prima vedere.
2.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de lexic și de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație	- elemente de lexic studiate în clasele a V-a - a VIII-a; - aplicarea corectă a cunoștințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei (coordonare, subordonare, incidentă); - enunțul, fraza, părți de propoziție și propoziții studiate (predicatul și propoziția subordonată predicativă, subiectul și propoziția subordonată subiectivă; atributul și propoziția subordonată atributivă; complementul direct și propoziția subordonată completivă directă); expansiunea și contragerea.

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

I. KOMPETENCIAK

1. A szovegolvasas

- a reszek es a szovegegesz jelentesenek megragadasa;
- az irodalmi es nem irodalmi kommunikacios helyzet jellemzoinek megragadasa, es megkulonboztetese;
- az irodalmi formak es kodok szerepenek megragadasa a szovegszervezodesben;
- az irodalmi muvek ertekviszonyainak, hangnemenek megragadasa;
- a szoveg adott szempontok szerinti ertelmezese es ertekese.

2. Az irasbeli kifejezokepesseg (fogalmazas)

- kulonbozo szovegtipusok / szovegmufajok alkotasa;
- a szoveg megszerkesztese, tagolasa;
- a nyelvi-nyelvtani ismeretek alkalmazasa;
- a nyelvi-stilisztikai ismeretek alkalmazasa;
- tudatos helyesiras;
- személyesség a szovegalkotasban.

II. TARTALMAK

1. Irodalomolvasas

Irodalmi formak es kodok

- tortenetmondas, elbeszelo, elbeszelo nezopont, szereplo, szereplok rendszere;
- epikai mufajok: elbeszeles/novella, humoreszk, anekdota, regeny;
- beszédhelyzet(ek) a koznapi es irodalmi szovegekben: a beszélonek a targyhoz es a cimzethez valo viszonya; teny es fikcio; elbeszelo, elbeszelo nezopont, terszerkezet, idoszerkezet az epikai muvekben;
- megjelenített ertek, ertekrend;
- hangnemek: unnepelyes, patetikus, szatirikus, tragikus, targyilag, humoros hangvetel.

2. A logikus es celszeru nyelvhasznalat: kozlesformak

- irodalmi es nem irodalmi szovegek ertelmezese;
- parbeszed, monolog. elbeszeles, leiras, jellemzes, személyes allaspont kifejezese es indoklása.

3. A kozles epitoelemei: a mondat, a szo.

A szo.

- a szavak jelentese;
- a szo szerkezete;

- a szofajok.
- A mondat.
- az egyszeru mondat es elemzese.

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

I. Literatur

1. Personliche Meinung äußern und begründen;
2. Wiedergabe des Inhaltes eines Textes:
  - a. die Nacherzahlung
  - b. die Inhaltsangabe;
3. Texte aufgrund von Fragen erschließen;
4. Texte fortsetzen oder umformen;
5. Erfassen des tieferen Sinnes eines Textes;
6. Sprachliche Mittel in einem literarischen Text erkennen
7. Änderung der Erzählperspektive;
8. Gattungsspezifische Merkmale erkennen: die Ballade
9. Verfassen eines Dialogs zu einer gegebenen Situation.
10. Änderung der Erzählperspektive;
11. Verfassen eines persönlichen Briefes.

II. Sprachbetrachtung

1. Bereicherung des Wortschatzes:
  - a. die Wortfamilie: Ableitung und Zusammensetzung,
  - b. das Wortfeld,
  - c. Homonyme, Synonyme, Antonyme;
2. Identifikation und Bestimmen von Satzgliedern:
Subjekt, Prädikat, Objekt, Attribut, Konditionalbestimmung;
3. Identifikation und Bestimmen von Nebensätzen:
Subjekt-, Prädikativ-, Attribut-, Objekt-, Konditionalsatz;
4. Form der Nebensätze:
  - a. eingeleitete: Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz;
  - b. uneingeleitete: Infinitivgruppe, Partizipialgruppe, verkappter Nebensatz.
5. Umwandlung von Satzgliedern in Nebensätze und umgekehrt.
6. Erkennen der Wortarten und Verwenden der richtigen Wortformen:
  - a. das Substantiv (mit Schwerpunkt: Deklination, Pronomen und Präposition);
  - b. das Adjektiv (Steigerung);
  - c. das Verb (mit Schwerpunkt: Hilfsverben, Modalverben, Aktiv-Passiv, Konjunktiv, Zeitformen).

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

I. Sadržaj programa: Srpski jezik

1. Fonetika:

Jednacenje suglasnika po zvucnosti i mestu tvorbe; Palatalizacija; Jotovanje; Prelaz suglasnika l u o.

2. Recnik:

Porodica reci; Antonimi; Sinonimi; Hominimi; Sufiksacija i prefiksacija; Slozenice; Arhaizmi; Neologizmi; Varvarizmi; Profesionalizmi; Provincijalizmi.

3. Morfologija:

Znacenje i upotreba padeza; Neodredeni i odredeni pridevski oblici; Poredenje prideva; Imenicke i pridevske zamenice; Podela brojeva; Brojne imenice; Glagolska vremena.

4. Sintaksa:

Slozene recenice nezavisnog odnosa; Slozene recenice zavisnog odnosa.

Ciljevi i zadaci nastave srpskog jezika:

- raspoznavanje glavnih pojmova iz fonetike, recnika, morfologije i sintakse;
- njihovo primenjivanje u datom kontekstu;
- morfosintakticka analiza određenih gramatickih kategorija u datom tekstu;
- motivisanje uloge interpunkcije i reda reci u slozenim recenicama;
- odredivanje korespondencije između delova recenice i slozene recenice zavisnog odnosa;
- postovanje normi knizevnog jezika prilikom pismenog izrazavanja.

II. Sadržai programa: knjizevna lektira

5. razred: Starac prevario divov; U cara Trojana kozje usi; Osnovna skola od B. Nusica

6. razred: Car Lazar a carica Milica; Veletovci od I.Andrica; Geografija od B.Nusica;

7. razred: Analfabeta od B. Nusica; Hajduk Veljko od V.St.Karadzica;

8. razred: Kad mladijah umreti od B. Radicevica; Pocetak bune protiv dahija; Sve, sve, ali zanat; Hasanaginica; Sve ce to narod pozlatiti od L.Lazarevica; O klasje moje od A.Santica; Pokondirena tikva od J.St.Popovica; Kosa od I. Andrica.

Ciljevi i zadaci nastave srpske knjizevnosti:

- raspoznavanje etapa u izradi pismenih sastava i rezimeja knjizevnih tekstova;
- pismeno izlaganje sizea i momenata narativnog tkiva date knjizevne lektire;
- raspoznavanje razlika između usmene i pisane knjizevnosti;
- elaboracija knjizevnog komentara;
- karakterizacija knjizevnih likova;
- postovanje normi knjizevnog jezika prilikom pismenog i usmenog izrazavanja.

Literatura

Knjizevna lektira i gramatika za 5. razred;

Knjizevna lektira i gramatika za 6. razred;

Knjizevna lektira i gramatika za 7. razred;

Knjizevna lektira i gramatika za 8. razred.

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA SI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

LIMBA SLOVACĂ

A. Fonetica

Sunetele (vocale, consoane, diftongi). Mutația sunetelor. Silaba: împărțirea cuvintelor în silabe. Cuvinte selectate.

B. Lexicologie

Cuvântul. Îmbogățirea vocabularului (formarea cuvintelor, împrumuturile). Diferențierea vocabularului după diferite criterii (fondul de bază al vocabularului, masa vocabularului, sinonimele, antonimele, omonimele).

C. Morfologia

Părțile de vorbire: flexibile (substantive, adjective, pronume, numerale, verbe), neflexibile (adverbe, prepoziții, conjuncții). Categoriile gramaticale ale părților de vorbire (în conformitate cu programa școlară).

D. Sintaxa

Propoziția simplă și compusă. Părțile de propoziție. Fraza: coordonată, subordonată. Tipurile de propoziții în fraza coordonată și subordonată. Elementele de legătură.

Cerințe:

- recunoașterea categoriilor fenomenelor date;
- aplicarea cunoștințele în cuvinte și propoziții scurte;
- menționarea exemplelor: cuvinte, propoziții scurte, redactarea textelor scurte, în care să se manifeste

fenomenul solicitat;

- analiza morfologică a părților de vorbire și a categoriilor respective în baza textului dat;
- formarea de propoziții cu părțile de vorbire date;
- determinarea predicatelor, a elementelor de legătură, segmentarea frazei în propoziții, determinarea felurilor de propoziții, a frazei și marcarea raporturilor între părțile de propoziție/între propoziții;
- determinarea funcției sintactice a cuvintelor marcate;
- aplicarea cunoștințelor din sintaxă în propoziții, formularea propozițiilor simple și a frazelor.

LITERATURA SLOVACĂ

A. Texte literare

Medicina (Janko Jesensky), Cakanka (L'udmila Podjavorinska), Na chlieb (Jozef Gregor Tajovsky), Katarina - l'udova balada, Sitniansky vatrar (Jozef Horak), Prve hodinky (Jozef Gregor Tajovsky), Isli hudci horou - l'udova balada, Doktor (Janko Jesensky), Zuzanka Hraskovie (Pavol Orszagh Hviezdoslav), Tapakovci (Bozena Slancikova Timrava), Statky-zmatky (Jozef Gregor Tajovsky).

B. Noțiuni de teorie literară

Opera literară. Epica. Lirica. Povestire, schiță, nuvelă, roman. Creația populară, povestea, cântecul. Acțiunea literară, fazele acțiunii. Personajul literar.

Mijloace și procedee artistice: epitetul, personificarea, metafora, hiperbola, descrierea, narațiunea, dialogul, monologul.

Elemente de prozodie: versul, strofa, rima, ritmul.

COMPUNEREA

- Reproducerea conținutului. Redactarea planului de idei.
- Reproducerea acțiunii cu stabilirea fazelor acțiunii. Caracteristica personajului.
- Vorbirea directă și indirectă. Texte funcționale.

BIBLIOGRAFIE

Gramatika slovenskeho jazyka (Gramatica limbii slovace), Editura: Slovenske pedagogicke nakladatel'stvo, 2003

Pravidla slovenskeho pravopisu (Îndreptar ortografic slovac).

Synonymicky slovník (Dicționar de sinonime). Kratky slovník slovenskeho jazyka (Dicționar explicativ al limbii slovace).

Sedlak, Imrich și col, Dejiny slovenskej literatury (Istoria literaturii slovace), volumul I și II, Martin - Bratislava, 2009.

Manualele în vigoare (clasele V-VIII).

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura italiană maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii italiene materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [ordinul cu nr. 3393/28.02.2017](#).

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura italiană maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de

exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura italiană maternă.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice		Conținuturi asociate
1.1	dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	<ul style="list-style-type: none"> - idei principale, idei secundare; ordinea logică și cronologică a ideilor/ a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); - subiectul operei literare; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză); - sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; - trăsăturile specifice genului epic și liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; - trăsături ale speciilor literare: mitul, fabula; - texte literare (aparținând diverselor genuri și specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, știrea); - reperarea unor informații esențiale dintr-un text; - completarea unui text lacunar; - recunoașterea secvențelor narative și dialogate dintr-un text; - recunoașterea de cuvinte și expresii noi în text; - utilizarea unui lexic diversificat recurgând la categoriile semantice studiate.
1.2	sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației	<p>Comunicarea scrisă</p> <p>Organizarea textului scris. Părțile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea. Organizarea unui text propriu (rezumat, caracterizare de personaj).</p> <p>Ortografia și punctuația. Scrierea corectă a cuvintelor.</p> <p>Consoanele duble, diftongii, triftongii, apostroful, trunchierea.</p> <p>Contexte de realizare:</p> <p>a) Scrierea funcțională: scrisoarea, invitația. Fișa de lectură. Completarea unor formulare tipizate. Conspectul.</p> <p>b) Scrierea imaginativă: compuneri libere de mici dimensiuni.</p> <p>c) Scrierea despre textul literar sau nonliterar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. Comentarea unor secvențe.</p>

Semnificația titlului. Personajul literar. Rezumatul unui text științific.

Fonetică și ortografie:

Aspecte fonetice specifice limbii italiene: pronunțarea vocalelor, a consoanelor (consoanele s și z; consoanele duble), grupurile gli, gn, sce, sci, ce, ci, ge, gi, ghe, ghi, diftongii și triftongii, eliziunea și apostroful.

Lexic:

Mijloace de îmbogățire a lexicului: derivarea cu sufixe și prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice; cuvinte compuse;

Sinonime, antonime

Gramatică:

1. Articolul: hotărât, nehotărât și partitiv; folosirea articolului cu numele proprii de persoane. Folosirea articolului cu numele proprii geografice.

2. Substantivul: formarea femininului; formarea pluralului; substantive defective; substantive cu două forme de plural; substantive colective; substantive invariabile; substantive defective de singular/plural; substantive compuse.

3. Adjectivul: formarea femininului adjectivelor calificative; poziția adjectivului calificativ; adjectivul demonstrativ; adjectivul posesiv și omiterea articolului în cazul posesivelor care însoțesc substantive indicând înrudirea; adjectivul nehotărât; gradele de comparație - forme sintetice (cele mai frecvente: buono, cattivo, grande, piccolo, alto, basso).

4. Numeralul: cardinal (de la 1000 la 100.000); ordinal (formarea); folosirea numeralului ordinal; distributiv; colectiv; multiplicativ.

5. Pronumele personal în acuzativ cu și fără prepoziție; pronumele personal în dativ cu și fără prepoziție; pronumele relativ che, chi, cui, il/la quale, i/le quali; locul pronomelor complemente în grupurile verbale, propoziția asertivă și imperativă.

6. Verbul: indicativul prezent al verbelor regulate și neregulate; perfectul compus al verbelor regulate și neregulate; imperfectul verbelor regulate și neregulate; viitorul simplu și viitorul anterior; condiționalul prezent și trecut; folosirea condiționalului; imperativul (tu, noi, voi); folosirea imperativului cu pronumele de politețe; concordanța timpurilor la modul indicativ; verbele frazeologice (cominciare, inițiere, finire, smettere).

7. Adverbul: formarea adverbilor din adjective cu sufixul "-mente"; adverbele de loc și de timp (cele mai frecvent utilizate); adverbe de îndoială; adverbe de mod; adverbe interogative; adverbe de evaluare; locuțiuni adverbiale (cele mai frecvente).

8. Conjunția: conjuncțiile coordonatoare; conjuncțiile subordonatoare: se, perche, affinche, cosicche, benche, nonostante, nel caso che.

		<p>9. Prepoziția: folosirea celor mai uzuale prepoziții - di, a, da, in, su, per, con, tra, fra; prepoziții articulate; locuțiuni prepoziționale (cele mai frecvente).</p> <p>10. Interjecția: interjecții proprii - ah, eh, ih,oh, ahi, beh, uffa, ahime; interjecții improprii - bravo, coraggio, avanti, via, su, forza, guai, peccato; locuțiuni - santo cielo, poveri noi, miseri noi etc.</p>
1.3	identificarea valorilor etice și culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor și preferințelor	- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii italiene în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice		Conținuturi asociate
2.1	redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă	<ul style="list-style-type: none"> - redactarea în scris de texte funcționale simple: paragrafe pe subiecte din viața cotidiană, mesaje, scrisori personale; - redactarea de mesaje scurte pe o anumită temă, urmărind un plan dat: pagină de jurnal personal, povestire, descriere; - realizarea de texte de mică întindere, ținând seama de părțile componente ale unei compuneri, respectând categoriile semantice și regulile gramaticale studiate, folosind corect semnele ortografice și de punctuație; - redarea în scris a unor informații receptate prin lectură; - cartea - obiect cultural: teoria literară, destinatarul mesajului, structura textului narativ; - descrierea obiectivă și subiectivă, dialogul, personajul (caracterizarea sumară - portret fizic și portret moral); - structura prozodică (rimă, ritm, vers, strofă, vers liber); - figurile de stil: personificarea, comparația, enumerarea, repetiția, epitetul, antiteza, metafora; - sensul de bază, sensul auxiliar; sensul figurat; - genuri și specii (genurile epic, liric și dramatic); - textul: texte literare aparținând diverselor genuri și specii și textul nonliterar utilitar; - redactare de mesaje, instrucțiuni; - completare de texte lacunare, rebus; - redactare de scrisori în registru familiar; - construirea unor scurte povestiri; - folosirea sinonimelor în scopul evitării repetițiilor; - diferențierea semnificației sinonimelor în contexte diferite; - folosirea corectă a părților de vorbire flexibile și neflexibile; - folosirea corectă a formelor verbale în raport cu cronologia faptelor relatate; - folosirea conectorilor adecvați; - folosirea unor construcții verbale specifice pentru a spori expresivitatea comunicării; - rezumare, substituie, transformare, alegere multiplă;

		<ul style="list-style-type: none"> - identificarea structurii textului narativ; - sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de context; - stabilirea relațiilor de sinonimie, antonimie și polisemie într-un text dat; - identificarea secvențelor într-un text narativ; - structurarea unui text în secvențe distincte în funcție de tipul acestuia (rezumat, caracterizare de personaj, scrisoare etc.).
2.2	utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de lexic și de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de lexic studiate în clasele a V-a - a VIII-a; mijloace de îmbogățire a lexicului; - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei; - aplicarea adecvată a cunoștințelor de morfologie în exprimarea scrisă corectă: articolul, substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele, verbul, adverbul, conjuncția, prepoziția, interjecția.

Teme recomandate:

- Universul personal: gusturi și preferințe, activități școlare și în afara școlii, familia, prietenia, sentimente și emoții, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanța;
- Universul adolescenței: stiluri de viață;
- Mediul înconjurător: viața la țară și oraș, natura (plante, animale, locuri și peisaje), ecologie;
- Progres și schimbare: obiecte și ustensile domestice, ocupații și profesii, invenții și descoperiri;
- Relații interpersonale: relații între tineri, corespondență și schimburi între școli, călătorii;
- Oameni și locuri: aspecte ale vieții citadine, obiective turistice și culturale, personalități importante;
- Obiceiuri și tradiții: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiționale, activități specifice sărbătorilor tradiționale (reluare și îmbogățire);
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărți și filme;
- Universul cultural italian: trecut și prezent;
- Societatea informațională și mijloace de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate și anunțuri în presă, radioul și televiziunea, internetul;
- Umorismul.

**PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ROMANI MATERNĂ**

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura romani maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Programa, bazată pe modelul comunicativ-funcțional, recomandă valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), ale căror interferențe favorizează dezvoltarea la elev a competențelor generale, prin intermediul celor specifice, aplicate la conținuturile propuse.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii romani maternă în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [ordinul cu nr. 3393/28.02.2017](http://www.legislatie.ro/Document.aspx?id=339328022017).

Programa de limba și literatura maternă rromani favorizează abordarea învățării din perspectivă inter- și transdisciplinară, urmărind:

- înțelegerea faptelor de limbă și a coerenței lor structurale, pornind de la mecanismele esențiale de generare a mesajului în comunicare orală și scrisă;
  - asigurarea controlului asupra uzului comunicării lingvistice în activități de ascultare, vorbire, lectură și scriere, în raport cu norma limbii rromani în vigoare;
  - cunoașterea și înțelegerea elementelor fundamentale de ordin lexical și gramatical, comune limbii rromani și altor limbi de contact, într-o viziune sincronică;
  - dobândirea unor competențe de lectură pe care elevii să le poată folosi în contexte diverse de viață în școală și în afara ei;
  - asumarea valorilor etice și a idealurilor umaniste naționale și europene, definatorii pentru omul modern, necesare propriei dezvoltări afective și morale, având ca reper modelul sociocultural contemporan.
- Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura rromani maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura rromani maternă.

1. Receptarea și redactarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Prezentarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte continue, discontinue și multimodale	<p>Textul narativ literar - în proză</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje - Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I - Momentele subiectului/etapele acțiunii. Idei secundare. <p>Planul dezvoltat de idei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Textul narativ nonliterar - Textul descriptiv literar <p>- Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip narativ, descriptiv, dialogat; discuții pe marginea textelor citite</p> <p>Textul epic</p> <p>Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare</p> <p>Textul liric</p> <p>Versificație: rimă, strofă, măsura versurilor, ritmul (intuitiv)</p> <p>Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic

	<ul style="list-style-type: none"> - Strategii de interpretare: discuții pe marginea textelor citite, interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora, aliterația, hiperbola, antiteza)
<p>1.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile. - Corectarea greșelilor de literă, ortografie, punctuație. Tipare textuale de structurare a ideilor. - "Întrebările cheie" pentru realizarea unui interviu, eseu-portretistic, eseu-argumentativ (cine?/ kon?, ce? /so?, când?/ kana? unde? /kaj?, de ce?/ sos0ar?). - Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate - Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal - Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte: scheme, tabele corelate cu conținutul textului. - Organizarea unui text în funcție de situația de comunicare. - Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor. - Rezumatul /planul de idei. - Comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică). - Caracterizarea personajului pe baza unor trăsături definitorii extrase dintr-o secvență a textului.

2. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Competențe specifice	Conținuturi
<p>2.1 Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii rromani literare pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Substantivul - categoriile gramaticale ale acestuia: gen (masculin și feminin), număr (singular și plural), determinare (articol) și cele șapte cazuri (nominativ, acuzativ, dativ, genitiv, ablativ, sociativ-instrumental și vocativ). Flexiunea nominală - Adjectivul- tipurile acestuia (buxle și tang), gradele de comparație ale adjectivului. Realizări ale atributului: prin adjectiv, pronume, numeral - Topica în propoziție. Norme de punctuație - Verbul - modurile prsonale și nepersonale. Distincția între verbele tematice și verbele atematice. Posibilități combinatorii ale verbului. Pronumele -tipurile și declinarea (pronumele personal/ i 3enutni sarnavni, pronumele interogativ-relativ/ i puchutni-phandutni sarnavni, pronumele posesiv/ i posesivo sarnavni, pronumele refelexiv/ i refleksivo sarnavni, pronumele demonstrativ/ i sikavutni sarnavni, pronumle nehotărât/ i nisavutni sarnavni și pronumele negativ/ i negativ0 sarnavni - Folosirea corectă a pronumelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât - Pronumele posesiv și exprimarea posesiei sau marcarea lipsei posesiei în construcții verbale posesive (prezent,

	<p>imperfect și perfect)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posibilități combinatorii ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale - Topica adjectivului (antepus substantivului). Acordul adjectivului cu substantivul. Adjectivul provenit din participiu. Posibilități combinatorii ale adjectivului - Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal, colectiv, distributiv, adverbial)
<p>2.2. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de lexic și semantică</p>	<p>Vocabular</p> <ul style="list-style-type: none"> - Structura cuvântului: Cuvântul, unitate de bază a vocabularului; Cuvântul și contextul; forma și sensul cuvintelor - Categoriile semantice: sinonime, antonime - Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea; cuvânt de bază și cuvânt derivat, conversiunea - Mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; împrumuturile lexicale - Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse - Familia lexicală
<p>2.3. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare</p>	<p>Ortoepie și ortografie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alfabetul limbii rromani. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic. Dicționarul. Articolul de dicționar - Tipuri de sunete: Vocală. Consoană - Semivocală. Accentul. Silaba - Grupurile vocalice - Despărțirea în silabe - Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii rromani

**PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ**

I. Зміст навчальної програми: Українська мова

- 1. Фонетика:** Поняття про фонетику; Звуки голосні та приголосні; Апостроф; Сполучення йо,ьо; Звукове значення букв я,ю,є,ї; Ненаголошені голосні е,и.
- 2. Лексикологія:** Однозначні і багатозначні слова; Пряме та переносне значення; Омоніми; Синоніми; Антоніми; Значущі частини слова: корінь, суфікс, префікс, закінчення; Фразеологізми; Основні способи словотворення.
- 3. Морфологія:** Самостійні та службові частини мови; Іменник; Дієслово; Прикметник; Числівник; Займенник; Прислівник; Граматичний розбір слів; Службові частини мови.

Цілі і завдання навчання української мови:

- визначити основні поняття фонетики, лексики, морфології та синтаксису;
- впровадження набутих знань в даному контексті;
- морфосинтаксичний аналіз деяких граматичних категорій в даному тексті;
- правильне використання пунктуації, вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, правильність, точність, багатство, виразність, доречність;
- визначити співвідношення між частинами мови та членами речення;
- вираження думок мовою та на письмі.

II. Зміст навчальної програми: Українська література

5. клас: **Вовк і Кіт**, Леонід Глібов; **Малий Мирон**, Іван Франко; **Доля**, **Про себе**, Тарас Шевченко.
6. клас: **Муха і Бажола**, Леонід Глібов; **Тиша морська**, Леся Українка; **Маленький грішник**, Михайло Коцюбинський; **Грицева шкільна наука**, Іван Франко.
7. клас: **Красне писання**, Іван Франко.
8. клас: **Добрий заробок** І. Франко; **І виріс я на чужині**, **Реве та стогне Дніпр широкий**.

Цілі і завдання навчання української мови:

- визначення етапів у розвитку художньої літератури;
- узагальнення знань про основні роди художньої літератури: епос, лірика, драма;
- поглиблення поняття про художню та наукову літературу;
- розробка літературного аналізу твору; визначення характерних рис літературних персонажів;
- дотримання норм літературної мови в письмовій та усній мові.

Literatura:

Українська мова, Підручник 5 - го класу;
Українська мова, Підручник 6 - го класу;
Українська мова, Підручник 7 - го класу;
Українська мова, Підручник 8 - го класу.

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA MATEMATICĂ

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a este un examen național și reprezintă modalitatea de evaluare externă sumativă a competențelor dobândite pe parcursul învățământului gimnazial.

În cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a Matematica are statut de disciplină obligatorie.

Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programei școlare în vigoare.

Subiectele pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a evaluează competențele formate/dezvoltate pe parcursul învățământului gimnazial și se elaborează în baza prezentei programe.

COMPETENȚE GENERALE ALE DISCIPLINEI

1. Identificarea unor date și relații matematice și corelarea lor în funcție de contextul în care au fost definite
2. Prelucrarea datelor de tip cantitativ, calitativ, structural, contextual cuprinse în enunțuri matematice
3. Utilizarea algoritmilor și a conceptelor matematice pentru caracterizarea locală sau globală a unei situații concrete
4. Exprimarea caracteristicilor matematice cantitative sau calitative ale unei situații concrete și a algoritmilor de prelucrare a acestora
5. Analizarea și interpretarea caracteristicilor matematice ale unei situații-problemă
6. Modelarea matematică a unor contexte problematice variate, prin integrarea cunoștințelor din diferite domenii

COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI CLASA a V-a

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea caracteristicilor numerelor naturale și a formei de scriere a unui număr natural în contexte variate</p> <p>2. Utilizarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în calcule cu numere naturale</p> <p>3. Selectarea și utilizarea de algoritmi pentru efectuarea operațiilor cu numere naturale și pentru divizibilitatea cu 10, 2 și 5</p> <p>4. Exprimarea, în rezolvarea sau compunerea unor probleme, a soluțiilor unor ecuații de tipul: $x \pm a = b$; $a \pm x = b$; $x - a = b$ ($a \neq 0$, a divizor al lui b); $x : a = b$ ($a \neq 0$); $a : x = b$ ($x \neq 0$, b divizor al lui a) și a unor inecuații de tipul: $x \pm a \leq b$ ($\geq, <, >$); $x \cdot a \leq b$ ($\geq, <, >$), unde a este divizor al lui b; $x : a \leq b$ ($\geq, <, >$), cu $a \neq 0$, unde a și b sunt numere naturale</p> <p>5. Deducerea unor proprietăți ale operațiilor cu numere naturale pentru a estima sau pentru a verifica validitatea unor calcule</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute (utilizând ecuații, inecuații, organizarea datelor) și interpretarea rezultatului</p>	<p>Numere naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scrierea și citirea numerelor naturale în sistemul de numerație zecimal; șirul numerelor naturale. Reprezentarea numerelor naturale pe axa numerelor. Compararea, aproximarea și ordonarea numerelor naturale; probleme de estimare - Adunarea numerelor naturale; proprietăți. Scăderea numerelor naturale - Înmulțirea numerelor naturale; proprietăți. Factor comun. Ordinea efectuării operațiilor; utilizarea parantezelor - Ridicarea la putere cu exponent natural a unui număr natural; compararea puterilor care au aceeași bază sau același exponent - Împărțirea, cu rest zero, a numerelor naturale când împărțitorul are mai mult de o cifră - Împărțirea cu rest a numerelor naturale - Ordinea efectuării operațiilor - Noțiunea de divizor; noțiunea de multiplu. <p>Divizibilitatea cu 10, 2, 5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Media aritmetică a două numere naturale, cu rezultat număr natural - Ecuații și inecuații în mulțimea numerelor naturale - Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor și al inecuațiilor și probleme de organizare a datelor
<p>1. Identificarea în limbajul cotidian sau în enunțuri matematice a unor noțiuni specifice teoriei mulțimilor</p> <p>2. Evidențierea, prin exemple, a relațiilor de apartenență sau de incluziune</p> <p>3. Selectarea și utilizarea unor modalități adecvate de reprezentare a mulțimilor și a operațiilor cu mulțimi</p> <p>4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete ce se pot descrie utilizând mulțimile</p> <p>5. Interpretarea unor contexte uzuale și/sau matematice utilizând limbajul mulțimilor</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic utilizând mulțimi, relații și operații cu mulțimi</p>	<p>Mulțimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulțimi: descriere și notații; element, relația dintre element și mulțime (relația de apartenență) - Relația între două mulțimi (relația de incluziune); submulțime - Mulțimile N și N^* - Operații cu mulțimi: intersecție, reuniune, diferență - Exemple de mulțimi finite; exemple de mulțimi infinite
<p>1. Identificarea în limbajul cotidian sau în probleme a fracțiilor ordinare și a fracțiilor zecimale</p> <p>2. Reprezentarea pe axa numerelor a fracțiilor ordinare și a fracțiilor zecimale</p> <p>3. Alegerea formei de reprezentare a unui număr rațional pozitiv și utilizarea de algoritmi pentru</p>	<p>Numere raționale mai mari sau egale cu 0, Q_+</p> <p>Fracții ordinare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frații echiunitare, subunitare, supraunitare - Aflarea unei fracții dintr-un număr natural; procent - Frații echivalente. Amplificarea și simplificarea fracțiilor

<p>optimizarea calculului cu fracții zecimale</p> <p>4. Exprimarea, în rezolvarea sau compunerea unor probleme, a soluțiilor unor ecuații de tipul: $x \pm a = b$; $a \pm x = b$; $x \cdot a = b$ ($a \neq 0$); $x : a = b$ ($a \neq 0$); $a : x = b$ ($x \neq 0$) și a unor inecuații de tipul: $x \pm a \leq b$ ($\geq, <, >$); $x \cdot a \leq b$ ($\geq, <, >$); $x : a \leq b$ ($\geq, <, >$), cu $a \neq 0$, unde a și b sunt numere naturale sau fracții zecimale finite</p> <p>5. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu fracții zecimale și a ordinii efectuării operațiilor</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute (utilizând ecuații sau inecuații) și interpretarea rezultatului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Adunarea și scăderea unor fracții ordinare care au același numitor - Reprezentarea pe axa numerelor a unei fracții ordinare Fracții zecimale - Scrierea fracțiilor ordinare cu numitori puteri ale lui 10, sub formă de fracții zecimale. Transformarea unei fracții zecimale, cu un număr finit de zecimale nenule, într-o fracție ordinară - Aproximări la ordinul zecimilor/sutimilor. Compararea, ordonarea și reprezentarea pe axa numerelor a fracțiilor zecimale - Adunarea și scăderea fracțiilor zecimale care au un număr finit de zecimale nenule - Înmulțirea fracțiilor zecimale care au un număr finit de zecimale nenule - Ridicarea la putere cu exponent natural a unei fracții zecimale care are un număr finit de zecimale nenule - Ordinea efectuării operațiilor cu fracții zecimale finite - Împărțirea a două numere naturale cu rezultat fracție zecimală. Transformarea unei fracții ordinare într-o fracție zecimală. Periodicitate - Împărțirea unei fracții zecimale finite la un număr natural nenul. Împărțirea unui număr natural la o fracție zecimală finită. Împărțirea a două fracții zecimale finite - Transformarea unei fracții zecimale într-o fracție ordinară - Ordinea efectuării operațiilor - Media aritmetică a două fracții zecimale finite - Ecuații și inecuații; probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor
--	---

<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor elemente de geometrie și a unor unități de măsură în diferite contexte 2. Caracterizarea prin descriere și desen a unei configurații geometrice date 3. Determinarea perimetrelor, a ariilor (pătrat, dreptunghi) și a volumelor (cub, paralelipiped dreptunghic) și exprimarea acestora în unități de măsură corespunzătoare 4. Transpunerea în limbaj specific geometriei a unor probleme practice referitoare la perimetre, arii, volume, utilizând transformarea convenabilă a unităților de măsură 5. Interpretarea unei configurații geometrice în sensul recunoașterii elementelor ei și a relaționării cu unitățile de măsură studiate 6. Analizarea și interpretarea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor probleme practice cu referire la figurile geometrice și la unitățile de măsură studiate 	<p>Elemente de geometrie și unități de măsură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dreapta, segmentul de dreaptă, măsurarea unui segment de dreaptă - Unghiul, triunghiul, patrulaterul, cercul: prezentare prin descriere și desen; recunoașterea elementelor lor: laturi, unghiuri, diagonale, centrul și raza cercului - Simetria, axa de simetrie și translația: prezentare intuitivă, exemplificare în triunghi, cerc, patrulater - Cubul, paralelipipedul dreptunghic: prezentare prin desen și desfășurare; recunoașterea elementelor lor: vârfuri, muchii, fețe - Unități de măsură pentru lungime; perimetre; transformări - Unități de măsură pentru arie; aria pătratului și a dreptunghiului; transformări - Unități de măsură pentru volum; volumul cubului și al paralelipipedului dreptunghic; transformări - Unități de măsură pentru capacitate; transformări - Unități de măsură pentru masă; transformări - Unități de măsură pentru timp; transformări - Unități monetare; transformări
---	--

CLASA a VI-a

Competențe specific	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea în exemple, în exerciții sau în probleme a noțiunilor: divizor, multiplu, numere prime, numere compuse, c.m.m.d.c., c.m.m.m.c 2. Aplicarea criteriilor de divizibilitate (cu 10, 2, 5, 3, 9) pentru descompunerea numerelor naturale în produs de puteri de numere prime 3. Utilizarea algoritmilor pentru determinarea c.m.m.d.c., c.m.m.m.c a două sau a mai multor numere naturale 4. Exprimarea unor caracteristici ale relației de divizibilitate în mulțimea numerelor naturale, în exerciții și probleme care se rezolvă folosind divizibilitatea 5. Deducerea unor reguli de calcul cu puteri și a unor proprietăți ale divizibilității în mulțimea numerelor naturale, în exerciții și probleme 6. Transpunerea unei situații-problemă în limbajul divizibilității în mulțimea numerelor naturale, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului 	<p>ALGEBRĂ</p> <p>Mulțimea numerelor naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Operații cu numere naturale; reguli de calcul cu puteri - Divizor, multiplu. Criteriile de divizibilitate cu 10, 2, 5, 3, 9 - Numere prime și numere compuse - Descompunerea numerelor naturale în produs de puteri de numere prime - Proprietăți ale relației de divizibilitate în $N : a a$, pentru orice $a \in N$; $a b$ și $b a \Rightarrow a = b$, pentru orice $a, b \in N$; $a b$ și $b c \Rightarrow a c$, pentru orice $a, b, c \in N$; $a b \Rightarrow a k \cdot b$, pentru orice $a, b, k \in N$; $a b$ și $a c \Rightarrow a (b \pm c)$, pentru orice $a, b, c \in N$ - Divizori comuni a două sau mai multor numere naturale; c.m.m.d.c.; numere prime între ele - Multipli comuni a două sau mai multor numere naturale; c.m.m.m.c.; relația dintre c.m.m.d.c. și c.m.m.m.c. - Probleme simple care se rezolvă folosind divizibilitatea
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea fracțiilor echivalente, a fracțiilor 	<p>Mulțimea numerelor raționale pozitive</p>

<p>ireductibile și a formelor de scriere a unui număr rațional</p> <p>2. Aplicarea regulilor de calcul cu numere raționale pozitive pentru rezolvarea ecuațiilor de tipul: $x \pm a = b$, $x \cdot a = b$, $x : a = b$ ($a \neq 0$), $ax \pm b = c$, unde a, b, c sunt numere raționale pozitive</p> <p>3. Utilizarea proprietăților operațiilor în efectuarea calculelor cu numere raționale pozitive</p> <p>4. Redactarea soluțiilor unor probleme rezolvate prin ecuațiile studiate în mulțimea numerelor raționale pozitive</p> <p>5. Determinarea regulilor de calcul eficiente în efectuarea calculelor cu numere raționale pozitive</p> <p>6. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu numere raționale pozitive și a ordinii efectuării operațiilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Frații echivalente; fracție ireductibilă; noțiunea de număr rațional; forme de scriere a unui număr rațional; $N \in Q$ - Adunarea numerelor raționale pozitive; scăderea numerelor raționale pozitive - Înmulțirea numerelor raționale pozitive - Ridicarea la putere cu exponent natural a unui număr rațional pozitiv; reguli de calcul cu puteri - Împărțirea numerelor raționale pozitive - Ordinea efectuării operațiilor cu numere raționale pozitive - Media aritmetică ponderată a unor numere raționale pozitive - Ecuații în mulțimea numerelor raționale pozitive - Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor
<p>1. Identificarea rapoartelor, proporțiilor și a mărimilor direct sau invers proporționale în enunțuri diverse</p> <p>2. Reprezentarea unor date sub formă de tabele sau de diagrame statistice în vederea înregistrării, prelucrării și prezentării acestora</p> <p>3. Alegerea metodei adecvate de rezolvare a problemelor în care intervin rapoarte, proporții și mărimi direct sau invers proporționale</p> <p>4. Caracterizarea și descrierea mărimilor care apar în rezolvarea unor probleme prin regula de trei simplă</p> <p>5. Analizarea unor situații practice cu ajutorul rapoartelor, procentelor sau proporțiilor</p> <p>6. Rezolvarea cu ajutorul rapoartelor și proporțiilor a unor situații-problemă și interpretarea rezultatelor</p>	<p>Rapoarte și proporții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rapoarte; procente; probleme în care intervin procente - Proporții; proprietatea fundamentală a proporțiilor, aflarea unui termen necunoscut dintr-o proporție - Proporții derivate - Mărimi direct proporționale; regula de trei simplă - Mărimi invers proporționale; regula de trei simplă - Elemente de organizare a datelor; reprezentarea datelor prin grafice; probabilități
<p>1. Identificarea caracteristicilor numerelor întregi în contexte variate</p> <p>2. Utilizarea operațiilor cu numere întregi și a proprietăților acestora în rezolvarea ecuațiilor și a inecuațiilor</p> <p>3. Aplicarea regulilor de calcul și folosirea parantezelor în efectuarea operațiilor cu numere întregi</p> <p>4. Redactarea soluțiilor ecuațiilor și inecuațiilor studiate în mulțimea numerelor întregi, în rezolvarea sau în compunerea unei probleme</p> <p>5. Interpretarea unor date din probleme care se rezolvă utilizând numerele întregi</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj algebric, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului</p>	<p>Numere întregi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulțimea numerelor întregi Z; opusul unui număr întreg; reprezentarea pe axa numerelor; valoare absolută (modulul); compararea și ordonarea numerelor întregi - Adunarea numerelor întregi; proprietăți - Scăderea numerelor întregi - Înmulțirea numerelor întregi; proprietăți; mulțimea multiplilor unui număr întreg - Împărțirea numerelor întregi când deîmpărțitul este multiplu al împărțitorului; mulțimea divizorilor unui număr întreg - Puterea unui număr întreg cu exponent număr natural; reguli de calcul cu puteri - Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor - Ecuații în Z; inecuații în Z

	- Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea și descrierea unor figuri geometrice plane în configurații date 2. Stabilirea coliniarității unor puncte și verificarea faptului că două unghiuri sunt adiacente, complementare sau suplementare 3. Utilizarea proprietăților referitoare la drepte și unghiuri pentru calcularea unor lungimi de segmente și a măsurilor unor unghiuri 4. Exprimarea prin reprezentări geometrice a noțiunilor legate de drepte și unghiuri 5. Alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea optimizării calculelor de lungimi de segmente și de măsuri de unghiuri 6. Interpretarea informațiilor conținute în reprezentări geometrice în corelație cu determinarea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri 	<p>GEOMETRIE</p> <p>Dreapta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Punct, dreaptă, plan, semiplan, semidreaptă, segment (descriere, reprezentare, notații) - Pozițiile relative ale unui punct față de o dreaptă; puncte coliniare; "prin două puncte distincte trece o dreaptă și numai una" (introducerea noțiunilor de: axiomă, teoremă directă, ipoteză, concluzie, demonstrație, teoremă reciprocă) - Pozițiile relative a două drepte: drepte concurente, drepte paralele - Distanța dintre două puncte; lungimea unui segment - Segmente congruente; mijlocul unui segment; simetricul unui punct față de un punct; construcția unui segment congruent cu un segment dat <p>Unghiuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; unghi nul, unghi cu laturile în prelungire - Măsurarea unghiurilor cu raportorul; unghiuri congruente; unghi drept, unghi ascuțit, unghi obtuz - Calcule cu măsuri de unghiuri exprimate în grade și minute sexagesimale. Unghiuri suplementare, unghiuri complementare - Unghiuri adiacente; bisectoarea unui unghi - Unghiuri opuse la vârf, congruența lor; unghiuri formate în jurul unui punct, suma măsurilor lor
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea triunghiurilor în configurații geometrice date 2. Stabilirea congruenței triunghiurilor oarecare 3. Clasificarea triunghiurilor după anumite criterii date sau alese 4. Exprimarea proprietăților figurilor geometrice în limbaj matematic 5. Interpretarea cazurilor de congruență a triunghiurilor în corelație cu cazurile de construcție a triunghiurilor 6. Aplicarea metodei triunghiurilor congruente în rezolvarea unor probleme matematice sau practice 	<p>Congruența triunghiurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Triunghi: definiție, elemente; clasificarea triunghiurilor; perimetrul triunghiului - Construcția triunghiurilor: cazurile LUL, ULU, LLL. Congruența triunghiurilor oarecare: criterii de congruență a triunghiurilor: LUL, ULU, LLL - Metoda triunghiurilor congruente
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea și descrierea unor elemente de geometrie plană în configurații geometrice date 2. Utilizarea instrumentelor geometrice (riglă, echer, raportor, compas) pentru a desena figuri geometrice plane descrise în contexte matematice date 3. Determinarea și aplicarea criteriilor de congruență ale triunghiurilor dreptunghice 	<p>Perpendicularitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drepte perpendiculare (definiție, notație, construcție cu echerul); oblice; distanța de la un punct la o dreaptă. Înălțimea în triunghi (definiție, desen). Concurența înălțimilor într-un triunghi (fără demonstrație) - Criteriile de congruență ale triunghiurilor dreptunghice: IC, IU, CC, CU

<p>4. Exprimarea poziției dreptelor în plan (paralelism, perpendicularitate) prin definiții, notații, desen</p> <p>5. Interpretarea perpendicularității în relație cu paralelismul și cu distanța dintre două puncte</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj geometric, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului</p>	<p>- Aria triunghiului (intuitiv pe rețele de pătrate)</p> <p>- Mediatoarea unui segment; proprietatea punctelor de pe mediatoarea unui segment; construcția mediatoarei unui segment cu rigla și compasul; concurența mediatoarelor laturilor unui triunghi; simetria față de o dreaptă</p> <p>- Proprietatea punctelor de pe bisectoarea unui unghi; construcția bisectoarei unui unghi cu rigla și compasul; concurența bisectoarelor unghiurilor unui triunghi</p> <p>Paralelism</p> <p>- Drepte paralele (definiție, notație); construirea dreptelor paralele (prin translație); axioma paralelelor</p> <p>- Criterii de paralelism (unghiuri formate de două drepte paralele cu o secantă)</p>
<p>1. Recunoașterea și descrierea unor proprietăți ale triunghiurilor în configurații geometrice date</p> <p>2. Calcularea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri utilizând metode adecvate</p> <p>3. Utilizarea unor concepte matematice în triunghiul isoscel, în triunghiul echilateral sau în triunghiul dreptunghic</p> <p>4. Exprimarea caracteristicilor matematice ale triunghiurilor și ale liniilor importante în triunghi prin definiții, notații și desen</p> <p>5. Deducerea unor proprietăți ale triunghiurilor folosind noțiunile studiate</p> <p>6. Interpretarea informațiilor conținute în probleme legate de proprietăți ale triunghiurilor</p>	<p>Proprietăți ale triunghiurilor</p> <p>- Suma măsurilor unghiurilor unui triunghi; unghi exterior unui triunghi, teorema unghiului exterior</p> <p>- Mediana în triunghi; concurența medianelor unui triunghi (fără demonstrație)</p> <p>- Proprietăți ale triunghiului isoscel (unghiuri, linii importante, simetrie)</p> <p>- Proprietăți ale triunghiului echilateral (unghiuri, linii importante, simetrie)</p> <p>- Proprietăți ale triunghiului dreptunghic (cateta opusă unghiului de 30°, mediana corespunzătoare ipotenuzei - teoreme directe și reciproce)</p>

CLASA a VII-a

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea caracteristicilor numerelor raționale și a formelor de scriere a acestora în contexte variate</p> <p>2. Aplicarea regulilor de calcul cu numere raționale, a estimărilor și a aproximărilor pentru rezolvarea unor ecuații</p> <p>3. Utilizarea proprietăților operațiilor în efectuarea calculelor cu numere raționale</p> <p>4. Caracterizarea mulțimilor de numere și a relațiilor dintre acestea utilizând limbajul logicii matematice și teoria mulțimilor</p> <p>5. Determinarea regulilor eficiente de calcul în efectuarea operațiilor cu numere raționale</p> <p>6. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu numere raționale și a ordinii efectuării operațiilor</p>	<p>ALGEBRĂ</p> <p>Mulțimea numerelor raționale</p> <p>- Mulțimea numerelor raționale Q; reprezentarea numerelor raționale pe axa numerelor, opusul unui număr rațional; valoarea absolută (modulul); $N \subseteq Z \subseteq Q$</p> <p>- Operații cu numere raționale, proprietăți</p> <p>- Compararea și ordonarea numerelor raționale</p> <p>- Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor</p> <p>- Ecuația de forma $ax + b = 0$, cu $a \in Q^*$, $b \in Q$</p> <p>- Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea caracteristicilor numerelor reale și a formelor de scriere a acestora în contexte variate 2. Aplicarea regulilor de calcul cu numere reale, a estimărilor și a aproximărilor pentru rezolvarea unor ecuații 3. Utilizarea proprietăților operațiilor în efectuarea calculelor cu numere reale 4. Caracterizarea mulțimilor de numere și a relațiilor dintre acestea utilizând limbajul logicii matematice și teoria mulțimilor 5. Determinarea regulilor de calcul eficiente în efectuarea operațiilor cu numere reale 6. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu numere reale și a ordinii efectuării operațiilor 	<p>Mulțimea numerelor reale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rădăcina pătrată a unui număr natural pătrat perfect - Algoritm de extragere a rădăcinii pătrate dintr-un număr natural; aproximări - Exemple de numere iraționale; mulțimea numerelor reale, $\mathbb{R}$; modulul unui număr real: definiție, proprietăți; compararea și ordonarea numerelor reale; reprezentarea numerelor reale pe axa numerelor prin aproximări; <p>$\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q} \subseteq \mathbb{R}$</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reguli de calcul cu radicali: scoaterea factorilor de sub radical, introducerea factorilor sub radical, $\sqrt{a} \cdot \sqrt{b} = \sqrt{ab}$, unde $a \geq 0, b \geq 0$ și $\sqrt{a} : \sqrt{b} = \sqrt{a:b}$, unde $a \geq 0, b > 0$ - Operații cu numere reale (adunare, scădere, înmulțire, împărțire, ridicare la putere, raționalizarea numitorului de forma $a\sqrt{b}$) - Media aritmetică a n numere reale, $n \geq 2$; media geometrică a două numere reale pozitive
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor reguli de calcul numeric sau algebric pentru simplificarea unor calcule 2. Utilizarea operațiilor cu numere reale și a proprietăților acestora în rezolvarea unor ecuații și a unor inecuații 3. Aplicarea regulilor de calcul și folosirea parantezelor în efectuarea operațiilor cu numere reale 4. Redactarea rezolvării ecuațiilor și a inecuațiilor studiate în mulțimea numerelor reale 5. Obținerea unor inegalități echivalente prin operare în ambii membri: <ol style="list-style-type: none"> 1) $a \leq a$, pentru orice $a \in \mathbb{R}$; 2) $a \leq b$ și $b \leq a \Rightarrow a = b$, pentru orice $a, b \in \mathbb{R}$; 3) $a \leq b$ și $b \leq c \Rightarrow a \leq c$, pentru orice $a, b, c \in \mathbb{R}$; 4) $a \leq b$ și $c \in \mathbb{R} \Rightarrow a \pm c \leq b \pm c$, pentru orice $a, b \in \mathbb{R}$; 5) $a \leq b$ și $c > 0 \Rightarrow ac \leq bc$ și $a:c \leq b:c$, pentru orice $a, b \in \mathbb{R}$; 6) $a \leq b$ și $c < 0 \Rightarrow ac \geq bc$ și $a:c \geq b:c$, pentru orice $a, b \in \mathbb{R}$ 6. Transpunerea unei situații-problemă în limbajul ecuațiilor și/sau al inecuațiilor, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului 	<p>Calcul algebric</p> <ul style="list-style-type: none"> - Calcule cu numere reale reprezentate prin litere: adunare/scădere, înmulțire, împărțire, ridicare la putere, reducerea termenilor asemenea - Formule de calcul prescurtat: $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$; $(a - b)(a + b) = a^2 - b^2$, unde $a, b \in \mathbb{R}$ - Descompuneri în factori utilizând reguli de calcul în $\mathbb{R}$ - Ecuația de forma $x^2 = a$, unde $a \in \mathbb{Q}_+$ <p>Ecuații și inecuații</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proprietăți ale relației de egalitate în mulțimea numerelor reale - Ecuații de forma $ax + b = 0$, unde $a, b \in \mathbb{R}$; mulțimea soluțiilor unei ecuații; ecuații echivalente - Proprietăți ale relației de inegalitate "$\leq$" pe mulțimea numerelor reale - Inecuații de forma $ax + b > 0$ ($<, \leq, \geq$), cu $a, b \in \mathbb{R}$ și $x \in \mathbb{Z}$ - Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor și inecuațiilor
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor corespondențe între diferite reprezentări ale acelorași date 2. Reprezentarea unor date sub formă de grafice, tabele sau diagrame statistice în vederea înregistrării, prelucrării și prezentării acestora 	<p>Elemente de organizare a datelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produsul cartezian a două mulțimi nevide. <p>Reprezentarea într-un sistem de axe perpendiculare (ortogonale) a unor perechi de numere întregi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reprezentarea punctelor în plan cu ajutorul

<p>3. Alegerea metodei adecvate de rezolvare a problemelor în care intervin dependențe funcționale sau calculul probabilităților</p> <p>4. Caracterizarea și descrierea unor elemente geometrice într-un sistem de axe ortogonale</p> <p>5. Analizarea unor situații practice cu ajutorul elementelor de organizare a datelor</p> <p>6. Transpunerea unei relații dintr-o formă în alta (text, formulă, diagramă, grafic)</p>	<p>sistemului de axe ortogonale; distanța dintre două puncte din plan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice - Probabilitatea realizării unor evenimente
<p>1. Recunoașterea și descrierea patrulaterelor în configurații geometrice date</p> <p>2. Identificarea patrulaterelor particulare utilizând proprietăți precizate</p> <p>3. Utilizarea proprietăților calitative și metrice ale patrulaterelor în rezolvarea unor probleme</p> <p>4. Exprimarea prin reprezentări geometrice a noțiunilor legate de patrulatere</p> <p>5. Alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea optimizării calculelor de lungimi de segmente, de măsuri de unghiuri și de arii</p> <p>6. Interpretarea informațiilor deduse din reprezentări geometrice în corelație cu anumite situații practice</p>	<p>GEOMETRIE</p> <p>Patrulatere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulater convex (definiție, desen) - Suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex - Paralelogram; proprietăți - Paralelograme particulare: dreptunghi, romb și pătrat; proprietăți - Trapez, clasificare; trapez isoscel, proprietăți - Arii (triunghiuri, patrulatere)
<p>1. Identificarea perechilor de triunghiuri asemenea în configurații geometrice date</p> <p>2. Stabilirea relației de asemănare între două triunghiuri prin metode diferite</p> <p>3. Utilizarea noțiunii de paralelism pentru caracterizarea locală a unei configurații geometrice date</p> <p>4. Exprimarea proprietăților figurilor geometrice (segmente, triunghiuri, patrulatere) în limbaj matematic</p> <p>5. Interpretarea asemănării triunghiurilor în corelație cu proprietăți calitative și/ sau metrice</p> <p>6. Aplicarea asemănării triunghiurilor în rezolvarea unor probleme matematice sau practice</p>	<p>Asemănarea triunghiurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segmente proporționale - Teorema paralelelor echidistante. Împărțirea unui segment în părți proporționale cu numere (segmente) date. Teorema lui Thales (fără demonstrație). Teorema reciprocă a teoremei lui Thales - Linia mijlocie în triunghi; proprietăți. Centrul de greutate al unui triunghi - Linia mijlocie în trapez; proprietăți - Triunghiuri asemenea - Criterii de asemănare a triunghiurilor - Teorema fundamentală a asemănării
<p>1. Recunoașterea și descrierea elementelor unui triunghi dreptunghic într-o configurație geometrică dată</p> <p>2. Aplicarea relațiilor metrice într-un triunghi dreptunghic pentru determinarea unor elemente ale acestuia</p> <p>3. Deducerea relațiilor metrice într-un triunghi dreptunghic</p> <p>4. Exprimarea, în limbaj matematic, a perpendicularității a două drepte prin relații metrice</p> <p>5. Interpretarea perpendicularității în relație cu rezolvarea triunghiului dreptunghic</p>	<p>Relații metrice în triunghiul dreptunghic</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proiecții ortogonale pe o dreaptă - Teorema înălțimii - Teorema catetei - Teorema lui Pitagora; teorema reciprocă a teoremei lui Pitagora - Noțiuni de trigonometrie în triunghiul dreptunghic: sinusul, cosinusul, tangenta și cotangenta unui unghi ascuțit - Rezolvarea triunghiului dreptunghic

<p>6. Transpunerea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor triunghiuri dreptunghice la situații-problemă date</p>	
<p>1. Recunoașterea și descrierea elementelor unui cerc, într-o configurație geometrică dată 2. Calcularea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri utilizând metode adecvate în configurații geometrice care conțin un cerc 3. Utilizarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale cercului 4. Exprimarea proprietăților elementelor unui cerc în limbaj matematic 5. Deducerea unor proprietăți ale cercului și ale poligoanelor regulate folosind reprezentări geometrice și noțiuni studiate 6. Interpretarea informațiilor conținute în probleme practice legate de cerc și de poligoane regulate</p>	<p>Cercul - Cercul: definiție; elemente în cerc: centru, rază, coardă, diametru, arc; interior, exterior; discul - Unghi la centru; măsura arcelor; arce congruente - Coarde și arce în cerc (la arce congruente corespund coarde congruente, și reciproc; proprietatea diametrului perpendicular pe o coardă; proprietatea arcelor cuprinse între coarde paralele; proprietatea coardelor egal depărtate de centru) - Unghi înscris în cerc; triunghi înscris în cerc - Pozițiile relative ale unei drepte față de un cerc; tangente dintr-un punct exterior la un cerc; triunghi circumscris unui cerc - Poligoane regulate: definiție, desen - Calculul elementelor (latură, apotemă, arie, perimetru) în următoarele poligoane regulate: triunghi echilateral, pătrat, hexagon regulat - Lungimea cercului și aria discului</p>

CLASA a VIII-a

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea în exemple, în exerciții sau în probleme a numerelor reale și a formulelor de calcul prescurtat 2. Utilizarea în exerciții a definiției intervalelor de numere reale și reprezentarea acestora pe axa numerelor 3. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real și utilizarea de algoritmi pentru optimizarea calculului cu numere reale 4. Folosirea terminologiei aferente noțiunii de număr real (semn, modul, opus, invers, parte întreagă, parte fracționară) în contexte variate 5. Deducerea și aplicarea formulelor de calcul prescurtat pentru optimizarea unor calcule</p>	<p>ALGEBRĂ 1. Numere reale - $N \square Z \square Q \square R$. Reprezentare numerelor reale pe axa numerelor prin aproximări. Modulul unui număr real. Intervale de numere reale - Operații cu numere reale; raționalizarea numitorului de forma $a\sqrt{b}$ sau $a \pm \sqrt{b}$, $a, b \in N^*$ - Calcule cu numere reale reprezentate prin litere; formule de calcul prescurtat: $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$; $(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$; $(a + b + c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ac$ - Descompuneri în factori (factor comun, grupare de termeni, formule de calcul)</p>
<p>1. Recunoașterea și descrierea unor proprietăți ale unor figuri geometrice plane în configurații date în spațiu sau pe desfășurări ale acestora 2. Folosirea instrumentelor geometrice adecvate pentru reprezentarea, prin desen, în plan, a corpurilor geometrice 3. Utilizarea proprietăților referitoare la drepte și unghiuri în spațiu pentru analizarea pozițiilor relative ale acestora 4. Exprimarea prin reprezentări geometrice a</p>	<p>GEOMETRIE Relații între puncte, drepte și plane - Puncte, drepte, plane: convenții de desen și de notație - Determinarea dreptei; determinarea planului - Piramida: descriere și reprezentare; tetraedrul - Prisma: descriere și reprezentare; paralelipipedul dreptunghic; cubul - Poziții relative a două drepte în spațiu; relația de paralelism în spațiu</p>

<p>noțiunilor legate de drepte și unghiuri în plan și în spațiu</p> <p>5. Alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea optimizării descrierii configurațiilor spațiale și în vederea optimizării calculelor de lungimi de segmente și de măsuri de unghiuri</p> <p>6. Interpretarea reprezentărilor geometrice și a unor informații deduse din acestea, în corelație cu determinarea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri</p>	<p>- Unghiuri cu laturile respectiv paralele (fără demonstrație); unghiul a două drepte în spațiu; drepte perpendiculare</p> <p>- Poziții relative ale unei drepte față de un plan; dreapta perpendiculară pe un plan; distanța de la un punct la un plan (descriere și reprezentare); înălțimea piramidei (descriere și reprezentare)</p> <p>- Poziții relative a două plane; plane paralele; distanța dintre două plane paralele (descriere și reprezentare); înălțimea prisme (descriere și reprezentare); secțiuni paralele cu baza în corpurile geometrice studiate</p> <p>- Trunchiul de piramidă: descriere și reprezentare</p> <p>Proiecții ortogonale pe un plan</p> <p>- Proiecții de puncte, de segmente de dreaptă și de drepte pe un plan</p> <p>- Unghiul dintre o dreaptă și un plan; lungimea proiecției unui segment</p> <p>- Teorema celor trei perpendiculare; calculul distanței de la un punct la o dreaptă; calculul distanței de la un punct la un plan; calculul distanței dintre două plane paralele</p>
---	---

Se recomandă, din punct de vedere didactic, abordarea conținuturilor din perspectiva formării/dezvoltării competențelor specifice care le sunt asociate de programă. Acest lucru presupune centrarea demersului didactic asupra acțiunilor care trebuie realizate pentru a forma/dezvolta la elevi competențele prevăzute de programa școlară și pentru ca aceștia să demonstreze, în cadrul evaluărilor, însușirea acestora.

ANEXA Nr. 2

EXAMENUL DE BACALAUREAT NAȚIONAL 2020

Programe pentru susținerea probelor scrise

- limba și literatura română
- limba și literatura maternă (pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale)
- matematică
- istorie
- fizică
- chimie
- biologie
- informatică
- geografie
- logică, argumentare și comunicare
- psihologie
- economie
- sociologie
- filosofie

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Filiera teoretică - profil real

Filiera tehnologică - toate profilurile și specializările

Filiera vocațională - toate profilurile și specializările (cu excepția profilului pedagogic)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Proba de limba și literatura română are un statut important în structura examenului de bacalaureat, evaluând competențele generale și specifice formate pe durata învățământului secundar superior, ca probă comună pentru toate filierele, profilurile și specializările.

Curriculumul liceal, care stabilește principiul studierii limbii și literaturii române din perspectivă comunicativ-funcțională, pune accent pe latura formativă a învățării, fiind centrat pe achiziționarea de competențe, fapt care a determinat precizarea, în programa de bacalaureat, a competențelor de evaluat și a conținuturilor din domeniile: A. literatura română, B. limbă și comunicare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Prin susținerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor competențe dobândite în ciclul inferior și în cel superior de liceu (clasele a IX-a - a XII-a), corelate cu anumite conținuturi parcurse în cele două cicluri liceale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Utilizarea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog, în vederea realizării unei comunicări corecte, eficiente și personalizate, adaptate unor situații de comunicare diverse	- reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul; raportarea la reacțiile auditoriului și în condiții de examinare), tehnici de construire a monologului; tipuri de monolog: povestire/relatare orală, descriere orală, monolog informativ, monolog argumentativ, exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor privind texte literare și nonliterare, filme artistice și documentare, spectacole de teatru, expoziții de pictură etc.; adecvarea la situația de comunicare (auditoriu, context) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.) - reguli și tehnici de construire a dialogului (atenția acordată partenerului, preluarea/redarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.); tipuri: conversația, discuția argumentativă, interviul (interviul publicistic, interviul de angajare); adecvarea la situația de comunicare (partener, context etc.) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.); argumentare și contraargumentare în dialog - stilurile funcționale adecvate situației de comunicare - rolul elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spațiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc.
1.2. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare și a formelor exprimării scrise compatibile cu situația de comunicare în elaborarea unor texte diverse	- reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvarea la cerința de redactare, adecvare stilistică, așezare în pagină, lizibilitate) - relatarea unei experiențe personale, descriere, povestire, argumentare, știri, anunțuri publicitare, corespondență privată și oficială; cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenție, scrisoarea în format electronic (e-mail) - exprimarea reacțiilor și a opiniilor față de texte literare (studiate sau la prima vedere) și nonliterare, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat, eseu liber/nestructurat

	<ul style="list-style-type: none"> - normele citării - normele limbii literare la nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual
<p>1.3. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de mesaje/texte</p>	<ul style="list-style-type: none"> - limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon - expresivitatea în limbajul comun și în limbajul poetic
<p>1.4. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise</p>	<ul style="list-style-type: none"> - texte literare (proză, poezie, dramaturgie); texte nonliterare, memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative, științifice, argumentative, mesaje din domeniul audio-vizualului - sens denotativ și sensuri conotative - elemente care înlesnesc sau perturbă receptarea: canalul, codul, contextul - ficțiune, imaginație, invenție; realitate, adevăr - scopul comunicării: informare, delectare, divertisment etc. - reacțiile receptorului: cititor, ascultător
<p>1.5. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în producerea și în receptarea diverselor texte orale și scrise, cu explicarea rolului acestora în construirea mesajului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - componentele și funcțiile actului de comunicare - niveluri ale receptării și producerii textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal - normele limbii literare la toate nivelurile: fonetic, ortoepic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual - tipuri textuale și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ - discursul publicistic - rolul verbelor în narațiune; rolul adjectivelor în descriere - rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și în dialog

2. Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere	<ul style="list-style-type: none"> - temă, motiv/motive identificat(e) în texte, viziune despre lume - genuri literare: epic, liric, dramatic - modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare, aparținând unor genuri sau epoci diferite
2.2. Identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ	<ul style="list-style-type: none"> - particularități ale construcției subiectului în textele narative - particularități ale compoziției în textele narative: incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative - instanțele comunicării în textul narativ - construcția personajelor; modalități de caracterizare a personajului; tipuri de personaje - tipuri de perspectivă narativă - specii epice: basm cult, nuvelă, roman - registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului - stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber
2.3. Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic	<ul style="list-style-type: none"> - particularități ale construcției subiectului în textul dramatic - particularități ale compoziției textului dramatic - modalități de caracterizare a personajelor - registre stilistice, limbajul personajelor, notațiile autorului - specii dramatice: comedia - cronică de spectacol
2.4. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic	<ul style="list-style-type: none"> - titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență: motiv poetic, leitmotiv, simbol central, idee poetică - sugestie și ambiguitate - imaginar poetic, figuri semantice (tropi); elemente de prozodie - poezie epică, poezie lirică - instanțele comunicării în textul poetic
2.5. Compararea unor viziuni despre lume, despre condiția umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	<ul style="list-style-type: none"> - viziune despre lume, teme și motive, concepții despre artă, sensuri multiple ale textelor literare - limbajul literaturii, limbajul cinematografic, limbajul picturii; limbajul muzicii
2.6. Interpretarea textelor studiate sau la prima vedere prin prisma propriilor valori și a propriei experiențe de lectură	<ul style="list-style-type: none"> - lectură critică: elevii evaluează ceea ce au citit; lectură creativă: elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experiență de viață și de lectură

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
3.1. Identificarea și explicarea relațiilor dintre operele literare și contextul cultural în care au apărut acestea	- trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele literare studiate sau în texte la prima vedere
3.2. Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin integrarea și relaționarea cunoștințelor asimilate	- curente culturale/literare în secolele XVII-XVIII: umanismul și iluminismul - perioada modernă: a. secolul al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea (perioada pașoptistă; criticismul junimist) b. curente culturale/literare în secolul al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea (romantismul, realismul, simbolismul) c. perioada interbelică (orientări tematice în romanul interbelic, tipuri de roman: psihologic și al experienței; poezia interbelică, diversitate tematică, stilistică și de viziune; curente culturale/literare în perioada interbelică: modernism, tradiționalism; identitate culturală în context european)

4. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
4.1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare și nonliterare studiate sau la prima vedere	- construcția textului argumentativ; rolul conectorilor în argumentare, structuri și tehnici argumentative în texte literare și nonliterare, scrise sau orale - logica și coerența mesajului argumentativ
4.2. Argumentarea unui punct de vedere față de o problemă pusă în discuție	- verbe evaluative, adverbe de mod/predicative ca mărci ale subiectivității evaluative, cuvinte cu rol argumentativ, structuri sintactice în argumentare - construcția discursului argumentativ: structuri specifice, conectori, tehnici argumentative, eseul argumentativ
4.3. Compararea și evaluarea unor argumente diferite, pentru formularea unor judecăți proprii	- interpretări și judecăți de valoare exprimate în critica și în istoria literară - eseul structurat, eseul liber

PRECIZĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE PROGRAMEI

a. LITERATURĂ

Autori canonici:

- Mihai Eminescu
- Ion Creangă
- I. L. Caragiale
- Titu Maiorescu
- Ioan Slavici
- G. Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Ion Barbu
- Mihail Sadoveanu

- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- G. Călinescu
- E. Lovinescu.

Notă. Conform programei școlare în vigoare, examenul de bacalaureat nu implică studiul monografic al scriitorilor canonici, ci studierea a cel puțin unui text din opera acestora. Textele literare la prima vedere pot aparține atât autorilor canonici, cât și altor autori studiați.

Pentru proba scrisă, elevii trebuie să studieze în mod aprofundat cel puțin numărul minim de texte prevăzute în programa școlară, aparținând autorilor canonici sau prozei narative, poeziei sau dramaturgiei românești despre care să poată redacta un eseu structurat, un eseu liber sau un eseu argumentativ, în care să aplice conceptele de istorie și teorie literară (perioade, curente literare/culturale, elemente de analiză tematică, structurală și stilistică) menționate în prezenta programă.

Tematica studiilor de caz și a dezbaterilor din programele școlare, regăsită în programa de examen, poate fi valorificată în cadrul probelor orale și scrise, prin solicitarea argumentării unor opinii sau judecăți de valoare pe marginea acestora.

b. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Conținuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situații de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice;
- aplicarea cunoștințelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă și în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Niveluri de constituire a mesajului

Nivelul fonetic

- pronunții corecte/incorecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul
- cacofonia; hipercorectitudinea
- pronunțare/lectura nuanțată a enunțurilor (ton, pauză, intonație)

Nivelul lexico-semantic

- variante lexicale; câmpuri semantice
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică
- derivate și compuse (prefixe, sufixe, prefixoide, sufixoide), schimbarea categoriei gramaticale
- relații semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie)
- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor)
- unități frazeologice (locuțiuni și expresii)
- câmpuri semantice și rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise și orale
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ și sens conotativ

Nivelul morfosintactic

- forme flexionare ale părților de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparație; numerale etc.); valori expresive ale părților de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivității vorbitorului
- elemente de acord gramatical (între predicat și subiect - acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată)
- elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume/adjective pronominale relative, adverbe relative)

Nivelul ortografic și de punctuație

- norme ortografice și de punctuație în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea cu majusculă, despărțirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație)
- rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise

Nivelul stilistico-textual

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situației de comunicare
- coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă
- tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ

- stiluri funcționale adecvate situației de comunicare
- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon
- stil direct, stil indirect, stil indirect liber
- rolul figurilor de stil și al procedeelelor artistice în constituirea sensului
- rolul elementelor arhaice și regionale în receptarea mesajelor

NOTĂ: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare, în temeiul reglementărilor legale generate de instituirea unor măsuri referitoare la limitarea riscului de răspândire a COVID-19. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prevederilor prezentei programe.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Filiera teoretică - profil umanist

Filiera vocațională - profil pedagogic

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Proba de limba și literatura română are un statut important în structura examenului de bacalaureat, evaluând competențele generale și specifice formate pe durata învățământului secundar superior, ca probă comună pentru toate filierele, profilurile și specializările.

Curriculumul liceal, care stabilește principiul studierii limbii și literaturii române din perspectivă comunicativ-funcțională, pune accent pe latura formativă a învățării, fiind centrat pe achiziționarea de competențe, fapt care a determinat precizarea, în programa de bacalaureat, a competențelor de evaluat și a conținuturilor din domeniile: A. literatura română, B. limbă și comunicare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Prin susținerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor competențe dobândite în ciclul inferior și în cel superior de liceu (clasele a IX-a - a XII-a), corelate cu anumite conținuturi parcurse în cele două cicluri liceale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Utilizarea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog, în vederea realizării unei comunicări corecte, eficiente și personalizate, adaptate unor situații de comunicare diverse	<ul style="list-style-type: none"> - reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul; raportarea la reacțiile auditoriului și în condiții de examinare), tehnici de construire a monologului; tipuri de monolog: povestire/relatare orală, descriere orală, monolog informativ, monolog argumentativ, exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor privind texte literare și nonliterare, filme artistice și documentare, spectacole de teatru, expoziții de pictură etc.; adecvarea la situația de comunicare (auditoriu, context) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.) - reguli și tehnici de construire a dialogului (atenția acordată partenerului, preluarea/redarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.); tipuri: conversația, discuția argumentativă, interviul (interviul publicistic, interviul de angajare); adecvarea la situația de comunicare (partener, context etc.) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.); argumentare și contraargumentare în dialog - stilurile funcționale adecvate situației de comunicare - rolul elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spațiul dintre

	persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc.
1.2. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare și a formelor exprimării scrise compatibile cu situația de comunicare în elaborarea unor texte diverse	<ul style="list-style-type: none"> - reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvarea la cerința de redactare, adecvare stilistică, așezare în pagină, lizibilitate) - relatarea unei experiențe personale, descriere, povestire, argumentare, știri, anunțuri publicitare, corespondență privată și oficială; cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenție, scrisoarea în format electronic (e-mail) - exprimarea reacțiilor și a opiniilor față de texte literare (studiate sau la prima vedere) și nonliterare, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat, eseu liber/nestructurat - normele citării - normele limbii literare la nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual
1.3. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de mesaje/texte	<ul style="list-style-type: none"> - limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon - expresivitatea în limbajul comun și în limbajul poetic
1.4. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise	<ul style="list-style-type: none"> - texte literare (proză, poezie, dramaturgie); texte nonliterare, memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative, științifice, argumentative, mesaje din domeniul audio-vizualului - sens denotativ și sensuri conotative - calitățile generale și particulare ale stilului: claritate, proprietate, concizie, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, simetrie, naturalețe, cursivitate, eufonie - elemente care înlesnesc sau perturbă receptarea: canalul, codul, contextul - ficțiune, imaginație, invenție; realitate, adevăr - scopul comunicării: informare, delectare, divertisment etc. - reacțiile receptorului: cititor, ascultător
1.5. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în producerea și în receptarea diverselor texte orale și scrise, cu explicarea rolului acestora în construirea mesajului	<ul style="list-style-type: none"> - componentele și funcțiile actului de comunicare - niveluri ale receptării și producerii textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal - normele limbii literare la toate nivelurile: fonetic, ortoepic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual - tipuri textuale și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ - discursul publicistic - rolul verbelor în narațiune; rolul adjectivelor în descriere - rolul formulilor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și în dialog

2. Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere	<ul style="list-style-type: none"> - temă, motiv/motive identificat(e) în texte, viziune despre lume - genuri literare: epic, liric, dramatic - modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare, aparținând unor genuri sau epoci diferite
2.2. Identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ	<ul style="list-style-type: none"> - particularități ale construcției subiectului în textele narative - particularități ale compoziției în textele narative: incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative - instanțele comunicării în textul narativ - construcția personajelor; modalități de caracterizare a personajului; tipuri de personaje - tipuri de perspectivă narativă - specii epice: basm cult, nuvelă, roman - registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului - stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber
2.3. Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic	<ul style="list-style-type: none"> - particularități ale construcției subiectului în textul dramatic - particularități ale compoziției textului dramatic - modalități de caracterizare a personajelor - registre stilistice, limbajul personajelor, notațiile autorului - specii dramatice: comedia, drama - cronică de spectacol
2.4. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic	<ul style="list-style-type: none"> - titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență: motiv poetic, leitmotiv, simbol central, idee poetică - sugestie și ambiguitate - imaginar poetic, figuri semantice (tropi); elemente de prozodie - poezie epică, poezie lirică - instanțele comunicării în textul poetic
2.5. Compararea unor viziuni despre lume, despre condiția umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	<ul style="list-style-type: none"> - viziune despre lume, teme și motive, concepții despre artă, sensuri multiple ale textelor literare - limbajul literaturii, limbajul cinematografic, limbajul picturii; limbajul muzicii
2.6. Interpretarea textelor studiate sau la prima vedere prin prisma propriilor valori și a propriei experiențe de lectură	<ul style="list-style-type: none"> - lectură critică: elevii evaluează ceea ce au citit; lectură creativă: elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experiență de viață și de lectură

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
3.1. Identificarea și explicarea relațiilor dintre operele literare și contextul cultural în care au apărut acestea	- trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele literare studiate sau în texte la prima vedere
3.2. Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin integrarea și relaționarea cunoștințelor asimilate	- fundamente ale culturii române (originile și evoluția limbii române) - perioada veche (formarea conștiinței istorice) - curente culturale/literare în secolele XVII-XVIII: umanismul și iluminismul - perioada modernă: a. secolul al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea (perioada pașoptistă; România, între Occident și Orient; criticismul junimist) b. curente culturale/literare în secolul al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea (romantismul, realismul, simbolismul, prelungiri ale romantismului și clasicismului) c. perioada interbelică (orientări tematice în romanul interbelic, tipuri de roman: psihologic și al experienței; poezia interbelică, diversitate tematică, stilistică și de viziune; curente culturale/literare în perioada interbelică: modernism, tradiționalism; orientări avangardiste, identitate culturală în context european) - curente culturale/literare românești în context european

4. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
4.1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare și nonliterare studiate sau la prima vedere	- construcția textului argumentativ; rolul conectorilor în argumentare, structuri și tehnici argumentative în texte literare și nonliterare, scrise sau orale - logica și coerența mesajului argumentativ
4.2. Argumentarea unui punct de vedere față de o problemă pusă în discuție	- verbe evaluative, adverbe de mod/predicative ca mărci ale subiectivității evaluative, cuvinte cu rol argumentativ, structuri sintactice în argumentare - construcția discursului argumentativ: structuri specifice, conectori, tehnici argumentative, eseul argumentativ
4.3. Compararea și evaluarea unor argumente diferite, pentru formularea unor judecăți proprii	- textul critic (recenzia, cronică literară, eseul, studiul critic) în raport cu textul discutat - interpretări și judecăți de valoare exprimate în critica și în istoria literară - eseul structurat, eseul liber

III. PRECIZĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE PROGRAMEI

a. LITERATURĂ

Autori canonici:

- Mihai Eminescu
- Ion Creangă
- I. L. Caragiale
- Titu Maiorescu

- Ioan Slavici
- G. Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Ion Barbu
- Mihail Sadoveanu
- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- G. Călinescu
- E. Lovinescu.

Notă. Conform programei școlare în vigoare, examenul de bacalaureat nu implică studiul monografic al scriitorilor canonici, ci studierea a cel puțin unui text din opera acestora. Textele literare la prima vedere pot aparține atât autorilor canonici, cât și altor autori studiați.

Pentru proba scrisă, elevii trebuie să studieze în mod aprofundat cel puțin numărul minim de texte prevăzute în programa școlară, aparținând autorilor canonici sau prozei narative, poeziei sau dramaturgiei românești despre care să poată redacta un eseu structurat, un eseu liber sau un eseu argumentativ, în care să aplice conceptele de istorie și teorie literară (perioade, curente literare/culturale, elemente de analiză tematică, structurală și stilistică) menționate în prezenta programă.

Tematica studiilor de caz și a dezbaterilor din programele școlare, regăsită în programa de examen, poate fi valorificată în cadrul probelor orale și scrise, prin solicitarea argumentării unor opinii sau judecăți de valoare pe marginea acestora.

b. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Conținuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situații de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice;
- aplicarea cunoștințelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă și în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Niveluri de constituire a mesajului

Nivelul fonetic

- pronunții corecte/incorecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul
- cacofonia; hipercorectitudinea
- pronunțare/lectura nuanțată a enunțurilor (ton, pauză, intonație)

Nivelul lexico-semantic

- variante lexicale; câmpuri semantice
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică
- derivate și compuse (prefixe, sufixe, prefixoide, sufixoide), schimbarea categoriei gramaticale
- relații semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie)
- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor)
- unități frazeologice (locuțiuni și expresii)
- câmpuri semantice și rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise și orale
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ și sens conotativ

Nivelul morfosintactic

- forme flexionare ale părților de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparație; numerale etc.); valori expresive ale părților de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivității vorbitorului
- elemente de acord gramatical (între predicat și subiect - acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată)
- elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume/adjective pronominale relative, adverbe relative)

Nivelul ortografic și de punctuație

- norme ortografice și de punctuație în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea

cu majusculă, despărțirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație)

- rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise

Nivelul stilistico-textual

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situației de comunicare

- coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă

- tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ

- stiluri funcționale adecvate situației de comunicare

- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon

- stil direct, stil indirect, stil indirect liber

- rolul figurilor de stil și al procedeelor artistice în constituirea sensului

- rolul elementelor arhaice și regionale în receptarea mesajelor

NOTĂ: Programa de examen este realizată în conformitate cu

prevederile programelor școlare în vigoare, în temeiul reglementărilor legale generate de instituirea unor măsuri referitoare la limitarea riscului de răspândire a COVID-19. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prevederilor prezentei programe.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

1. A követelmények a kepessegekre, a kompetenciakra, az alkalmazott ismeretekre irányulnak az ertvenyes tantervben megjelolt kepessegteruleteken.

I. Kommunikacios kepessegek

- Tudatos nyelvi viselkedes
- Helyes anyanyelvhasznalat szoban es irasban
- Velemenynyilvamtas szoban es irasban

II-III. A szovegolvasas es a torteneti latas kepessegei

- Az irodalmi szovegnek mint nyelvi alkotasnak a megragadasa;
- A szoveggel valo viszony megteremtese, értelmezési szempontok megfogalmazasa, hatterismeretek mozgostasa, saját olvasat létrehozasa;
- Az értéklatas kepessege;
- A nyelvi kulturalis hagyományok felismerese az irasban es az olvasasban;
- Kulturalis tájékozottsag: kapcsolatteremtés az olvasott művek között korszak, stflusiranyzat alapján;

2. Reszletezett kimeneti követelmények

I. Kommunikacios kepessegek

Kompetenciacik, kepessegek	Tartalmak
1. Kozlesi helyzetek, nyelvvaltozatok, nyelvi regiszterek felismerese es hasznalata. Stilaris kovetelmenyek felismerese es alkalmazasa a nyelvhasznalatban.	1.1 A nyelvi kozles tenyezoi (ado, vevo, csatorna, kod, uzenet, kontextus), funkcioi (ismeretkozlo, erzelekmifejezo, felhwo, kapcsolatteremto, metanyelvi, stilisztikai). 1.2 Mindennapi kommunikacio (parbeszed, monolog); nyilvános kommunikacio; tomegkommunikacio. 1.3 Retegzettseg es norma a nyelvhasznalatban (koznyelv, irodalmi nyelv; csoportnyelvek; tajnyelvi valtozatok); a nyelvvaltozatok eltero kifejezesi formai. 1.4 Stflusretegek, stflusarnyalatok (tarsalgasi, tudomanyosszakmai, publicisztikai, hivatalos, szepirodalmi). 1.5 Stfluselem, stflushatas; allando es alkalmi stflusertek; denotatfv es konnotatfv jelentes.
2. A szovegertes kepessege. A szovegszeruseg felismerese es alkalmazasa a szovegalkotasban.	2.1 A szoveg. Szovegszervezo eljarasok. Szovegszerkezet, szovegosszefugges, grammatikai kapcsoloelemek, szovegjelentes (tetelmondat, kulcsszo, temahalozat). 2.2 Szovegtfpusok, szovegmufajok (elbeszelo, leiro, ervelo; hivatalos irasmuvek: hivatalos level, szakmai oneletrajz; level).
3. Az ervelo-meggyozo, ertekezo szovegek felismerese; erveles szoban es frasban.	3.1 Ervelo-meggyozo, ertekezo szovegek (szonoklat, ertekezes). 3.2 Az ervelo-meggyozo, ertekezo szoveg jellemzoi: szokincs, terminologia, az erveles technikaja (ervek, ellenervek; deduktfv, induktfv erveles; bizonyftas, cafolat).
4. Tudatos nyelvi magatartas: helyes beszed es a helyesfrasi keszseg mukodtetese; a nyelvhelyessegi vetsegek es stflustalansagok, stflustoresek felismerese es javftasa.	4.1 Szobeli es irott szovegek jellemzoi. 4.2 A kommunikacios helyzethez es a targyhoz igazodo megnyilatkozas. 4.3 A magyar helyesfras alapelvei (a kiejtes, a szoelemzes, a hagyomany es az egyszerusrtes elve); az egybefras es kulonfras szabalyai; a tulajdonnevek frasanak szabalyai; az idegen szavak helyesfrasa; a kozpontozas szabalyai.
5. Velemenyal kotas kulonbozo kommunikacios helyzetekben es adott szoveggel kapcsolatosan; a velemeny kifejtese osszefuggo szovegben (szoban es frasban).	5.1 Velemeny, magyarázat; információk kiemelese, osszefuggesek megragadása, elfogadás, elutasftas megfogalmazása.
6. Bibliografia hasznalata a tajekozodasban, az onallo szovegalkotasban.	6.1 Konyv- es konyvtarhasznalat; a forrashasznalat etikai normai es formai kotottségei; idezes, hivatkozas.

II-III. A szovegolvasas es a torteneti latas kepessegei

Kompetenciacik, kepessegek	Tartalmak
1. Az erteklatas kepessege, saját olvasat létrehozása.	1.1 Esztetikai tapasztalat, esztetikai ertek,

	<p>megjelenftett ertekek, ertekrend, ertekszerkezet.</p> <p>1.2 Esztetikai minosegek: fenseges, alantas, tragikus, elegikus, idilli, komikus, ironikus, szatirikus.</p> <p>1.3 Hangnemek: unnepelyes, patetikus, humoros, szatirikus, nosztalgikus, elegikus, targyilagoss.</p>
2. A nyelvi, kulturalis hagyomanyok felismerese szepirodalmi szovegekben, tajekozodas az irodalmi korszakokban es stflusokban.	2.1 Irodalmi kanon, korstflus, stilusjegyek.
3. Irodalmi formak es kodok felismerese es értelmezese.	<p>3.1 Szokepek: metafora, megszemelyesites, szinesztezia, allegoria, metonimia, szimbolum. Hasonlat. Vandormotivum, archetipus. Alakzatok: ismetles, ellentet, kihagyas, felcsereles, gondolatparhuzam.</p> <p>3.2 Verstani fogalmak: ritmus, hangsulyos ritmus, idomertekes ritmus, rim es rimfajtak. Balassi-strofa, szonett.</p> <p>3.3 Ter- es idoszerkezet az epikai, lirai, dramai alkotásokban.</p> <p>3.4 Epikai mufajok: eposz, ballada, legenda, novella, regeny, naplo, irodalmi level.</p> <p>3.5 Lirai mufajok: dal, epigramma, oda, himnusz, koltoi level, eletkep, elegia, leiro koltemeny.</p> <p>3.6 Dramai mufajok: tragedia, tragikomedia, dramai koltemeny.</p>
4. Narracios eljarasok felismerese es értelmezese epikus muvekben (tortenetalakftas: metaforikus, metonimikus; reszletezes, surftes, jelenetezes; a folytonossag es megszakftottsag alakzatai; teridoszerkezet, idokezeles; hosteremtes; elbeszelo nezopontok, elbeszelo es szereploi szolamok, nezopontvaltas).	<p>4.1 Elbeszeles es tanitas a legendaban es a tezisregenyben.</p> <p>4.2 Hosteremtes a torteneti targyu epikaban (barokk eposz, torteneti targyu muballada, tortenelmi regeny).</p> <p>4.3 Az enelbeszeles valtozatai (level, naplo, irodalmi level, szentimentalista enregeny). Az elbeszelo ent letrehozó narracios eljarasok.</p> <p>4.4 Tortenetalakftas es idokezeles a romantikus, realista, klasszikus modern epikus alkotásokban.</p> <p>4.5 Romantikus, realista, naturalista, modern emberkep az epikus alkotásokban.</p>
5. Elbeszelo formak jatekanak felismerese es értelmezese.	<p>5.1 Elbeszelo formak jateka: elbeszelo modalitas, intertextualitas.</p> <p>5.2 Imitacio a barokk eposzban.</p>
6. A lirai en valtozatainak felismerese es értelmezese.	6.1 A kozossegi en megnyilatkozasformai; a himnusz valtozatai (keresztény, kozossegi), az oda torteneti valtozatai (klasszicista, romantikus, modern).

	6.2 Lirai en a romantikaban (teremto zseni, latnok, hasonmas), a klasszikus modernsegen (az en felnovesztese, az en megsokszorozodasa).
7. A lirai beszéd változatainak felismerése és értelmezése.	7.1 Személyesség, személytelenség; közvetlenség, közvetettseg. 7.2 Egyszólamúság, többszólamúság, önmegszóltatás. 7.3 Allegorikusság, szimbolikusság, tárgyiasság.
8. Az imitációelv működésének, a költszerep és imitáció összefüggéseinek felismerése a lírai alkotásokban.	8.1 Imitáció, antik minta, imitáció és versszerkezet (piktúra, szentencia), imitáció és verseles (klasszikus idomertekes verseles: hexameter, pentameter, disztichon), imitáció és műfajok (oda, elegia, epigramma). 8.2 Imitáció a humanista és klasszicista lírában.
9. A drámai mű jellemzőinek a felismerése és értelmezése.	9.1 Cselekmény, konfliktus, szereplők rendszere, drámai hős, szerkezet, beszédfajta.
10. A drámaváltozatok kulturális összefüggéseinek felismerése és értelmezése.	10.1 A romantikus dráma. 10.2 Eszmetörténeti összefüggések a drámai költeményben.

Ajánlott szerzők listája: Ady Endre, Arany János, Babits Mihály, Balassi Balint, Berzsenyi Daniel, Csokonai Vitéz Mihály, Jokai Mor, Karman József, Katona József, Kazinczy Ferenc, Kos Karoly, Kosztolányi Dezso, Kolcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Madach Imre, Mikes Kelemen, Mikszath Kalman, Moricz Zsigmond, Nemeth László, Janus Pannonius, Petőfi Sándor, Tamási Aron, Toth Arpad, Vajda János, Vorosmarty Mihály, Zrínyi Miklós.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

Richtlinien für die Abiturprüfung 2020
Deutsche Sprache und Literatur

Die Absolventen der Lyzeen mit deutscher Unterrichtssprache haben im Fach Deutsch eine schriftliche und eine mündliche Prüfung abzulegen.

1. Anforderungen

Die Prüflinge sollen Fähigkeiten und Kenntnisse in den folgenden Anforderungsbereichen nachweisen können:

- Wissen, selbständiges Denken, Urteilsfähigkeit und Darstellungsvermögen;
- Wiedergabe von Wissen und Sachverhalten aus einem abgegrenzten Gebiet im gelernten Zusammenhang, Beschreibung und Verwendung gelernter und geübter Arbeitstechniken und Verfahrensweisen in einem wiederholenden Zusammenhang;
- Selbständiges Erklären, Bearbeiten und Darstellen bekannter Sachverhalte, selbständiges Anwenden und Übertragen des Gelernten auf vergleichbare neue Situationen und Sachverhalte;
- Verarbeiten komplexer Gegebenheiten mit dem Ziel, zu selbständigen Lösungen, Begründungen, Folgerungen, Deutungen und Wertungen zu gelangen;
- Lebensgefühl der literarischen Epochen und Verständnis für die Kunstauffassung der jeweiligen Epochen in literarische oder freie Erörterungen miteinzubeziehen;
- Fähigkeit poetische und nicht poetische Texte zu analysieren sowie Sachverhalte und Probleme zu

erortern;

- Fahigkeit zu aktuellen Themen der Gesellschaft sowie zum kulturellen Leben Stellung zu beziehen;
- Fahigkeit in literarischen Texten und Sachtexten Vergleiche zum Lebensgefühl der Moderne anzustellen;
- Fahigkeit einige schriftliche Umgangs- und Kommunikationsformen (z. B. Bewerbung, Beschwerde) zu verfassen;
- Fahigkeit gattungsspezifische Merkmale zu identifizieren und darüber hinaus Einblick in die Theorie der Gattungen (Novelle, Roman, Drama usw.) zu beweisen.

2. Inhalte:

a. Literatur:

- Aufklärung: Wesenszüge und Menschenbild anhand von literarischen und nichtliterarischen Texten. G. E. Lessing als Vertreter der Aufklärung. G. E. Lessing: Nathan der Weise.
- Sturm und Drang: Lebensgefühl und Kunstauffassung anhand von literarischen und nichtliterarischen Texten.
- Klassik: Lebensgefühl, Kunstauffassung, Menschenbild anhand von literarischen und nichtliterarischen Texten. J.W. Goethe.
- Romantik: Lebensgefühl, Kunstauffassung und Menschenbild anhand von literarischen und nichtliterarischen Texten.
- Realismus: Wesenszüge und Problematik anhand von literarischen und nichtliterarischen Texten.
- Modernes Drama: Problematik und Gestaltungselemente. G. Buchner, B. Brecht, Fr. Dürrenmatt
- Lyrik: Strukturen, Themen und Motive von der Aufklärung bis zur Trummerliteratur.

b. Grammatik/Sprachbetrachtung:

Gesicherte Kenntnisse zur Rechtschreibung, Zeichensetzung, und zum Wortschatz.

3. Die schriftliche Prüfung

Die schriftliche Prüfung dauert drei Stunden, nachdem die Themen verteilt worden sind. Es werden drei Aufgaben mit Unterpunkten gestellt. Alle sind verbindlich. Die Bewertungskriterien werden nach abgelaufener Prüfung bekannt gegeben.

Bewertet wird:

- angemessene Behandlung des Themas;
- strukturierte und differenzierte Argumentation;
- Transfervermögen;
- zweckmäßige Gliederung der Arbeit;
- Beachtung der sprachlichen Normen.

Die Bewertung erfolgt in der Punkteskala von 10 bis 100, die der Notenskala von 1 bis 10 entspricht. Die Ausgangsbenotung beträgt 10 Punkte. Die Punkteanzahl pro Thema wird angegeben.

4. Die mündliche Prüfung

Die mündliche Prüfung im Fach Deutsch unterzieht sich vom organisatorischen Standpunkt aus den Bestimmungen der Prüfungsordnung.

Anforderungen:

- zusammenhängende Auberung zu einem gegebenen Thema;
- Prüfungsgespräch über grobere fachliche Zusammenhänge;
- Textinterpretation.

Bewertet wird:

- inhaltliche Qualität des Prüfungsgespraches;
- Transfervermögen;
- sprachliche Bewältigung der gestellten Aufgaben.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

Sadržaj programa srpskog jezika i knjizevnosti

1. Narodna knjizevnost: (Narodne pesme, pripovetke, krace narodne umotvorine). Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko - epske pesme. (Hasanaginica). Epske pesme. (Zidanje Skadra, Car Lazar i carica Milica, Marko pije uz ramazan vino, Starina Novak i knez Bogosav, Pocetak bune protiv dahija). Pripovetke. (U cara Trojana kozje usi, Ero i Turcin).
2. Strednjovekovna knjizevnost: Sveti Sava: Zivot i prosvetiteljsko delo; Dositej Obradovic: Zivot i prosvetiteljsko delo.
3. Knjizevnost doba romantizma: Vuk Stefanovic Karacic. Rad na reformi knjizevnog jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina; Petar Petrovic Njegos. Zivot i pesnicko delo (Gorski vijenac - opsti prikaz); Branko Radicevic (Dacki rasanak, Kad mladijah umreti - knjizevni komentar); Dura Jaksic (Na Liparu - knjizevni komentar); Jovan Jovanovic Zmaj (Dulici, Dulici uveoci - opsti prikaz); Laza Kostic (Santa Maria della Salute - knjizevni komentar).
4. Realizam: Laza Lazarevic (Sve se to narod pozlatiti - knjizevni komentar); Vojislav Ilic (U poznu jesen, Grm - knjizevni komentar); Radoje Domanovic (Danga - knjizevni komentar); Aleksa Santic (Mi znamo sudbu - knjizevni komentar).
5. Novi realizam: Borisav Stankovic (Necista krv - opsti prikaz); Petar Kocic (Jazavac pred sudom - opsti prikaz); Branislav Nusic (Gospoda ministarka - knjizevni komentar).
6. Moderna poezija: Jovan Ducic (Morska vrba - knjizevni komentar); Milan Rakic (Dolap, Na Gazi Mestanu - knjizevni komentar).
7. Knjizevnost XX - og veka: Ivo Andric (Most na zepi - knjizevni komentar, Na Drini cuprija - opsti prikaz); Milos Crnjanski (Seobe - opsti prikaz); Desanka Maksimovic (Strepnja, Krvava bajka - knjizevni komentar); Veljko Petrovic (Ratar - knjizevni komentar); Branko Copic (Basta sljezove boje - knjizevni komentar); Dobrica Cosic (Koreni - opsti prikaz); Stevan Raickovic (Kamena uspavanka - knjizevni komentar); Vasko Popa (Patka - knjizevni komentar).

Napomene: Kandidati Filoloskog smera se naknadno spremi sledesa poglavlja iz udžbenika za VIII razred: Recnik. Sintaksa. Morfoloska analiza.

Glavni ciljevi i zadaci nastave srpskog jezika i knjizevnosti:

- raspoznavanje etapa u izradi pismenih sastava;
- primenjivanje teorijskih stecenih znanja na casovima teorije knjizevnosti;
- raspoznavanje osobnosti knjizevnih pravaca;
- raspoznavanje i obrazlozenje stilskih razlika u pismenom izrazavanju;
- poznavanje imena knjizevnih likova, njihovog mesta i uloge u knjizevnim delima;
- postovanje normi knjizevnog jezika prilikom pismenog izrazavanja;
- elaboracija knjizevnog komentara, karakterizacije knjizevnih likova, komparativno prikazivanje dva knjizevna dela, dva pisca ili dva knjizevna perioda, sintezu knjizevne delatnosti pojedinih pisaca;
- argumentovanje poznavanja osnovnih knjizevnoteorijskih pojmova.

Literatura:

Srpski jezik i knjizevnost, IX razred, 2006.

Srpski jezik i knjizevnost, X razred, 2006.

Srpska knjizevnost, XI razred, 1997.

Srpska knjizevnost, XII razred, 1995.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

I. LITERATURA SLOVACĂ

1. Textul. Aspecte generale.

- elemente de comunicare (emițător, receptor, mesaj, cod, context);
- funcțiile comunicării;
- textul literar/nonliterar;
- textul și contextual;
- teme și motive literare;

- literatura și alte specii ale artei.

2. Proza

a) proza epică - explicarea noțiunilor, dezvoltarea și tipologia (proza romantică, realistă și fantastică);

b) genurile epice (basm, povestire, nuvelă: istorică, fantastică, psihologică; romanul clasic, romanul slovac);

c) structura textului epic:

- elementele textului epic (autorul, povestitorul, personajele, cititorul);

- tipuri de povestitor din textul epic (povestitorul atotștiutor, personajul - povestitor, ochiul camerei; povestirea la persoana I. și a III-a);

- compoziția operei epice; acțiunea, conflictul, fazele acțiunii, povestirea cadru;

- personajele;

- tipuri de personaje (principale, secundare, episodice);

- caractere (moduri, caracterizarea personajelor).

d) limbajul operei epice

- modalități de povestire: povestirea, dialogul, descrierea;

- limbajul personajelor, vorbirea directă și indirectă, vorbirea semidirectă

3. Poezia

a) explicarea noțiunii, dezvoltarea (clasică, romantică, realistă, simbolismul, modernismul), tipologia (poezia lirică și epică);

b) structura operei lirice

- comunicarea în textul poetic (subiectul liric, relația autorul - subiectul liric).

c) limbajul operei lirice

- caracteristicile limbajului artistic (sugestivitatea, expresivitatea etc.);

- imaginația poetică;

- mijloacele artistice (enumerarea, antiteza, sincretismul, repetiția, refrenul, întrebarea retorică, exclamația retorică, epitetul, metafora);

- versul, strofa, versul liber, piciorul metric, rima, ritmul.

4. Drama

a) explicarea noțiunii;

b) genurile (comedia, tragedia, drama);

c) structura textului dramatic; compoziția textului dramatic: act, scena, replica, indicații scenice, personajul dramatic, modalitățile de caracterizare;

d) limbajul dramatic; expresivitatea textului dramatic, specificități, construcția dialogului în textul dramatic; monologul; limbajul personajelor - mod de caracterizare a operei dramatice.

5. Curente literare

- clasicismul;

- romantismul;

- realismul;

- perioada interbelică.

6. Autorii canonici

Jan Kollar (Slavy dcera), Andrej Sladkovic (Marina, Detvan), Samo Chalupka (Mor ho!), Janko Kral (Zakliata panna vo Vahu a divny Janko), Jan Botto (Smrt Janosikova), Pavol Orszagh Hviezdoslav (Hajnikova zena), Martin Kukucin (Neprebudeny), Bozena Slancikova Timrava (Tapakovci), Jozef Gregor Tajovsky (Do konca, Statky zmatky), Ladislav Nadasi Jege (Adam Sangala), Jozef Ciger Hronsky (Jozef Mak), Milo Urban (Zivy bic), Frantisek Svantner (Malka), Dobroslav Chrobak (Drak sa vracia), Margita Figuli (Tri gastanove kone).

II. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

- aplicare normelor ortografice, ortoepice, morfologice și de punctuație;

- utilizarea adecvată a unităților lexicale și semantice;

- fonetică:

- legea ritmică,
- clasificarea sunetelor,
- asimilare fonetică.

III. LEXICOLOGIE

- cuvântul, formarea cuvintelor, sinonime, antonime, omonime;
- clasificarea vocabularului;
- frazeologia și sensul cuvintelor.

IV STILISTICA

- stilurile funcționale;
- texte funcționale.

V. BIBLIOGRAFIE

MARCOK, Viliam, Dejiny slovenskej literatury, (Istoria literaturii slovace) Bratislava, 2004.

SEDLAK, Imrich și col., Dejiny slovenskej literatury, (Istoria literaturii slovace) volumul I și II, Martin, Bratislava, 2009.

KMETOVA, Elena Darina, MOTOVSKA, Anna, Antologia slovenskej literatury, (Antologia literaturii slovace) volumele I, II, III, IV, Editura Ivan Krasko, Nădlac, 2003.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ

1. O usmenoj i pisanoj knjizevnosti (uopce). Knjizevni rodovi; Lirika (pojam općenito). Petar Preradovic - Rodu o jeziku (oda - opci prikaz); S. S. Kranjcevic - Iseljenik (elegija - opci prikaz); Hasanaginica (narodna balada - knjizevni komentar). Epika (pojam općenito). Smrt Senjanina Ive (epska pjesma - knjizevni komentar); Ivana Brlic Mazuranic - Regoc (bajka - opci prikaz); Slavko Kolar - Breza (pripovijest - opci prikaz). Drama (pojam općenito). Marin Drzic - Novela od Stanca (komedija - opci prikaz).
2. Diskurzivni knjizevni oblici (pojam općenito). Antun Gustav Matos (zivot i knjizevni rad). Oko lobora (putopis - opci prikaz).
3. Srednjovekovna knjizevnost (najstariji hrvatski pisani spomenici). Bascanska ploca (opci prikaz).
4. Renesansa (Hrvatska renesansa i njezina sredista: Dubrovnik, Split, Hvar, Zadar - glavni pisci i djela). Marko Marulic (zivot i rad). Judita (knjizevni komentar). Hanibal Lucic, Robinja (opci prikaz). Marin Drzic (zivot i knjizevni rad). Dundo Maroje (opci prikaz).
5. Barok (Hrvatski barok - katolicka obnova, knjizevni oblici i znacajke). Ivan Gundulic (zivot i knjizevni rad). Osman (opci prikaz).
6. Klasicizam i prosvetiteljstvo (Pojam, trajanje i znacenje). Matija Antun Reljkovic, Satir (opci prikaz). Andrija Kacic Mioic, Razgovor ugodni (opci prikaz).
7. Romantizam i ilirizam (Hrvatski romantizam, Hrvatski narodni preporod, Ilirski pokret, ilirizam, glavni osnivaci ilirskog pokreta). Stanko Vraz, Otkud modre oci (opci prikaz). Petar Preradovic (zivot i knjizevni rad). Marko Marulic (zivot i knjizevni rad), Smrt smail - age Cengica (knjizevni komentar).
8. Protorealizam (Senoino doba). August Senoa (zivot i knjizevni rad), Zlatarovo zlato (opci prikaz).
9. Realizam (pojam općenito). Ante Kovacic (zivot i knjizevni rad), U registraturi (knjizevni komentar). Josip Kozarac (zivot i knjizevni rad), Mrtvi kapitali (knjizevni komentar).
10. Moderna (općenito). A. G. Matos, 1909, Utjeha kose (opci prikaz). Vladimir Nazor (zivot i knjizevni rad), Suma spava (opci prikaz).
11. Ekspresionizam (općenito). Miroslav Krleza (zivot i knjizevni rad), Bitka kod Bistrice Lesne (knjizevni komentar), Ceznja (opci prikaz), Ivo Andric, Ex ponto (opci prikaz). Tin Ujevic (zivot i knjizevni rad), Svakidasnja jadikovka (opci prikaz).

Literatura:

Udzbenici koji se koriste u skolama s nastavnim hrvatskim jezikom.

Napomene: Nastavni program je namjenjen apsolutentima gimnazije s nastavnim hrvatskim. Ispit je pismeni i usmeni, u skladu s nastavnim programom. Pismeni radovi se ocenjuju od 10 do 100 bodova a

ispit traje 3 sata.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura italiană are, în cadrul examenului de Bacalaureat pentru elevii claselor a XII-a, statut de disciplină obligatorie pentru absolvenții claselor a XII-a cu predare în limba italiană maternă.

Curriculumul de Limba și literatura italiană maternă destinat studierii acestei discipline de către elevii aparținând etniei italiene care învață în școli cu predare în limba română contribuie la formarea și dezvoltarea progresivă la elevi a competențelor esențiale ale comunicării orale și scrise, permite cunoașterea de către aceștia a limbii materne și a patrimoniului spiritual și cultural al etniei, oferind o punte spre interculturalitate, spre o bună cunoaștere reciprocă între populația majoritară și minoritățile naționale din spațiul geografic românesc.

Examenul de Bacalaureat pentru clasa a XII-a la limba și literatura italiană maternă vizează evaluarea competențelor elevilor aparținând etniei italiene de receptare a mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse și de exprimare scrisă / de utilizare corectă și adecvată a limbii materne italiene în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse.

Deoarece competențele sunt diferite ca ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a IX-a - a XII-a, subiectele pentru examenul de Bacalaureat vor evalua atât competențele specifice cât și conținuturile asociate acestora.

Prin evaluarea națională la limba și literatura italiană maternă, în evaluarea unităților de conținut care privesc domeniul limba italiană maternă (Elementele de construcție a comunicării), se are în vedere viziunea comunicativ - pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție), de subliniere a valorilor stilistice și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare.

Structura testului pentru proba scrisă este formată din 3 subiecte, fiecare având 30 de puncte. Subiectele conțin itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi care au ca material suport texte literare și nonliterare. În evaluarea unităților de conținut ale domeniului lectură, sarcinile de lucru implică cerințe, care privesc înțelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale și particulare ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.).

De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenței la un gen literar), reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidențierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere / într-un portret, scurte narațiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

II. COMPETENȚE GENERALE, COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competențele generale care vizează receptarea și producerea mesajelor scrise din programa școlară pentru clasa a XII-a (Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă și adecvată a limbii italiene în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse), detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate, din programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	<ul style="list-style-type: none"> - idei principale, idei secundare; ordinea logică și cronologică a ideilor/ a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); - subiectul operei literare; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză, îngambament, metafora, aliterația); - sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; - trăsăturile specifice genului epic și liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; - texte literare (aparținând diverselor genuri și specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, știrea); - reperarea unor informații esențiale dintr-un text; - completarea unui text lacunar; - recunoașterea secvențelor narative și dialogate dintr-un text; - recunoașterea de cuvinte și expresii noi în text; - utilizarea unui lexic diversificat recurgând la categoriile semantice studiate.
1.2 sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației	<p>Comunicarea scrisă</p> <p>Organizarea textului scris. Părțile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea. Organizarea unui text propriu (rezumat, caracterizare de personaj).</p> <p>Ortografia și punctuația. Scrierea corectă a cuvintelor. Consoanele duble, diftongii, triftongii, apostroful, trunchierea.</p> <p>Contexte de realizare:</p> <p>a) Scrierea funcțională: scrisoarea, invitația. Analiza. Conspectul. Eseul structurat.</p> <p>b) Scrierea imaginativă: compuneri libere după un plan dat. Eseul liber. Scrierea despre textul literar sau nonliterar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. Comentarea unor secvențe. Semnificația titlului. Personajul literar.</p> <p>Fonetică și ortografie:</p> <p>Aspecte fonetice specifice limbii italiene: eliziunea și apostroful, accentul cuvintelor.</p> <p>Lexic:</p> <p>Mijloace de îmbogățire a lexicului: derivarea cu sufixe și prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice; cuvinte compuse, neologisme; Sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice;</p> <p>Sensul denotativ și sensul conotativ al cuvintelor.</p> <p>Gramatică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Articolul: hotărât, nehotărât și partitiv; folosirea articolului cu numele proprii de persoane și geografice; - Substantivul: formarea femininului; formarea pluralului; substantive defective; substantive cu două forme de plural; substantive colective; substantive invariabile; substantive defective de singular / plural; substantive compuse; substantive derivate cu un sufix diminutival, peiorativ, etc;

- Adjectivul: formarea femininului adjectivelor calificative; poziția adjectivului calificativ; adjectivul demonstrativ; adjectivul posesiv și omiterea articolului în cazul posesivelor care însoțesc substantive indicând înrudirea; adjectivul nehotărât; gradele de comparație -forme sintetice;
- Numeralul: cardinal, ordinal (formarea); folosirea numeralului ordinal (exprimarea secolelor); distributiv; colectiv, multiplicativ;
- Pronumele personal în acuzativ cu și fără prepoziție; pronumele în dativ cu și fără prepoziție; pronumele relativ; locul pronumelor combinate cu în grupurile verbale, propoziția asertivă și imperativă; pronumele de politețe; pronumele demonstrativ; particulele pronominale ci, ne; pronumele posesiv; pronumele interogative; pronumele nehotărâte;
- Verbul: indicativul prezent al verbelor regulate și neregulate; perfectul compus al verbelor regulate și neregulate; imperfectul verbelor regulate și neregulate; perfectul simplu al verbelor regulate și neregulate; viitorul simplu și viitorul anterior; condiționalul prezent și trecut; folosirea condiționalului; modul imperativul (tu, noi, voi); folosirea imperativului cu pronumele de politețe; conjunctivul prezent și trecut; conjunctivul imperfect și trapassato; concordanța timpurilor la modul indicativ; concordanța timpurilor la modul conjunctiv; fraza ipotetică; verbele frazeologice (cominciare, inițiere, finire, smettere); verbe tranzitive și intransitive (alegerea auxiliarului); forma activă, pasivă și reflexivă; verbele modale (dovere, potere, volere); verbele impersonale; verbe defective;
- Adverbul: formarea adverbilor din adjective cu sufixul "-mente"; adverbele de loc și de timp; adverbe de îndoială; adverbe de mod; adverbe interogative; adverbe de evaluare; locuțiuni adverbiale; particulele adverbiale ci, vi, ne; gradele adverbului; poziția adverbului;
- Conjunția: conjuncțiile coordonatoare; conjuncția subordonatoare; locuțiuni conjuncționale;
- Prepoziția: folosirea prepozițiilor; prepoziții articulate; locuțiuni prepoziționale;
- Interjecția: interjecții proprii (care exprimă uimirea, bucuria, amenințarea, îndemnul, regretul, indignarea): ah, eh, ih, oh, ahi, beh, uffa, ahime; interjecții improprii bravo, coraggio, avanti, via, su, forza, guai, peccato; locuțiuni;
- Sintaxa: Propoziția simplă; Părți principale de propoziție (Subiectul; Predicatul); Părți secundare de propoziție (Atributul; Complementul direct și indirect; Elemente circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, concesie, opoziție);
- Sintaxa frazei: Propoziția simplă; Propoziția condițională și fraza ipotetică; Concordanța în indicativ și conjunctiv.

1.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor și preferințelor

- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii italiene în producerea de mesaje scrise, în diferite situații de comunicare

Competențe specifice

Conținuturi asociate

- 2.1** redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă
- redactarea în scris de texte funcționale pe subiecte din viața cotidiană, mesaje, scrisori personale;
  - redactarea de mesaje pe o anumită temă, urmărind un plan dat: pagină de jurnal personal, povestire, descriere;
  - realizarea de texte, ținând seama de părțile componente ale unei compuneri, respectând categoriile semantice și regulile gramaticale studiate, folosind corect semnele ortografice și de punctuație;
  - redarea în scris a unor informații receptate prin lectură;
  - cartea - obiect cultural: teoria literară, destinatarul mesajului, structura textului narativ;
  - descrierea obiectivă și subiectivă, dialogul, personajul (caracterizarea sumară - portret fizic și portret moral);
  - structura prozodică (rimă, ritm, vers, strofă, vers liber);
  - figurile de stil: personificarea, comparația, enumerarea, repetiția, epitetul, antiteza, metafora;
  - sensul de bază, sensul auxiliar; sensul figurat;
  - genuri și specii (genurile epic, liric și dramatic);
  - textul: texte literare aparținând diverselor genuri și specii și textul nonliterar;
  - redactare de mesaje;
  - completare de texte lacunare;
  - redactare de scrisori în registru familiar;
  - construirea unor scurte povestiri;
  - folosirea sinonimelor în scopul evitării repetițiilor;
  - diferențierea semnificației sinonimelor în contexte diferite;
  - folosirea corectă a părților de vorbire flexibile și neflexibile;
  - folosirea corectă a formelor verbale în raport cu cronologia faptelor relatate;
  - folosirea conectorilor adecvați;
  - folosirea unor construcții verbale specifice pentru a spori expresivitatea comunicării;
  - rezumare, substituie, transformare, alegere multiplă;
  - identificarea structurii textului narativ;
  - sesizarea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de context;
  - stabilirea relațiilor de sinonimie, antonimie și polisemie într-un text dat;
  - identificarea secvențelor într-un text narativ;
  - structurarea unui text în secvențe distincte în funcție de tipul acestuia (rezumat, caracterizare de personaj, scrisoare etc.).
- 2.2** utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de lexic și de morfosintaxă, folosind adecvat semnele
- elemente de lexic studiate în clasele a IX-a - a XII-a; mijloace de îmbogățire a lexicului;
  - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul

ortografice și de punctuație

propoziției și al frazei;

- aplicarea adecvată a cunoștințelor de morfologie în exprimarea scrisă corectă: articolul, substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele, verbul, adverbul, conjuncția, prepoziția, interjecția, sintaxa propoziției și a frazei.

Notă: Se recomandă următoarele texte:

Testo poetic	"Tanto gentile e tanto onesta pare " Canto V dell Inferno, La Divina Commedia "Solo epensoso" "Erano i capei d'oro a l'aura sparsa" "Trionfo di Bacco e Arianna" "I mi trovai, fanciulle, un bel mattino" da Le Rime "L'apparizione di Angelica", Canto Idi Orlando innamorato "Orlando in cerca di Angelica", di Orlando Furioso "Ermina fra i pastori", Canto VII di Gerusalemme liberata	Dante Alighieri Dante Alighieri Francesco Petrarca Francesco Petrarca Lorenzo de Medici Angelo Poliziano Matteo Maria Boiardo Ludovico Ariosto Torquato Tasso
Testo narrativo (racconto)	"Federigo degli Alberighi " (V giornata, IX novella, Il Decameron) "I promessi sposi " (frammenti) "La lupa"	Giovanni Boccaccio Alessandro Manzoni Giovanni Verga
Testo drammatico	"La Locandiera"(frammento)	Carlo Goldoni

Teme recomandate:

- Universul personal: gusturi și preferințe, activități școlare și în afara școlii, familia, prietenia, sentimente și emoții, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanța;
- Problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor; responsabilitate și implicare socială;
- Mediul înconjurător: viața la țară și oraș, natura (plante, animale, locuri și peisaje), ecologie;
- Progres și schimbare: ocupații și profesii de viitor, invenții și descoperiri;
- Societatea informațională și mijloace de comunicare moderne: publicitate și anunțuri în presă, radioul și televiziunea, internetul;
- Relații interpersonale: relații între tineri, corespondență și schimburi între școli, călătorii,
- Oameni și locuri: aspecte ale vieții citadine, obiective turistice și culturale, personalități importante;
- Obiceiuri și tradiții: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiționale, activități specifice sărbătorilor tradiționale (reluare și îmbogățire);
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărți, filme, muzica italiană;
- Elemente culturale ale spațiului italian: Referințe istorice. Începuturile literaturii italiene, Evul Mediu, începuturile Renașterii - principalele etape și răspândirea modelului renascentist (secolul al XII - lea, al XIII - lea, al XIV - lea, al XV - lea);
- Elemente culturale ale spațiului italian: Referințe istorice. Renașterea. Umanismul. Reforma și Contrareforma. Clasicismul. Barocul. Commedia dell'arte. Începuturile Iluminismului. (secolul al XV - lea, al XVI - lea, începuturile secolului al XVII - lea);
- Elemente culturale ale spațiului italian: Romantismul. Verismul.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

I. ЛІТЕРАТУРА – LITERATURA

1. І.П.Котляревський – поема Енеїда і п'єса Наталка Полтавка
2. Г.Квітка–Основ'яненко–представник сентиментал і зм'юіописового реалізму–повість Маруся
3. Розвиток байки в І-й половині 19ст.: Євген Г.ребінка і П.Гулак – Артемовський – Ведмежий суд, Пан та Собака
4. Т.Г.Шевченко – І. Рання творчість
  - балади,
  - поема Катерина,
  - історична поема Гайдамаки і історичні вірші,
  - ліричні вірші–Думка, Перебендя, На вічну пам'ять,
  - Котляревському, До Основ'яненка.- II-й Період творчості Шевченка:
  - Послання І мертвим, і живим...Кавказ, Сон, поеми Наймичка, Сова, вірш Заповіт- III-й Період творчості Шевченка:
  - Невільнича поезія. Захальявні книжки.Мотиви поезій
  - Періоду заслання- IV-й Період творчості Шевченка:
  - поеми Марія,
  - ліричні вірші.
5. Творчість П. Мирного, роман Хіба ревуть воли, як ясла повні?
6. Творчість М. Вовчка: Кармелюк
7. Творчість Л. Глібова: байки ліричні вірші
8. І. Нечуй–Левицький: Кайдашева сім'я
9. І.Я. Франко – поетичнатворчість
  - прозові твори
10. Л. Українка – поетичнатворчість
  - драма Лісовапісня
11. М. Коцюбинський, творчість.
12. В. Стефаник, творчість: Новина
13. О. Кобилянська, твори: Земля, У неділю рано зілля копала
14. О. Олесь, творчість – лірика
15. М. Вороний, творчість – лірика
16. П. Тичина, збірка Сонячні кларнети
17. В. Сосюра, інтимна лірика
18. Ліна Костенко, лірика
19. Іван Драч, лірика
20. Теорія літератури:
  - структура літературного твору
  - стилістичні звороти
  - літературні види і жанри
21. Редагування листа
22. Редагування запрошення

II. ГРАМАТИКА - GRAMATICA

1. Фонетика:
  - Український алфавіт
  - Голосні
  - Приголосні
  - Склад, наголос
  - Апостроф
  - Подвоєння приголосних
  - Пом'якшення приголосних
  - Ненаголошені е/и
2. Лексика:
  - Основний словниковий фонд
  - Омоніми
  - Синоніми
  - Антоніми
  - Пароніми
3. Будова слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення, основа слова

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ

MATERNĂ (PROFIL TEOLOGIC ŞI PEDAGOGIC)

I. OKUMA - ANLAMA

- Bir olay yazisini anlamlı bir şekilde okuyabilme,
- Hikaye turunun özelliklerini kavrayabilme,
- Metin içinde cümleyi tanıyabilme,
- Bir manzumeyi özelliklerine göre okuyabilme,
- Manzume ile duzyazi arasındaki farkı kavrayabilme,
- Paragraf ve paragraftaki düşünceyi kavrayabilme,
- Bir siiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyabilmek,
- Bir siirin şekil ve anlam özelliklerini kavrayabilme,
- Olay yazılarında sebep-sonuç ilişkisini kavrayabilmek,
- Olay yazılarını meydana getiren unsurları kavrayabilme (yer, zaman, olay ve kişiler)
- Sevilen bir siiri ezberlemeyebilme,
- Olay yazıları ile fikir yazıları arasındaki farkı kavrayabilme,
- Bir metnin yardımcı fikirlerini ve ana fikrini bulabilme,
- Plan ve planın yararlarını kavrayabilmek,
- Bir metindeki olayları karşılaştırarak benzer ve farklı yönleri kavrayabilme,
- Anlama etkinliklerini kavrayabilme (dinleme, okuma, gözlem. . .)
- Okunan bir yazıdaki sebep-sonuç ilişkilerini kavrayabilme,
- Bir manzumenin ana temasını kavrayabilme.

II. ANLATIM

A) SOZLU ANLATIM; B) YAZILI ANLATIM

- Doğru ve düzgün konuşabilmek,
- Türkçe derslerindeki her türlü faaliyetlere katılabilmek ve varılan sonuçları anlatabilmek ve açıklayabilmek, yazabilmek,
- Bir tartışmaya katılabilmek,
- Görülen veya yaşanan olaylarla ilgili duygu ve düşüncelerini anlatıp, yazabilmek,
- Atasözlerini, özdeyişleri ve deyimleri açıklayabilmek,
- Çevrenin doğal, toplumsal ve ekonomik olaylarını anlatıp yazabilmek,
- Özel mektup, iş mektubu, dilekçe ve telegraf yazabilmek,
- Paragraflardaki düşünceleri açıklayabilmek,
- Olay veya kişi tasvirleri yapabilmek (sozlu ve yazılı),
- Topluluk karşısında acis konuşması, kapanış konuşması yapabilmek,
- Yazılarını uygun bir plana göre geliştirebilmek,
- Okuduklarından notlar alabilmek,
- Konuşmalarını uygun bir plana göre geliştirebilmek,
- Kompozisyon çeşitlerini (yazılı ve sozlu kompozisyon) kavrayabilmek.

III. DİL BİLGİSİ (GRAMER) KONULARI

A) SES BİLGİSİ

- Türkçe'deki sesli ve sessiz harfleri tanıyabilmek,
- Büyük unlu uyumu kuralını kavrayabilmek,
- Küçük unlu uyumu kuralını kavrayabilmek,
- Unsuzlerin benzesmesi kuralını kavrayabilmek,
- Unlu düşmesi kuralını kavrayabilmek,
- Sureksiz sert unsuzlerin yumuşaması kuralını kavrayabilmek,
- Türkçe'de basta ve sonda bulunmayan unsuzleri tanıyabilmek,
- Seslerin birleşmesini, hece ve hece çeşitlerini kavrayabilmek.

B) KELİME BİLGİSİ

- Turckce'deki kelime turlerini kavrayabilmek
isimler ve isimlerin yapilari,
isim tamlamalari,
isimlerin cesitleri,
sifatlar ve sifatlari yapilari,
sifatlari cesitleri,
sifat tamlamalari,
zamirler ve zamirlerin yapilari,
zamirlerin cesitleri,
zarflar ve zarflari yapilari,
zarflari cesitleri.

C) CUMLE BILGISI

- Anlamarina gore cumle cesitlerini kavrayabilmek
olumlu cumleler,
olumsuz cumleler,
soru cumleleri,
unlem cumleleri,
sart cumleleri.
- Yapilarina gore cumle turlerini kavrayabilmek basit cumle,
bilesik cumle,
sirali cumle,
bagli cumle,
sirali-bagli cumle.
Cumlenin ogelerini kavrayabilmek.

ozne

yuklem

zarf tumleci

dolayli tumlec

belirtili nesne

belirtisiz nesne

D) ANLAM BILGISS - Turckce kelimelerin anlam ozelliklerini kavrayabilmek Kelimelerin gercek anlami,

Kelimelerin mecaz anlami,

Kelimelerin terim anlami,

Kelimelerin deyim anlami,

Zit anlamlı kelimeler,

Eş anlamlı kelimeler.

E) YAPI BILGISI EKLER

Yapim ekleri

tekim ekleri (isim ve fiil cekim ekleri)

Basit kelime

Turemis kelime

Bilesik kelime

F) EDEBI BILGILER

- Yazı turlerini kavrayabilmek.

Roman ve roman cesitleri

Hikaye

Masal

Tiyatro ve sesitleri,

Destan,

Șiir ve șiir sesitleri,

Gezi yazilari.

- Edebiyatının tanımı ve konusu

- Şiirle ilgili bilgiler

- Halk edebiyati ve ozellikleri

- Halk edebiyati nazim sekelleri

G) IMLA VE NOKTALAMA

- Buyuk harflerin imlasi,

- Ozel isimlerin imlasi,

- Eklerin imlasi,

- Yabanci kelimelerin imlasi,

Nokta

Virgul

Noktali virgul

Tirnak isareti

Iki nokta

Soru isareti

Unlem isareti.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA MATEMATICĂ

În cadrul examenului național de bacalaureat Matematica are statut de disciplină obligatorie în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, programele de examen se diferențiază, în funcție de filiera, profilul și specializarea absolvite, în:

- programa M_mate-info pentru filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică și pentru filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică;

- programa M_șt-nat pentru filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii;

- programa M_tehnologic pentru filiera tehnologică: profilul servicii, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul tehnic, toate calificările profesionale;

- programa M_pedagogic pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea învățător-educatoare.

PROGRAMA M_mate-info

Filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică

Filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică

COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI

CLASA a IX-a - 4 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
1. Identificarea, în limbaj cotidian sau în probleme de matematică, a unor noțiuni specifice logicii matematice și teoriei mulțimilor	Mulțimi și elemente de logică matematică - Mulțimea numerelor reale: operații algebrice cu numere reale, ordonarea numerelor reale, modulul unui număr real, aproximări prin lipsă sau prin adaos, partea întregă, partea fracționară a unui număr real; operații cu intervale de numere reale
2. Utilizarea proprietăților operațiilor algebrice ale numerelor, a estimărilor și aproximărilor în contexte variate	- Propoziție, predicat, cuantificatori
3. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real și utilizarea unor algoritmi pentru optimizarea	- Operații logice elementare (negație, conjuncție,

<p>calculelor cu numere reale</p> <p>4. Deducerea unor rezultate și verificarea acestora utilizând inducția matematică sau alte raționamente logice</p> <p>5. Redactarea rezolvării unei probleme, corelând limbajul uzual cu cel al logicii matematice și al teoriei mulțimilor</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului</p>	<p>disjuncție, implicație, echivalență), corelate cu operațiile și cu relațiile dintre mulțimi (complementară, intersecție, reuniune, incluziune, egalitate); raționament prin reducere la absurd</p> <p>- Inducția matematică</p>
<p>1. Recunoașterea unor corespondențe care sunt funcții, șiruri, progresii</p> <p>2. Utilizarea unor modalități variate de descriere a funcțiilor în scopul caracterizării acestora</p> <p>3. Descrierea unor șiruri/funcții utilizând reprezentarea geometrică a unor cazuri particulare și raționamentul inductiv</p> <p>4. Caracterizarea unor șiruri folosind diverse reprezentări (formule, grafice) sau proprietăți algebrice ale acestora</p> <p>5. Analizarea unor valori particulare în vederea determinării formei analitice a unei funcții definite pe $\mathbb{N}$ prin raționament de tip inductiv</p> <p>6. Transpunerea unor situații-problemă în limbaj matematic utilizând funcții definite pe $\mathbb{N}$</p>	<p>Șiruri</p> <p>- Modalități de a defini un șir, șiruri mărginite, șiruri monotone</p> <p>- Șiruri particulare: progresii aritmetice, progresii geometrice, formula termenului general în funcție de un termen dat și rație, suma primilor n termeni ai unei progresii</p> <p>- Condiția ca n numere să fie în progresie aritmetică sau geometrică, pentru $n \geq 3$</p>
<p>1. Identificarea valorilor unei funcții folosind reprezentarea grafică a acesteia</p> <p>2. Caracterizarea egalității a două funcții prin utilizarea unor modalități variate de descriere a funcțiilor</p> <p>3. Operarea cu funcții reprezentate în diferite moduri și caracterizarea calitativă a acestor reprezentări</p> <p>4. Caracterizarea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin utilizarea graficelor acestora și a ecuațiilor asociate</p> <p>5. Deducerea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin lectură grafică</p> <p>6. Analizarea unor situații practice și descrierea lor cu ajutorul funcțiilor</p>	<p>Funcții; lecturi grafice</p> <p>- Reper cartezian, produs cartezian; reprezentarea prin puncte a unui produs cartezian de mulțimi numerice; condiții algebrice pentru puncte aflate în cadrane; drepte în plan de forma $x = m$ sau $y = m$, cu $m \in \mathbb{R}$</p> <p>- Funcția: definiție, exemple, exemple de corespondențe care nu sunt funcții, modalități de a descrie o funcție, lecturi grafice. Egalitatea a două funcții, imaginea unei mulțimi printr-o funcție, graficul unei funcții, restricții ale unei funcții</p> <p>- Funcții numerice ($F = \{f: D \rightarrow \mathbb{R}, D \subseteq \mathbb{R}\}$); reprezentarea geometrică a graficului: intersecția cu axele de coordonate, rezolvări grafice ale unor ecuații și inecuații de forma $f(x) = g(x)$, ($\leq, <, >, \geq$); proprietăți ale funcțiilor numerice introduse prin lectură grafică: mărginire, monotonie; alte proprietăți: paritate/imparitate, simetria graficului față de drepte de forma $x = m$, $m \in \mathbb{R}$, periodicitate</p> <p>- Compunerea funcțiilor; exemple pe funcții numerice</p>
<p>1. Recunoașterea funcției de gradul I descrisă în moduri diferite</p> <p>2. Utilizarea unor metode algebrice și grafice</p>	<p>Funcția de gradul I</p> <p>- Definiție; reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax + b$, unde $a, b \in \mathbb{R}$, intersecția</p>

<p>pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și sistemelor</p> <p>3. Descrierea unor proprietăți desprinse din reprezentarea grafică a funcției de gradul I sau din rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și sistemelor de ecuații</p> <p>4. Exprimarea legăturii între funcția de gradul I și reprezentarea ei geometrică</p> <p>5. Interpretarea graficului funcției de gradul I utilizând proprietățile algebrice ale funcției</p> <p>6. Modelarea unor situații concrete prin utilizarea ecuațiilor și/sau a inecuațiilor, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului</p>	<p>graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$</p> <p>- Interpretarea grafică a proprietăților algebrice ale funcției: monotonia și semnul funcției; studiul monotoniei prin semnul diferenței $f(x_1) - f(x_2)$ (sau prin studierea semnelor raportului</p> $\frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}, x_1, x_2 \in \mathbb{R}, x_1 \neq x_2$ <p>semnul = x_2</p> <p>- Inecuații de forma $ax + b \leq 0$ ($<$, $>$, $\geq$) studiate pe $\mathbb{R}$ sau pe intervale de numere reale</p> <p>- Poziția relativă a două drepte, sisteme de ecuații de tipul</p> $\begin{cases} ax + by = c \\ mx + ny = p \end{cases}, a, b, c, m, n, p \text{ numere reale}$ <p>- Sisteme de inecuații de gradul I</p>
<p>1. Diferențierea, prin exemple, a variației liniare de cea pătratică</p> <p>2. Completarea unor tabele de valori pentru trasarea graficului funcției de gradul al II-lea</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi pentru trasarea graficului funcției de gradul al II-lea (prin puncte semnificative)</p> <p>4. Exprimarea proprietăților unei funcții prin condiții algebrice sau geometrice</p> <p>5. Utilizarea relațiilor lui Viete pentru caracterizarea soluțiilor ecuației de gradul al II-lea și pentru rezolvarea unor sisteme de ecuații</p> <p>6. Utilizarea funcțiilor în rezolvarea unor probleme și în modelarea unor procese</p>	<p>Funcția de gradul al II-lea</p> <p>- Reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax^2 + bx + c$, cu $a, b, c \in \mathbb{R}$ și $a \neq 0$ intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, simetria față de drepte de forma $x = m$, cu $m \in \mathbb{R}$</p> <p>- Relațiile lui Viete, rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} x + y = s \\ xy = p \end{cases}, \text{ cu } s, p \in \mathbb{R}$
<p>1. Recunoașterea corespondenței dintre seturi de date și reprezentări grafice</p> <p>2. Determinarea unor funcții care verifică anumite condiții precizate</p> <p>3. Utilizarea unor algoritmi pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și a sistemelor de ecuații și pentru reprezentarea grafică a soluțiilor acestora</p> <p>4. Exprimarea prin reprezentări grafice a unor condiții algebrice; exprimarea prin condiții algebrice a unor reprezentări grafice</p> <p>5. Utilizarea unor metode algebrice sau grafice pentru determinarea sau aproximarea soluțiilor ecuației asociate funcției de gradul al II-lea</p> <p>6. Interpretarea informațiilor conținute în reprezentări grafice prin utilizarea de estimări</p>	<p>Interpretarea geometrică a proprietăților algebrice ale funcției de gradul al II-lea</p> <p>- Monotonie; studiul monotoniei prin semnul diferenței $f(x_1) - f(x_2)$ sau prin rata creșterii /descrășterii:</p> $\frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}, x_1, x_2 \in \mathbb{R}, x_1 \neq x_2$ <p>punct de extrem, vârful parabolei</p> <p>- Poziționarea parabolei față de axa O_x, semnul funcției, inecuații de forma $ax^2 + bx + c \leq 0$ ($\geq, <, >$), $a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$, studiate pe $\mathbb{R}$ sau pe intervale de numere reale, interpretare geometrică: imagini ale unor intervale (proiecțiile unor porțiuni</p>

<p>reprezentări grafice prin utilizarea de estimări, aproximări și strategii de optimizare</p>	<p>de parabolă pe axa O_y) - Poziția relativă a unei drepte față de o parabolă: rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} mx + n \\ = y \\ ax^2 \\ +bx + c \\ = y \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n \in \mathbb{R}$
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor elemente de geometrie vectorială în diferite contexte 2. Transpunerea unor operații cu vectori în contexte geometrice date 3. Utilizarea operațiilor cu vectori pentru a descrie o problemă practică 4. Utilizarea limbajului calculului vectorial pentru a descrie configurații geometrice 5. Identificarea condițiilor necesare pentru ca o configurație geometrică să verifice cerințe date 6. Aplicarea calculului vectorial în rezolvarea unor probleme de fizică 	<p>Vectori în plan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segment orientat, vectori, vectori coliniari - Operații cu vectori: adunarea (regula triunghiului, regula paralelogramului), proprietăți ale operației de adunare; înmulțirea cu un scalar, proprietăți ale înmulțirii cu un scalar; condiția de coliniaritate, descompunerea după doi vectori necoliniari
<ol style="list-style-type: none"> 1. Descrierea sintetică sau vectorială a proprietăților unor configurații geometrice în plan 2. Caracterizarea sintetică sau/și vectorială a unei configurații geometrice date 3. Alegerea metodei adecvate de rezolvare a problemelor de coliniaritate, concurență sau paralelism 4. Trecerea de la caracterizarea sintetică la cea vectorială (și invers) într-o configurație geometrică dată 5. Interpretarea coliniarității, concurenței sau paralelismului în relație cu proprietățile sintetice sau vectoriale ale unor configurații geometrice 6. Analizarea comparativă a rezolvărilor vectorială și sintetică ale aceluiași probleme 	<p>Coliniaritate, concurență, paralelism - calcul vectorial în geometria plană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vectorul de poziție a unui punct - Vectorul de poziție a punctului care împarte un segment într-un raport dat, teorema lui Thales (condiții de paralelism) - Vectorul de poziție a centrului de greutate al unui triunghi (concurența medianelor unui triunghi) - Teorema lui Menelau, teorema lui Ceva
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea legăturilor între coordonate unghiulare, coordonate metrice și coordonate carteziane pe cercul trigonometric 2. Calcularea unor măsuri de unghiuri și arce utilizând relații trigonometrice 3. Determinarea măsurii unor unghiuri și a lungimii unor segmente utilizând relații metrice 4. Caracterizarea unor configurații geometrice plane utilizând calculul trigonometric 5. Determinarea unor proprietăți ale funcțiilor trigonometrice prin lecturi grafice 6. Optimizarea calculului trigonometric prin alegerea adecvată a formulelor 	<p>Elemente de trigonometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cercul trigonometric, definierea funcțiilor trigonometrice: $\sin: [0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\cos: [0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\text{tg}: [0, \pi] \setminus \{\pi/2\} \rightarrow \mathbb{R}$, $\text{ctg}: (0, \pi) \rightarrow \mathbb{R}$ - Definierea funcțiilor trigonometrice: $\sin: \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\cos: \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\text{tg}: \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{R}$ cu $D = \{\pi/2 + k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$, $\text{ctg}: \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{R}$, cu $D = \{k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$ - Reducerea la primul cadran; formule trigonometrice: $\sin(a + b)$, $\sin(a - b)$, $\cos(a + b)$, $\cos(a - b)$, $\sin 2a$, $\cos 2a$, $\sin a + \sin b$, $\sin a - \sin b$, $\cos a + \cos b$, $\cos a - \cos b$ (transformarea sumei în produs)

<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor metode posibile în rezolvarea problemelor de geometrie 2. Aplicarea unor metode diverse pentru determinarea unor distanțe, a unor măsuri de unghiuri și a unor arii 3. Prelucrarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acesteia 4. Analizarea unor configurații geometrice pentru alegerea algoritmilor de rezolvare 5. Aplicarea unor metode variate pentru optimizarea calculelor de distanțe, de măsuri de unghiuri și de arii 6. Modelarea unor configurații geometrice utilizând metode vectoriale sau sintetice 	<p>Aplicații ale trigonometriei și ale produsului scalar a doi vectori în geometria plană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produsul scalar a doi vectori: definiție, proprietăți. Aplicații: teorema cosinusului, condiții de perpendicularitate, rezolvarea triunghiului dreptunghic - Aplicații vectoriale și trigonometrice în geometrie: teorema sinusurilor, rezolvarea triunghiurilor oarecare - Calcularea razei cercului înscris și a razei cercului circumscris în triunghi, calcularea lungimilor unor segmente importante din triunghi, calcularea unor arii
---	--

CLASA a X-a - 4 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea caracteristicilor tipurilor de numere utilizate în algebră și a formei de scriere a unui număr real în contexte specifice 2. Determinarea echivalenței între forme diferite de scriere a unui număr, compararea și ordonarea numerelor reale 3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului cu numere reale sau complexe pentru optimizarea unor calcule și rezolvarea de ecuații 4. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real sau complex în funcție de contexte în vederea optimizării calculelor 5. Alegerea strategiilor de rezolvare în vederea optimizării calculelor 6. Determinarea unor analogii între proprietățile operațiilor cu numere reale sau complexe scrise în forme variate și utilizarea acestora în rezolvarea unor ecuații 	<p>Mulțimi de numere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Numere reale: proprietăți ale puterilor cu exponent rațional, irațional și real ale unui număr pozitiv nenul, aproximări raționale pentru numere reale - Radical de ordin n ($n \in \mathbb{N}$ și $n \geq 2$) dintr-un număr, proprietăți ale radicalilor - Noțiunea de logaritm, proprietăți ale logaritmilor, calcule cu logaritmi, operația de logaritmare - Mulțimea $\mathbb{C}$. Numere complexe sub formă algebrică, conjugatul unui număr complex, operații cu numere complexe. Interpretarea geometrică a operațiilor de adunare și de scădere a numerelor complexe și a înmulțirii acestora cu un număr real - Rezolvarea în $\mathbb{C}$ a ecuației de gradul al doilea având coeficienți reali. Ecuații bipătrate
<ol style="list-style-type: none"> 1. Trasarea prin puncte a graficelor unor funcții 2. Prelucrarea informațiilor ilustrate prin graficul unei funcții în scopul deducerii unor proprietăți algebrice ale acesteia (monotonie, semn, bijectivitate, inversabilitate, convexitate) 3. Utilizarea de proprietăți ale funcțiilor în trasarea graficelor și în rezolvarea de ecuații 4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete și reprezentarea prin grafice a unor funcții care descriu situații practice 5. Interpretarea, pe baza lecturii grafice, a proprietăților algebrice ale funcțiilor 	<p>Funcții și ecuații</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funcția putere cu exponent natural: $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{D}$, $f(x) = x^n$, $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$ și funcția radical: $f: \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sqrt[n]{x}$, $n \in \mathbb{N}$ și $n \geq 2$, unde $\mathbb{D} = [0, +\infty)$ pentru n par și $\mathbb{D} = \mathbb{R}$ pentru n impar - Funcția exponențială: $f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty)$, $f(x) = a^x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$ și funcția logaritmică: $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \log_a x$, $a \in (0, \infty)$, $a \neq 1$ - Injectivitate, surjectivitate, bijectivitate; funcții inversabile: definiție, proprietăți grafice, condiția necesară și suficientă ca o funcție să fie inversabilă - Funcții trigonometrice directe și inverse

<p>6. Utilizarea echivalenței dintre bijectivitate și inversabilitate în trasarea unor grafice și în rezolvarea unor ecuații algebrice și trigonometrice</p>	<p>- Rezolvări de ecuații folosind proprietățile funcțiilor: 1. Ecuații care conțin radicali de ordinul 2 sau de ordinul 3 2. Ecuații exponențiale, ecuații logaritmice 3. Ecuații trigonometrice: $\sin x = a, \cos x = a, a \in [-1,1],$ $\operatorname{tg} x = a, \operatorname{ctg} x = a, a \in \mathbb{R},$ $\sin f(x) = \sin g(x), \cos f(x) = \cos g(x),$ $\operatorname{tg} f(x) = \operatorname{tg} g(x), \operatorname{ctg} f(x) = \operatorname{ctg} g(x)$ <u>Notă:</u> Pentru toate tipurile de funcții se vor studia: intersecția cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, reprezentarea grafică prin puncte, simetrie, lectura grafică a proprietăților algebrice ale funcțiilor: monotonie, bijectivitate, inversabilitate, semn, convexitate.</p>
<p>1. Diferențierea problemelor în funcție de numărul de soluții admise 2. Identificarea tipului de formulă de numărare adecvată unei situații-problemă date 3. Utilizarea unor formule combinatoriale în raționamente de tip inductiv 4. Exprimarea, în moduri variate, a caracteristicilor unor probleme în scopul simplificării modului de numărare 5. Interpretarea unor situații-problemă având conținut practic cu ajutorul funcțiilor și a elementelor de combinatorică 6. Alegerea strategiilor de rezolvare a unor situații practice în scopul optimizării rezultatelor</p>	<p>Metode de numărare - Mulțimi finite ordonate. Numărul funcțiilor $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Permutări - numărul de mulțimi ordonate care se obțin prin ordonarea unei mulțimi finite cu n elemente - numărul funcțiilor bijective $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Aranjamente - numărul submulțimilor ordonate cu câte k elemente fiecare, $k \leq n$, care se pot forma cu cele n elemente ale unei mulțimi finite - numărul funcțiilor injective $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Combinări - numărul submulțimilor cu câte k elemente, unde $0 \leq k \leq n$, ale unei mulțimi finite cu n elemente. Proprietăți: formula combinărilor complementare, numărul tuturor submulțimilor unei mulțimi cu n elemente - Binomul lui Newton</p>
<p>1. Recunoașterea unor date de tip probabilistic sau statistic în situații concrete 2. Interpretarea primară a datelor statistice sau probabilistice cu ajutorul calculului financiar, al graficelor și al diagramelor 3. Utilizarea unor algoritmi specifici calculului financiar, statisticii sau probabilităților pentru analiza de caz 4. Transpunerea în limbaj matematic prin mijloace statistice sau probabilistice a unor probleme practice 5. Analizarea și interpretarea unor situații practice</p>	<p>Matematici financiare - Elemente de calcul financiar: procente, dobânzi, TVA - Culegerea, clasificarea și prelucrarea datelor statistice: date statistice, reprezentarea grafică a datelor statistice - Interpretarea datelor statistice prin parametri de poziție: medii, dispersia, abateri de la medie - Evenimente aleatoare egal probabile, operații cu evenimente, probabilitatea unui eveniment compus din evenimente egal probabile Notă: Aplicațiile vor fi din domeniul financiar:</p>

<p>cu ajutorul conceptelor statistice sau probabilistice</p> <p>6. Corelarea datelor statistice sau probabilistice în scopul predicției comportării unui sistem prin analogie cu modul de comportare în situații studiate</p>	<p>profit, preț de cost al unui produs, amortizări de investiții, tipuri de credite, metode de finanțare, buget personal, buget familial.</p>
<p>1. Descrierea unor configurații geometrice analitic sau utilizând vectori</p> <p>2. Descrierea analitică, sintetică sau vectorială a relațiilor de paralelism și de perpendicularitate</p> <p>3. Utilizarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acesteia și calcularea unor distanțe și a unor arii</p> <p>4. Exprimarea analitică, sintetică sau vectorială a caracteristicilor matematice ale unei configurații geometrice</p> <p>5. Interpretarea perpendicularității în relație cu paralelismul și minimul distanței</p> <p>6. Modelarea unor configurații geometrice analitic, sintetic sau vectorial</p>	<p>Geometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reper cartezian în plan, coordonatele unui vector în plan, coordonatele sumei vectoriale, coordonatele produsului dintre un vector și un număr real, coordonate carteziene ale unui punct din plan, distanța dintre două puncte în plan - Ecuații ale dreptei în plan determinate de un punct și de o direcție dată și ale dreptei determinate de două puncte distincte - Condiții de paralelism, condiții de perpendicularitate a două drepte din plan; calcularea unor distanțe și a unor arii

CLASA a XI-a - 4 ore/săpt.

Competente specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea unor situații practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces specific domeniului economic sau tehnic</p> <p>2. Asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces</p> <p>3. Aplicarea algoritmilor de calcul în situații practice</p> <p>4. Rezolvarea unor ecuații și sisteme utilizând algoritmi specifici</p> <p>5. Stabilirea unor condiții de existență și/sau compatibilitate a unor sisteme și identificarea unor metode adecvate de rezolvare a acestora</p> <p>6. Optimizarea rezolvării unor probleme sau situații-problemă prin alegerea unor strategii și metode adecvate (de tip algebric, vectorial, analitic, sintetic)</p>	<p>ELEMENTE DE CALCUL MATRICEAL ȘI SISTEME DE ECUAȚII LINIARE</p> <p>Permutări</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea de permutare, operații, proprietăți - Inversiuni, semnul unei permutări <p>Matrice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tabel de tip matriceal. Matrice, mulțimi de matrice - Operații cu matrice: adunarea, înmulțirea, înmulțirea unei matrice cu un scalar, proprietăți <p>Determinanți</p> <ul style="list-style-type: none"> - Determinant de ordin n, proprietăți <p>Sisteme de ecuații liniare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matrice inversabile din $M_n(C)$, $n \leq 4$ - Ecuații matriceale - Sisteme liniare cu cel mult 4 necunoscute, sisteme de tip Cramer, rangul unei matrice - Studiul compatibilității și rezolvarea sistemelor: proprietatea Kroneker-Capelli, proprietatea Rouche, metoda Gauss - Aplicații: ecuația unei drepte determinate de două puncte distincte, aria unui triunghi și coliniaritatea a trei puncte în plan
<p>1. Caracterizarea unor șiruri și a unor funcții utilizând reprezentarea geometrică a unor cazuri particulare</p>	<p>ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ</p> <p>Limite de funcții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni elementare despre mulțimi de puncte pe

2. Interpretarea unor proprietăți ale șirurilor și ale altor funcții cu ajutorul reprezentărilor grafice
3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului diferențial în rezolvarea unor probleme și modelarea unor procese
4. Exprimarea cu ajutorul noțiunilor de limită, continuitate, derivabilitate, monotonie, a unor proprietăți cantitative și/sau calitative ale unei funcții
5. Studiarea unor funcții din punct de vedere cantitativ și/sau calitativ utilizând diverse procedee: majorări sau minorări pe un interval dat, proprietăți algebrice și de ordine ale mulțimii numerelor reale în studiul calitativ local, utilizare a reprezentării grafice a unei funcții pentru verificarea unor rezultate și/sau pentru identificarea unor proprietăți
6. Explorarea unor proprietăți cu caracter local și/sau global ale unor funcții utilizând reprezentarea grafică, continuitatea sau derivabilitatea

Note:

- În introducerea noțiunilor de limită a unui șir într-un punct și de șir convergent nu se vor introduce definițiile cu s și nici teorema de convergență cu s .
- Se utilizează exprimarea "proprietatea lui ...", "regula lui ...", pentru a sublinia faptul că se face referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații, dar a cărui demonstrație este în afara programei.

dreapta reală: intervale, mărginire, vecinătăți, dreapta încheiată, simbolurile $+\infty$ și $-\infty$

- Funcții reale de variabilă reală: funcția polinomială, funcția rațională, funcția putere, funcția radical, funcția logaritm, funcția exponențială, funcții trigonometrice directe și inverse
- Limita unui șir utilizând vecinătăți, șiruri convergente
- Monotonie, mărginire, limite; proprietatea lui Weierstrass. Exemple semnificative: $(a^n)_n$, $(n^a)_n$,

$$\left(\left(1 + \frac{1}{n} \right)^n \right)_n$$

(fără demonstrație), numărul e ; limita șirului

$$\left((1 + u_n) \frac{1}{u_n} \right)_n, u_n \rightarrow 0, u_n \neq 0,$$

pentru orice număr natural n

- Operații cu șiruri care au limită
- Limite de funcții: interpretarea grafică a limitei unei funcții într-un punct utilizând vecinătăți, limite laterale
- Calculul limitelor pentru funcțiile studiate; cazuri exceptate la calculul limitelor de funcții:

$$0 \cdot \infty$$

$$\frac{\infty}{\infty}, \frac{0}{0}, 0 \cdot \infty, 1^{\infty}, \infty^0, 0^0,$$

$$0 \cdot \infty$$

- Asimptotele graficului funcțiilor studiate: asimptote verticale, oblice

Continuitate

- Continuitatea unei funcții într-un punct al domeniului de definiție, funcții continue, interpretarea grafică a continuității unei funcții, studiul continuității în puncte de pe dreapta reală pentru funcțiile studiate, operații cu funcții continue

- Proprietatea lui Darboux, semnul unei funcții continue pe un interval de numere reale, studiul existenței soluțiilor unor ecuații în $\mathbb{R}$

Derivabilitate

- Tangenta la o curbă, derivata unei funcții într-un punct, funcții derivabile, operații cu funcții derivabile, calculul derivatelor de ordin I și al II-lea pentru funcțiile studiate
- Funcții derivabile pe un interval: puncte de extrem ale unei funcții, teorema lui Fermat,

	<p>teorema lui Rolle, teorema lui Lagrange și interpretarea lor geometrică, corolarul teoremei lui Lagrange referitor la derivata unei funcții într-un punct</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolul derivatei I în studiul funcțiilor: monotonia funcțiilor, puncte de extrem - Rolul derivatei a II-a în studiul funcțiilor: concavitate, convexitate, puncte de inflexiune - Regulile lui l'Hospital Reprezentarea grafică a funcțiilor - Reprezentarea grafică a funcțiilor - Rezolvarea grafică a ecuațiilor, utilizarea reprezentării grafice a funcțiilor în determinarea numărului de soluții ale unei ecuații - Reprezentarea grafică a conicelor (cerc, elipsă, hiperbolă, parabolă)
--	--

CLASA a XII-a - 4 ore/săpt.

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea proprietăților operațiilor cu care este înzestrată o mulțime</p> <p>2. Evidențierea asemănarilor și a deosebirilor dintre proprietățile unor operații definite pe mulțimi diferite</p> <p>3.1. Determinarea și verificarea proprietăților structurilor algebrice, inclusiv verificarea faptului că o funcție dată este morfism sau izomorfism</p> <p>4. Utilizarea unor proprietăți ale operațiilor în calcule specifice unei structuri algebrice</p> <p>5.1. Utilizarea unor proprietăți ale structurilor algebrice în rezolvarea unor probleme de aritmetică</p> <p>6.1. Transferarea, între structuri izomorfe, a datelor inițiale și a rezultatelor, pe baza proprietăților operațiilor</p>	<p>ELEMENTE DE ALGEBRĂ</p> <p>Grupuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lege de compoziție internă (operație algebrică), tabla operației, parte stabilă - Grup, exemple: grupuri numerice, grupuri de matrice, grupuri de permutări, grupul aditiv al claselor de resturi modulo n - Subgrup - Grup finit, tabla operației, ordinul unui element - Morfism, izomorfism de grupuri
<p>1. Identificarea legăturilor dintre o funcție continuă și derivata sau primitiva acesteia</p> <p>2. Identificarea unor metode de calcul ale integralelor, prin realizarea de legături cu reguli de derivare</p> <p>3. Utilizarea algoritmilor pentru calcularea unor integrale definite</p> <p>4. Explicarea opțiunilor de calcul al integralelor definite, în scopul optimizării soluțiilor</p> <p>5. Folosirea proprietăților unei funcții continue, pentru calcularea integralei acesteia pe un interval</p> <p>6.1. Utilizarea proprietăților de monotonicitate a integralei în estimarea valorii unei integrale definite și în probleme cu conținut practic</p> <p>6.2. Modelarea comportării unei funcții prin</p>	<p>ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Probleme care conduc la noțiunea de integrală Primitive (antiderivate) - Primitivele unei funcții definite pe un interval. Integrala nedefinită a unei funcții, proprietăți ale integralei nedefinite, liniaritate. Primitive uzuale Integrala definită - Diviziuni ale unui interval $[a, b]$, norma unei diviziuni, sistem de puncte intermediare, sume Riemann, interpretare geometrică. Definiția integrabilității unei funcții pe un interval $[a, b]$ - Proprietăți ale integralei definite: liniaritate, monotonicitate, aditivitate în raport cu intervalul de integrare. - Formula Leibniz - Newton

<p>utilizarea primitivelor sale</p>	<p>- Integrabilitatea funcțiilor continue, teorema de medie, interpretare geometrică, teorema de existență a primitivelor unei funcții continue</p> <p>- Metode de calcul al integralelor definite: integrarea prin părți, integrarea prin schimbare de variabilă.</p> <p>Notă: Se utilizează exprimarea "proprietate" sau "regulă", pentru a sublinia faptul că se face referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații, dar a cărui demonstrație este în afara programei.</p>
-------------------------------------	---

PROGRAMA M_șt-nat
Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii
COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI
CLASA a IX-a - 4 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea, în limbaj cotidian sau în probleme de matematică, a unor noțiuni specifice logicii matematice și teoriei mulțimilor 2. Utilizarea proprietăților operațiilor algebrice ale numerelor, a estimărilor și aproximărilor în contexte variate 3. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real și utilizarea unor algoritmi pentru optimizarea calculelor cu numere reale 4. Deducerea unor rezultate și verificarea acestora utilizând inducția matematică sau alte raționamente logice 5. Redactarea rezolvării unei probleme, corelând limbajul uzual cu cel al logicii matematice și al teoriei mulțimilor 6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului 	<p>Mulțimi și elemente de logică matematică</p> <p>- Mulțimea numerelor reale: operații algebrice cu numere reale, ordonarea numerelor reale, modulul unui număr real, aproximări prin lipsă sau prin adaos, partea întreagă, partea fracționară a unui număr real; operații cu intervale de numere reale</p> <p>- Propoziție, predicat, cuantificatori</p> <p>- Operații logice elementare (negație, conjuncție, disjuncție, implicație, echivalență), corelate cu operațiile și cu relațiile dintre mulțimi (complementară, intersecție, reuniune, incluziune, egalitate); raționament prin reducere la absurd</p> <p>- Inducția matematică</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea unor corespondențe care sunt funcții, șiruri, progresii 2. Utilizarea unor modalități variate de descriere a funcțiilor în scopul caracterizării acestora 3. Descrierea unor șiruri/funcții utilizând reprezentarea geometrică a unor cazuri particulare și raționamentul inductiv 4. Caracterizarea unor șiruri folosind diverse reprezentări (formule, grafice) sau proprietăți algebrice ale acestora 5. Analizarea unor valori particulare în vederea determinării formei analitice a unei funcții definite pe $\mathbb{N}$ prin raționament de tip inductiv 6. Transpunerea unor situații-problemă în limbaj matematic utilizând funcții definite pe $\mathbb{N}$ 	<p>Șiruri</p> <p>- Modalități de a defini un șir, șiruri mărginite, șiruri monotone</p> <p>- Șiruri particulare: progresii aritmetice, progresii geometrice, formula termenului general în funcție de un termen dat și rație, suma primilor n termeni ai unei progresii</p> <p>- Condiția ca n numere să fie în progresie aritmetică sau geometrică, pentru $n \geq 3$</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea valorilor unei funcții folosind reprezentarea grafică a acesteia 2. Caracterizarea egalității a două funcții prin utilizarea unor modalități variate de descriere a funcțiilor 3. Operarea cu funcții reprezentate în diferite moduri și caracterizarea calitativă a acestor reprezentări 4. Caracterizarea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin utilizarea graficelor acestora și a ecuațiilor asociate 5. Deducerea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin lectură grafică 6. Analizarea unor situații practice și descrierea lor cu ajutorul funcțiilor 	<p>Funcții; lecturi grafice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reper cartezian, produs cartezian; reprezentarea prin puncte a unui produs cartezian de mulțimi numerice; condiții algebrice pentru puncte aflate în cadrane; drepte în plan de forma $x = m$ sau $y = m$, cu $m \in \mathbb{R}$ - Funcția: definiție, exemple, exemple de corespondențe care nu sunt funcții, modalități de a descrie o funcție, lecturi grafice. Egalitatea a două funcții, imaginea unei mulțimi printr-o funcție, graficul unei funcții, restricții ale unei funcții - Funcții numerice ($F = \{f : D \rightarrow \mathbb{R}, D \subseteq \mathbb{R}\}$); reprezentarea geometrică a graficului: intersecția cu axele de coordonate, rezolvări grafice ale unor ecuații și inecuații de forma $f(x) = g(x)$, ($\leq, <, >, \geq$); proprietăți ale funcțiilor numerice introduse prin lectură grafică: mărginire, monotonie; alte proprietăți: paritate/imparitate, simetria graficului față de drepte de forma $x = m$, $m \in \mathbb{R}$, periodicitate - Compunerea funcțiilor; exemple pe funcții numerice
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea funcției de gradul I descrisă în moduri diferite 2. Utilizarea unor metode algebrice și grafice pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și sistemelor de ecuații 3. Descrierea unor proprietăți desprinse din reprezentarea grafică a funcției de gradul I sau din rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și sistemelor de ecuații 4. Exprimarea legăturii între funcția de gradul I și reprezentarea ei geometrică 5. Interpretarea graficului funcției de gradul I utilizând proprietățile algebrice ale funcției 6. Modelarea unor situații concrete prin utilizarea ecuațiilor și/sau a inecuațiilor, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului 	<p>Funcția de gradul I</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiție; reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax + b$, unde $a, b \in \mathbb{R}$, intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$ - Interpretarea grafică a proprietăților algebrice ale funcției: monotonia și semnul funcției; studiul monotoniei prin semnul diferenței $f(x_1) - f(x_2)$ (sau prin studierea semnelor raportului $\frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}$, $x_1, x_2 \in \mathbb{R}$, $x_1 \neq x_2$) - Inecuații de forma $ax + b \leq 0$ ($<, >, \geq$) studiate pe $\mathbb{R}$ sau pe intervale de numere reale - Poziția relativă a două drepte, sisteme de ecuații de tipul $\begin{cases} ax + by = c \\ mx + ny = p \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n \in \mathbb{R}$ - Sisteme de inecuații de gradul I
<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferențierea, prin exemple, a variației liniare de cea pătratică 2. Completarea unor tabele de valori pentru trasarea graficului funcției de gradul al II-lea 3. Aplicarea unor algoritmi pentru trasarea 	<p>Funcția de gradul al II-lea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax^2 + bx + c$, cu $a, b, c \in \mathbb{R}$ și $a \neq 0$, intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, simetria față de drepte de forma $x = m$, cu $m \in \mathbb{R}$

<p>graficului funcției de gradul al II-lea (prin puncte semnificative)</p> <p>4. Exprimarea proprietăților unei funcții prin condiții algebrice sau geometrice</p> <p>5. Utilizarea relațiilor lui Viete pentru caracterizarea soluțiilor ecuației de gradul al II-lea și pentru rezolvarea unor sisteme de ecuații</p> <p>6. Utilizarea funcțiilor în rezolvarea unor probleme și în modelarea unor procese</p>	<p>- Relațiile lui Viete, rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} x + y = s \\ xy = p \end{cases}, \text{ cu } s, p \in \mathbb{R}$
<p>1. Recunoașterea corespondenței dintre seturi de date și reprezentări grafice</p> <p>2. Determinarea unor funcții care verifică anumite condiții precizate</p> <p>3. Utilizarea unor algoritmi pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor și a sistemelor de ecuații și pentru reprezentarea grafică a soluțiilor acestora</p> <p>4. Exprimarea prin reprezentări grafice a unor condiții algebrice; exprimarea prin condiții algebrice a unor reprezentări grafice</p> <p>5. Utilizarea unor metode algebrice sau grafice pentru determinarea sau aproximarea soluțiilor ecuației asociate funcției de gradul al II-lea</p> <p>6. Interpretarea informațiilor conținute în reprezentări grafice prin utilizarea de estimări, aproximări și strategii de optimizare</p>	<p>Interpretarea geometrică a proprietăților algebrice ale funcției de gradul al II-lea</p> <p>- Monotonie; studiul monotoniei prin semnul diferenței $f(x_1) - f(x_2)$ sau prin rata creșterii/descreșterii:</p> $\frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}, x_1, x_2 \in \mathbb{R}, x_1 \neq x_2$ <p>punct de extrem, vârful parabolei</p> <p>- Poziționarea parabolei față de axa Ox, semnul funcției, inecuații de forma $ax^2 + bx + c \leq 0, (\geq, <, >)$, $a, b, c \in \mathbb{R}, a \neq 0$, studiate pe $\mathbb{R}$ sau pe intervale de numere reale, interpretare geometrică: imagini ale unor intervale (proiecțiile unor porțiuni de parabolă pe axa Oy)</p> <p>- Poziția relativă a unei drepte față de o parabolă: rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} mx + n = y \\ ax^2 + bx + c = y \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n \in \mathbb{R}$
<p>1. Identificarea unor elemente de geometrie vectorială în diferite contexte</p> <p>2. Transpunerea unor operații cu vectori în contexte geometrice date</p> <p>3. Utilizarea operațiilor cu vectori pentru a descrie o problemă practică</p> <p>4. Utilizarea limbajului calculului vectorial pentru a descrie configurații geometrice</p> <p>5. Identificarea condițiilor necesare pentru ca o configurație geometrică să verifice cerințe date</p> <p>6. Aplicarea calculului vectorial în rezolvarea unor probleme de fizică</p>	<p>Vectori în plan</p> <p>- Segment orientat, vectori, vectori coliniari</p> <p>- Operații cu vectori: adunarea (regula triunghiului, regula paralelogramului), proprietăți ale operației de adunare; înmulțirea cu un scalar, proprietăți ale înmulțirii cu un scalar; condiția de coliniaritate, descompunerea după doi vectori necoliniari</p>
<p>1. Descrierea sintetică sau vectorială a proprietăților unor configurații geometrice în plan</p> <p>2. Caracterizarea sintetică sau/și vectorială a unei configurații geometrice date</p>	<p>Coliniaritate, concurență, paralelism - calcul vectorial în geometria plană</p> <p>- Vectorul de poziție a unui punct</p> <p>- Vectorul de poziție a punctului care împarte un</p>

<p>3. Alegerea metodei adecvate de rezolvare a problemelor de coliniaritate, concurență sau paralelism</p> <p>4. Trecerea de la caracterizarea sintetică la cea vectorială (și invers) într-o configurație geometrică dată</p> <p>5. Interpretarea coliniarității, concurenței sau paralelismului în relație cu proprietățile sintetice sau vectoriale ale unor configurații geometrice</p> <p>6. Analizarea comparativă a rezolvărilor vectorială și sintetică ale aceleiași probleme</p>	<p>segment într-un raport dat, teorema lui Thales (condiții de paralelism)</p> <p>- Vectorul de poziție a centrului de greutate al unui triunghi (concurența medianelor unui triunghi)</p> <p>- Teorema lui Menelau, teorema lui Ceva</p>
<p>1. Identificarea legăturilor între coordonate unghiulare, coordonate metrice și coordonate carteziane pe cercul trigonometric</p> <p>2. Calcularea unor măsuri de unghiuri și arce utilizând relații trigonometrice</p> <p>3. Determinarea măsurii unor unghiuri și a lungimii unor segmente utilizând relații metrice</p> <p>4. Caracterizarea unor configurații geometrice plane utilizând calculul trigonometric</p> <p>5. Determinarea unor proprietăți ale funcțiilor trigonometrice prin lecturi grafice</p> <p>6. Optimizarea calculului trigonometric prin alegerea adecvată a formulelor</p>	<p>Elemente de trigonometrie</p> <p>- Cercul trigonometric, definiția funcțiilor trigonometrice: $\sin: [0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\cos: [0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\operatorname{tg}: [0, \pi] \setminus \{\pi/2\} \rightarrow \mathbb{R}$, $\operatorname{ctg}: (0, \pi) \rightarrow \mathbb{R}$</p> <p>- Definiția funcțiilor trigonometrice: $\sin: \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\cos: \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\operatorname{tg}: \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{R}$ cu $D = \{\pi/2 + k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$, $\operatorname{ctg}: \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{R}$, cu $D = \{k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$</p> <p>- Reducerea la primul cadran; formule trigonometrice: $\sin(a + b)$, $\sin(a - b)$, $\cos(a + b)$, $\cos(a - b)$, $\sin 2a$, $\cos 2a$, $\sin a + \sin b$, $\sin a - \sin b$, $\cos a + \cos b$, $\cos a - \cos b$ (transformarea sumei în produs)</p>
<p>1. Identificarea unor metode posibile în rezolvarea problemelor de geometrie</p> <p>2. Aplicarea unor metode diverse pentru determinarea unor distanțe, a unor măsuri de unghiuri și a unor arii</p> <p>3. Prelucrarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acesteia</p> <p>4. Analizarea unor configurații geometrice pentru alegerea algoritmilor de rezolvare</p> <p>5. Aplicarea unor metode variate pentru optimizarea calculului de distanțe, de măsuri de unghiuri și de arii</p> <p>6. Modelarea unor configurații geometrice utilizând metode vectoriale sau sintetice</p>	<p>Aplicații ale trigonometriei și ale produsului scalar a doi vectori în geometria plană</p> <p>- Produsul scalar a doi vectori: definiție, proprietăți. Aplicații: teorema cosinusului, condiții de perpendicularitate, rezolvarea triunghiului dreptunghic</p> <p>- Aplicații vectoriale și trigonometrice în geometrie: teorema sinusurilor, rezolvarea triunghiurilor oarecare</p> <p>- Calcularea razei cercului înscris și a razei cercului circumscris în triunghi, calcularea lungimilor unor segmente importante din triunghi, calcularea unor arii</p>

CLASA a X-a - 4 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea caracteristicilor tipurilor de numere utilizate în algebră și a formei de scriere a unui număr real în contexte specifice</p> <p>2. Determinarea echivalenței între forme diferite de scriere a unui număr, compararea și ordonarea numerelor reale</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului cu numere reale sau complexe pentru optimizarea unor calcule și în rezolvarea de ecuații</p> <p>4. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real sau complex în funcție de contexte în vederea optimizării calculelor</p> <p>5. Alegerea strategiilor de rezolvare în vederea optimizării calculelor</p> <p>6. Determinarea unor analogii între proprietățile operațiilor cu numere reale sau complexe scrise în forme variate și utilizarea acestora în rezolvarea unor ecuații</p>	<p>Mulțimi de numere</p> <p>- Numere reale: proprietăți ale puterilor cu exponent rațional, irațional și real ale unui număr pozitiv nenul, aproximări raționale pentru numere reale</p> <p>- Radical de ordin n ($n \in \mathbb{N}$ și $n \geq 2$) dintr-un număr, proprietăți ale radicalilor</p> <p>- Noțiunea de logaritm, proprietăți ale logaritmilor, calcule cu logaritmi, operația de logaritmare</p> <p>- Mulțimea $\mathbb{C}$. Numere complexe sub formă algebrică, conjugatul unui număr complex, operații cu numere complexe. Interpretarea geometrică a operațiilor de adunare și de scădere a numerelor complexe și a înmulțirii acestora cu un număr real</p> <p>- Rezolvarea în $\mathbb{C}$ a ecuației de gradul al doilea având coeficienți reali. Ecuații bipătrate</p>
<p>1. Trasarea prin puncte a graficelor unor funcții</p> <p>2. Prelucrarea informațiilor ilustrate prin graficul unei funcții în scopul deducerii unor proprietăți algebrice ale acesteia (monotonie, semn, bijectivitate, inversabilitate, convexitate)</p> <p>3. Utilizarea de proprietăți ale funcțiilor în trasarea graficelor și rezolvarea de ecuații</p> <p>4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete și reprezentarea prin grafice a unor funcții care descriu situații practice</p> <p>5. Interpretarea, pe baza lecturii grafice, a proprietăților algebrice ale funcțiilor</p> <p>6. Utilizarea echivalenței dintre bijectivitate și inversabilitate în trasarea unor grafice și în rezolvarea unor ecuații algebrice și trigonometrice</p>	<p>Funcții și ecuații</p> <p>- Funcția putere cu exponent natural: $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{D}$, $f(x) = x^n$, $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$ și funcția radical: $f: \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sqrt[n]{x}$, $n \in \mathbb{N}$ și $n \geq 2$, unde $\mathbb{D} = [0, +\infty)$ pentru n par și $\mathbb{D} = \mathbb{R}$ pentru n impar</p> <p>- Funcția exponențială: $f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty)$, $f(x) = a^x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$ și funcția logaritmică: $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \log_a x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$</p> <p>- Injectivitate, surjectivitate, bijectivitate; funcții inversabile: definiție, proprietăți grafice, condiția necesară și suficientă ca o funcție să fie inversabilă</p> <p>- Funcții trigonometrice directe și inverse</p> <p>- Rezolvări de ecuații folosind proprietățile funcțiilor:</p> <p>1. Ecuații care conțin radicali de ordinul 2 sau de ordinul 3</p> <p>2. Ecuații exponențiale, ecuații logaritmice</p> <p>3. Ecuații trigonometrice: $\sin x = a$, $\cos x = a$, $a \in [-1, 1]$, $\operatorname{tg} x = a$, $\operatorname{ctg} x = a$, $a \in \mathbb{R}$, $\sin f(x) = \sin g(x)$, $\cos f(x) = \cos g(x)$, $\operatorname{tg} f(x) = \operatorname{tg} g(x)$, $\operatorname{ctg} f(x) = \operatorname{ctg} g(x)$</p> <p>Notă: Pentru toate tipurile de funcții se vor studia: intersecția cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, reprezentarea grafică prin puncte, simetrie, lectura grafică a proprietăților algebrice ale funcțiilor: monotonie, bijectivitate, inversabilitate, semn, convexitate</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferențierea problemelor în funcție de numărul de soluții admise 2. Identificarea tipului de formulă de numărare adecvată unei situații-problemă date 3. Utilizarea unor formule combinatoriale în raționamente de tip inductiv 4. Exprimarea, în moduri diferite, a caracteristicilor unor probleme în scopul simplificării modului de numărare 5. Interpretarea unor situații-problemă având conținut practic cu ajutorul funcțiilor și a elementelor de combinatorică 6. Alegerea strategiilor de rezolvare a unor situații practice în scopul optimizării rezultatelor	<p>Metode de numărare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulțimi finite ordonate. Numărul funcțiilor $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Permutări - numărul de mulțimi ordonate care se obțin prin ordonarea unei mulțimi finite cu n elemente - numărul funcțiilor bijectiv $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Aranjamente - numărul submulțimilor ordonate cu câte k elemente fiecare, $k < n$, care se pot forma cu cele n elemente ale unei mulțimi finite - numărul funcțiilor injectiv $f: A \rightarrow B$, unde A și B sunt mulțimi finite - Combinări - numărul submulțimilor cu câte k elemente, unde $0 \leq k \leq n$, ale unei mulțimi finite cu n elemente. Proprietăți: formula combinărilor complementare, numărul tuturor submulțimilor unei mulțimi cu n elemente - Binomul lui Newton
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea unor date de tip probabilistic sau statistic în situații concrete 2. Interpretarea primară a datelor statistice sau probabilistice cu ajutorul calculului financiar, al graficelor și al diagramelor 3. Utilizarea unor algoritmi specifici calculului financiar, statisticii sau probabilităților pentru analiza de caz 4. Transpunerea în limbaj matematic prin mijloace statistice sau probabilistice a unor probleme practice 5. Analizarea și interpretarea unor situații practice cu ajutorul conceptelor statistice sau probabilistice 6. Corelarea datelor statistice sau probabilistice în scopul predicției comportării unui sistem prin analogie cu modul de comportare în situații studiate	<p>Matematici financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elemente de calcul financiar: procente, dobânzi, TVA - Culegerea, clasificarea și prelucrarea datelor statistice: date statistice, reprezentarea grafică a datelor statistice - Interpretarea datelor statistice prin parametri de poziție: medii, dispersia, abateri de la medie - Evenimente aleatoare egal probabile, operații cu evenimente, probabilitatea unui eveniment compus din evenimente egal probabile <p>Notă: Aplicațiile vor fi din domeniul financiar: profit, preț de cost al unui produs, amortizări de investiții, tipuri de credite, metode de finanțare, buget personal, buget familial.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Descrierea unor configurații geometrice analitic sau utilizând vectori 2. Descrierea analitică, sintetică sau vectorială a relațiilor de paralelism și de perpendicularitate 3. Utilizarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acestora și calcularea unor distanțe și a unor arii 4. Exprimarea analitică, sintetică sau vectorială a caracteristicilor matematice ale unei configurații geometrice 5. Interpretarea perpendicularității în relație cu paralelismul și minimul distanței 6. Modelarea unor configurații geometrice analitic, sintetic sau vectorial 	<p>Geometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reper cartezian în plan, coordonatele unui vector în plan, coordonatele sumei vectoriale, coordonatele produsului dintre un vector și un număr real, coordonate carteziene ale unui punct din plan, distanța dintre două puncte în plan - Ecuații ale dreptei în plan determinate de un punct și de o direcție dată și ale dreptei determinate de două puncte distincte - Condiții de paralelism, condiții de perpendicularitate a două drepte din plan; calcularea unor distanțe și a unor arii
---	---

CLASA a XI-a - 3 ore/săpt.

Competențe specifice	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor situații practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces specific domeniului economic sau tehnic 2. Asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces 3. Aplicarea algoritmilor de calcul cu matrice în situații practice 4. Rezolvarea unor sisteme utilizând algoritmi specifici 5. Stabilirea unor condiții de existență și/sau compatibilitate a unor sisteme și identificarea unor metode adecvate de rezolvare a acestora 6. Optimizarea rezolvării unor probleme sau situații-problemă prin alegerea unor strategii și metode adecvate (de tip algebric, vectorial, analitic, sintetic) 	<p>ELEMENTE DE CALCUL MATRICEAL ȘI SISTEME DE ECUAȚII LINIARE</p> <p>Matrice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tabel de tip matriceal. Matrice, mulțimi de matrice - Operații cu matrice: adunarea, înmulțirea, înmulțirea unei matrice cu un scalar, proprietăți <p>Determinanți</p> <ul style="list-style-type: none"> - Determinantul unei matrice pătratice de ordin cel mult 3, proprietăți <p>Sisteme de ecuații liniare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matrice inversabile din $M_n(\mathbb{C})$, $n = 2,3$ - Ecuații matriceale - Sisteme liniare cu cel mult 3 necunoscute; forma matriceală a unui sistem liniar - Metoda Cramer de rezolvare a sistemelor liniare - Aplicații: ecuația unei drepte determinate de două puncte distincte, aria unui triunghi și coliniaritatea a trei puncte în plan
<ol style="list-style-type: none"> 1. Caracterizarea unor funcții utilizând reprezentarea geometrică a unor cazuri particulare 2. Interpretarea unor proprietăți ale funcțiilor cu ajutorul reprezentărilor grafice 3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului diferențial în rezolvarea unor probleme 4. Exprimarea cu ajutorul noțiunilor de limită, continuitate, derivabilitate, monotonie, a unor proprietăți cantitative și/sau calitative ale unei funcții 5. Utilizarea reprezentării grafice a unei funcții 	<p>Elemente de analiză matematică</p> <p>Limite de funcții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni elementare despre mulțimi de puncte pe dreapta reală: intervale, mărginire, vecinătăți, dreapta încheiată, simbolurile $+\infty$ și $-\infty$ - Limite de funcții: interpretarea grafică a limitei unei funcții într-un punct utilizând vecinătăți, limite laterale - Calculul limitelor pentru funcția de gradul I, funcția de gradul al II-lea, funcția logaritmică, exponențială,

pentru verificarea unor rezultate și pentru
identificarea unor proprietăți
6. Determinarea unor optimuri situaționale prin
aplicarea calculului diferențial în probleme practice

— —
funcția putere ($n = 2,3$), funcția radical ($n = 2,3$),
funcția raport de două funcții cu grad cel mult 2;
cazuri exceptate la calculul limitelor de funcții:
 $0 \quad \infty$
 $\frac{0}{0}, \frac{\infty}{\infty}, 0 \cdot \infty$
 $0 \quad \infty$
- Asimptotele graficului funcțiilor studiate:
asimptote verticale, orizontale și oblice
Funcții continue
- Continuitatea unei funcții într-un punct al
domeniului de definiție, funcții continue,
interpretarea grafică a continuității unei funcții,
operații cu funcții continue
- Proprietatea lui Darboux, semnul unei funcții
continue pe un interval de numere reale
Funcții derivabile
- Tangenta la o curbă. Derivata unei funcții într-un
punct, funcții derivabile
- Operații cu funcții derivabile, calculul derivatelor
de ordin I și al II-lea pentru funcțiile studiate
- Regulile lui l'Hospital pentru cazurile
 $0 \quad \infty$
 $\frac{0}{0}, \frac{\infty}{\infty},$
 $0 \quad \infty$
Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatelor
- Rolul derivatelor de ordin I și de ordinul al II-lea
în studiul funcțiilor: monotonie, puncte de extrem,
concavitate, convexitate
- Reprezentarea grafică a funcțiilor
Notă:
- Se utilizează exprimarea "proprietatea lui ...",
"regula lui ...", pentru a sublinia faptul că se face
referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații,
dar a cărui demonstrație este în afara programei.

CLASA a XII-a - 3 ore/săpt.

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Recunoașterea structurilor algebrice, a mulțimilor de numere și de matrice</p> <p>2.1. Identificarea unei structuri algebrice prin verificarea proprietăților acesteia</p> <p>2.2. Determinarea și verificarea proprietăților unei structuri</p> <p>3.1. Verificarea faptului că o funcție dată este morfism sau izomorfism</p> <p>4. Explicarea modului în care sunt utilizate, în calcule specifice, proprietățile operațiilor unei structuri algebrice</p> <p>5.1. Utilizarea structurilor algebrice în rezolvarea de probleme practice</p> <p>6.1. Exprimarea unor probleme practice, folosind structuri algebrice</p>	<p>ELEMENTE DE ALGEBRĂ Grupuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lege de compoziție internă, tabla operației - Grup, exemple: grupuri numerice, grupuri de matrice, grupul aditiv al claselor de resturi modulo n - Morfism și izomorfism de grupuri
<p>1. Identificarea legăturilor dintre o funcție continuă și derivata sau primitiva acesteia</p> <p>2. Stabilirea unor proprietăți ale calculului integral, prin analogie cu proprietăți ale calculului diferențial</p> <p>3. Utilizarea algoritmilor pentru calcularea unor integrale definite</p> <p>4. Explicarea opțiunilor de calcul al integralelor definite, în scopul optimizării soluțiilor</p>	<p>ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Probleme care conduc la noțiunea de integrală Primitive (antiderivate) - Primitivele unei funcții definite pe un interval. Integrala nedefinită a unei funcții continue, proprietatea de liniaritate a integralei nedefinite. Primitive uzuale Integrala definită - Definierea integralei Riemann a unei funcții continue prin formula Leibniz-Newton - Proprietăți ale integralei definite: liniaritate, monotonie, aditivitate în raport cu intervalul de integrare - Metode de calcul al integralelor definite: integrarea prin părți, integrarea prin schimbare de variabilă. <p>Notă: Se utilizează exprimarea "proprietate" sau "regulă" pentru a sublinia faptul că se face referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații, dar a cărui demonstrație este în afara programei.</p>

PROGRAMA M_tehnologic

Filiera tehnologică, profilul servicii, toate calificările profesionale, profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale, profilul tehnic, toate calificările profesionale

COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI

CLASA a IX-a - 3 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea în limbaj cotidian sau în probleme de matematică a unor noțiuni specifice logicii matematice și teoriei mulțimilor</p> <p>2. Reprezentarea adecvată a mulțimilor și a operațiilor logice în scopul identificării unor</p>	<p>Mulțimi și elemente de logică matematică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulțimea numerelor reale: operații algebrice cu numere reale, ordonarea numerelor reale, modulul unui număr real, aproximări prin lipsă sau prin adaos; operații cu intervale de numere reale

<p>proprietăți ale acestora</p> <p>3. Alegerea și utilizarea de algoritmi pentru efectuarea unor operații cu numere reale, cu mulțimi, cu propoziții/predicte</p> <p>4. Deducerea unor rezultate și verificarea acestora utilizând inducția matematică sau alte raționamente logice</p> <p>5. Redactarea rezolvării unei probleme, corelând limbajul uzual cu cel al logicii matematice și al teoriei mulțimilor</p> <p>6. Transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului</p>	<p>- Propoziție, predicat, cuantificatori</p> <p>- Operații logice elementare (negație, conjuncție, disjuncție, implicație, echivalență), corelate cu operațiile și cu relațiile dintre mulțimi (complementară, intersecție, reuniune, incluziune, egalitate)</p> <p>- Inducția matematică</p>
<p>1. Recunoașterea unor corespondențe care sunt șiruri, progresii aritmetice sau geometrice</p> <p>2. Calcularea valorilor unor șiruri care modelează situații practice în scopul caracterizării acestora</p> <p>3. Alegerea și utilizarea unor modalități adecvate de calculare a elementelor unui șir</p> <p>4. Interpretarea grafică a unor relații provenite din probleme practice</p> <p>5. Analizarea datelor în vederea aplicării unor formule de recurență sau a raționamentului de tip inductiv în rezolvarea problemelor</p> <p>6. Analizarea și adaptarea scrierii termenilor unui șir în funcție de context</p>	<p>Șiruri</p> <p>- Modalități de a descrie un șir; șiruri particulare: progresii aritmetice, progresii geometrice, determinarea termenului general al unei progresii; suma primilor n termeni ai unei progresii</p> <p>- Condiția ca n numere să fie în progresie aritmetică sau geometrică, pentru $n \geq 3$</p>
<p>1. Identificarea valorilor unei funcții folosind reprezentarea grafică a acesteia</p> <p>2. Determinarea soluțiilor unor ecuații, inecuații utilizând reprezentările grafice</p> <p>3. Alegerea și utilizarea unei modalități adecvate de reprezentare grafică în vederea evidențierii unor proprietăți ale funcțiilor</p> <p>4. Exprimarea monotoniei unei funcții prin condiții algebrice sau geometrice</p> <p>5. Reprezentarea geometrică a graficului unei funcții prin puncte și aproximarea acestuia printr-o curbă continuă</p> <p>6. Deducerea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin lectură grafică</p>	<p>Funcții; lecturi grafice</p> <p>- Reper cartezian, produs cartezian, reprezentarea prin puncte a unui produs cartezian de mulțimi numerice; condiții algebrice pentru puncte aflate în cadrane; drepte în plan de forma $x = m$ sau de forma $y = m$, $m \in \mathbb{R}$</p> <p>- Funcția: definiție, exemple, exemple de corespondențe care nu sunt funcții, modalități de a descrie o funcție, egalitatea a două funcții, imaginea unei funcții</p> <p>- Funcții numerice $f: I \rightarrow \mathbb{R}$, I interval de numere reale; graficul unei funcții, reprezentarea geometrică a graficului, intersecția graficului cu axele de coordonate, interpretarea grafică a unor ecuații de forma $f(x) = g(x)$; proprietăți ale funcțiilor numerice introduse prin lectură grafică: mărginire, monotonie, paritate/imparitate (simetria graficului față de axa Oy sau origine), periodicitate</p> <p>- Compunerea funcțiilor; exemple de funcții numerice</p>
<p>1. Recunoașterea funcției de gradul I descrisă în moduri diferite</p> <p>2. Utilizarea unor metode algebrice sau grafice</p>	<p>Funcția de gradul I</p> <p>- Definiție; reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ $f(x) = ax + b$, unde $a, b \in \mathbb{R}$, intersecția</p>

<p>pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor, sistemelor de ecuații</p> <p>3. Descrierea unor proprietăți desprinse din reprezentarea grafică a funcției de gradul I sau din rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor, sistemelor de ecuații</p> <p>4. Exprimarea legăturii între funcția de gradul I și reprezentarea ei geometrică</p> <p>5. Interpretarea graficului funcției de gradul I utilizând proprietățile algebrice ale funcției</p> <p>6. Rezolvarea cu ajutorul funcțiilor a unei situații-problemă și interpretarea rezultatului</p>	<p>graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$</p> <p>- Interpretarea grafică a proprietăților algebrice ale funcției: monotonie, semnul funcției</p> <p>- Inecuații de forma $ax + b \leq 0 (<, >, \geq)$, $a, b \in \mathbb{R}$, studiate pe $\mathbb{R}$</p> <p>- Poziția relativă a două drepte, sisteme de tipul</p> $\begin{cases} ax + by \\ = c \\ mx + \\ ny = p \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n, p \text{ numere reale}$
<p>1. Diferențierea, prin exemple, a variației liniare de cea pătratică</p> <p>2. Completarea unor tabele de valori necesare pentru trasarea graficului funcției de gradul al II-lea</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi pentru trasarea graficului funcției de gradul al II-lea (prin puncte semnificative)</p> <p>4. Exprimarea proprietăților unei funcții prin condiții algebrice sau geometrice</p> <p>5. Utilizarea relațiilor lui Viete pentru caracterizarea soluțiilor ecuației de gradul al II-lea și pentru rezolvarea unor sisteme de ecuații</p> <p>6. Identificarea unor metode grafice de rezolvare a ecuațiilor sau a sistemelor de ecuații</p>	<p>Funcția de gradul al II-lea</p> <p>- Reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax^2 + bx + c$ cu $a, b, c \in \mathbb{R}$ și $a \neq 0$, intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, simetria față de drepte de forma $x = m$ cu $m \in \mathbb{R}$</p> <p>- Relațiile lui Viete, rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} x + y = \\ s \\ xy = p \end{cases}, \text{ cu } s, p \in \mathbb{R}$
<p>1. Recunoașterea corespondenței dintre seturi de date și reprezentări grafice</p> <p>2. Reprezentarea grafică a unor date diverse în vederea comparării variației lor</p> <p>3. Aplicarea formulelor de calcul și a lecturii grafice pentru rezolvarea de ecuații, inecuații și sisteme de ecuații</p> <p>4. Exprimarea prin reprezentări grafice a unor condiții algebrice; exprimarea prin condiții algebrice a unor reprezentări grafice</p> <p>5. Determinarea unor relații între condiții algebrice date și graficul funcției de gradul al II-lea</p> <p>6. Utilizarea monotoniei și a punctelor de extrem în optimizarea rezultatelor unor probleme practice</p>	<p>Interpretarea geometrică a proprietăților algebrice ale funcției de gradul al II-lea</p> <p>- Monotonie; punct de extrem, vârful parabolei, interpretare geometrică</p> <p>- Poziționarea parabolei față de axa Ox, semnul funcției, inecuații de forma $ax^2 + bx + c \leq 0 (\geq, <, >)$, $a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$, interpretare geometrică</p> <p>- Poziția relativă a unei drepte față de o parabolă: rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} mx + n \\ = y \\ ax^2 \\ + bx + c \\ = y \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n \in \mathbb{R} \text{ interpretare geometrică}$
<p>1. Identificarea unor elemente de geometrie vectorială în diferite contexte</p> <p>2. Aplicarea regulilor de calcul pentru determinarea caracteristicilor unor segmente orientate pe configurații date</p> <p>3. Utilizarea operațiilor cu vectori pentru a descrie configurații geometrice date</p> <p>4. Utilizarea limbajului calculului vectorial pentru a descrie anumite configurații geometrice</p>	<p>Vectori în plan</p> <p>- Segment orientat, vectori, vectori coliniari</p> <p>- Operații cu vectori: adunarea (regula triunghiului, regula paralelogramului), proprietăți ale operației de adunare; înmulțirea cu un scalar, proprietăți ale înmulțirii cu un scalar; condiția de coliniaritate, descompunerea după doi vectori</p>

<p>5. Identificarea condițiilor necesare pentru ca o configurație geometrică să verifice cerințe date</p> <p>6. Aplicarea calculului vectorial în rezolvarea unor probleme din domenii conexe</p>	
<p>1. Identificarea elementelor necesare pentru calcularea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri</p> <p>2. Utilizarea unor tabele și formule pentru calcule în trigonometrie și în geometrie</p> <p>3. Determinarea măsurii unor unghiuri și a lungimii unor segmente utilizând relații metrice</p> <p>4. Transpunerea într-un limbaj specific trigonometriei și geometriei a unor probleme practice</p> <p>5. Utilizarea unor elemente de trigonometrie în rezolvarea triunghiului oarecare</p> <p>6. Analizarea și interpretarea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor probleme practice</p>	<p>Trigonometrie și aplicații ale trigonometriei în geometrie</p> <p>- Rezolvarea triunghiului dreptunghic</p> <p>- Cercul trigonometric, definirea funcțiilor trigonometrice: $[0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\cos : [0, 2\pi] \rightarrow [-1, 1]$, $\operatorname{tg} : [0, \pi] \setminus \{\pi/2\} \rightarrow \mathbb{R}$, $\operatorname{ctg} : (0, \pi) \rightarrow \mathbb{R}$</p> <p>- Definirea funcțiilor trigonometrice: $\sin : \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\cos : \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1]$, $\operatorname{tg} : \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{C}$ $D = \{\pi/2 + k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$, $\operatorname{ctg} : \mathbb{R} \setminus D \rightarrow \mathbb{R}$, cu $D = \{k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$</p> <p>- Reducerea la primul cadran; formule trigonometrice: $\sin(a + b)$, $\sin(a - b)$, $\cos(a + b)$, $\cos(a - b)$, $\sin 2a$, $\cos 2a$,</p> <p>- Modalități de calcul a lungimii unui segment și a măsurii unui unghi: teorema sinusurilor și teorema cosinusului</p>

CLASA a X-a - 3 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea caracteristicilor tipurilor de numere utilizate în algebră și a formei de scriere a unui număr real în contexte specifice</p> <p>2. Compararea și ordonarea numerelor reale utilizând metode variate</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului cu puteri, radicali, logaritmi în contexte variate</p> <p>4. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real în vederea optimizării calculelor</p> <p>5. Alegerea strategiilor de rezolvare în vederea optimizării calculelor</p> <p>6. Determinarea unor analogii între proprietățile operațiilor cu numere reale scrise în forme variate și utilizarea acestora în rezolvarea unor ecuații</p>	<p>Mulțimi de numere</p> <p>- Numere reale: proprietăți ale puterilor cu exponent rațional, irațional și real ale unui număr pozitiv nenul</p> <p>- Media aritmetică, media ponderată, media geometrică, media armonică</p> <p>- Radical unui număr (de ordin sau de ordin 3), proprietăți ale radicalilor</p> <p>- Noțiunea de logaritm, proprietăți ale logaritmilor, calcule cu logaritmi, operația de logaritmare</p> <p>- Mulțimea $\mathbb{C}$. Numere complexe sub formă algebrică, conjugatul unui număr complex, operații cu numere complexe. Rezolvarea în $\mathbb{C}$ a ecuației de gradul al doilea având coeficienți reali</p>
<p>1. Trasarea prin puncte a graficelor unor funcții</p> <p>2. Prelucrarea informațiilor ilustrate prin graficul unei funcții în scopul deducerii unor proprietăți ale acesteia (monotonie, semn, bijectivitate, inversabilitate, continuitate, convexitate)</p> <p>3. Utilizarea de proprietăți ale funcțiilor în trasarea graficelor și în rezolvarea de ecuații</p> <p>4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete și reprezentarea prin grafice a unor funcții care descriu situații practice</p> <p>5. Interpretarea, pe baza lecturii grafice, a</p>	<p>Funcții și ecuații</p> <p>- Funcția putere: $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^n$, $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$ și funcția radical: $f: D \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sqrt[n]{x}$, $n = 2, 3$, unde $D = [0, +\infty)$ pentru n par și $D = \mathbb{R}$ pentru n impar</p> <p>- Funcția exponențială: $f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty)$, $f(x) = a^x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$ și funcția logaritmică: $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \log_a x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$</p> <p>- Injectivitate, surjectivitate, bijectivitate; funcții inversabile: definiție, proprietăți grafice, condiția necesară și suficientă ca o funcție să fie inversabilă</p>

<p>proprietăților algebrice ale funcțiilor</p> <p>6. Utilizarea echivalenței dintre bijectivitate și inversabilitate în trasarea unor grafice și în rezolvarea unor ecuații algebrice</p> <p>Notă: Pentru toate tipurile de funcții se vor studia: intersecția cu axele de coordonate, ecuația $f(x)=0$, reprezentarea grafică prin puncte, simetrie, lectura grafică a proprietăților algebrice ale funcțiilor: monotonie, bijectivitate, inversabilitate, semn, convexitate.</p>	<p>- Funcții trigonometrice directe și inverse</p> <p>- Rezolvări de ecuații folosind proprietățile funcțiilor:</p> <p>- Ecuații care conțin radicali de ordinul 2 sau de ordinul 3</p> <p>- Ecuații exponențiale, ecuații logaritmice, utilizarea unor substituții care conduc la rezolvarea de ecuații algebrice</p>
<p>1. Diferențierea problemelor în funcție de numărul de soluții admise</p> <p>2. Identificarea tipului de formulă de numărare adecvată unei situații-problemă date</p> <p>3. Utilizarea unor formule combinatoriale în raționamente de tip inductiv</p> <p>4. Exprimarea caracteristicilor unor probleme în scopul simplificării modului de numărare</p> <p>5. Interpretarea unor situații-problemă având conținut practic, cu ajutorul elementelor de combinatorică</p> <p>6. Alegerea strategiilor de rezolvare a unor probleme în scopul optimizării rezultatelor</p>	<p>Metode de numărare</p> <p>- Mulțimi finite: permutări, aranjamente, combinații, numărul tuturor submulțimilor unei mulțimi cu n elemente</p>
<p>1. Recunoașterea unor date de tip probabilistic sau statistic în situații concrete</p> <p>2. Interpretarea primară a datelor statistice sau probabilistice cu ajutorul calculului financiar, a graficelor și a diagramelor</p> <p>3. Utilizarea unor algoritmi specifici calculului financiar, statisticii sau probabilităților pentru analiza de caz</p> <p>4. Transpunerea în limbaj matematic prin mijloace statistice, probabilistice a unor probleme practice</p> <p>5. Analizarea și interpretarea unor situații practice cu ajutorul conceptelor statistice sau probabilistice</p> <p>6. Corelarea datelor statistice sau probabilistice în scopul predicției comportării unui sistem prin analogie cu modul de comportare în situații studiate</p>	<p>Matematici financiare</p> <p>- Elemente de calcul financiar: procente, dobânzi, TVA</p> <p>- Culegerea, clasificarea și prelucrarea datelor statistice: date statistice, reprezentarea grafică a datelor statistice</p> <p>- Interpretarea datelor statistice prin lectura reprezentărilor grafice</p> <p>- Evenimente aleatoare egal probabile; probabilitatea unui eveniment compus din evenimente egal probabile</p> <p>Notă: Aplicațiile vor fi din domeniul financiar: profit, preț de cost al unui produs, amortizări de investiții, tipuri de credite, metode de finanțare, buget personal, buget familial.</p>
<p>1. Descrierea unor configurații geometrice analitic sau utilizând vectori</p> <p>2. Descrierea analitică, sintetică sau vectorială a relațiilor de paralelism</p> <p>3. Utilizarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acesteia și calcularea unor distanțe și a unor arii</p> <p>4. Exprimarea analitică, sintetică sau vectorială a caracteristicilor matematice ale unei configurații geometrice</p> <p>5. Interpretarea perpendicularității în relație cu</p>	<p>Geometrie</p> <p>- Reper cartezian în plan, coordonatele unui vector în plan, coordonatele sumei vectoriale, coordonatele produsului dintre un vector și un număr real, coordonate carteziene ale unui punct din plan, distanța dintre două puncte în plan</p> <p>- Ecuații ale dreptei în plan determinate de un punct și de o direcție dată și ale dreptei determinate de două puncte distincte</p> <p>- Condiții de paralelism, condiții de perpendicularitate a două drepte în plan; linii</p>

paralelismul și minimul distanței 6. Modelarea unor configurații geometrice analitic, sintetic sau vectorial	importante în triunghi, calcularea unor distanțe și a unor arii
---	---

CLASA a XI-a - 3 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea unor situații practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces specific domeniului economic sau tehnic</p> <p>2. Asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces</p> <p>3. Aplicarea algoritmilor de calcul cu matrice în situații practice</p> <p>4. Rezolvarea unor sisteme utilizând algoritmi specifici</p> <p>5. Stabilirea unor condiții de existență și/sau compatibilitate a unor sisteme și identificarea unor metode adecvate de rezolvare a acestora</p> <p>6. Optimizarea rezolvării unor probleme sau situații-problemă prin alegerea unor strategii și metode adecvate (de tip algebric, vectorial, analitic, sintetic)</p>	<p>ELEMENTE DE CALCUL MATRICEAL ȘI SISTEME DE ECUAȚII LINIARE</p> <p>Matrice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tabel de tip matriceal. Matrice, mulțimi de matrice - Operații cu matrice: adunarea, înmulțirea, înmulțirea unei matrice cu un scalar, proprietăți <p>Determinanți</p> <ul style="list-style-type: none"> - Determinantul unei matrice pătratice de ordin cel mult 3, proprietăți <p>Sisteme de ecuații liniare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matrice inversabile din $M_n(\mathbb{R})$, $n = 2, 3$ - Ecuații matriceale - Sisteme liniare cu cel mult 3 necunoscute; forma matriceală a unui sistem liniar - Metoda lui Cramer de rezolvare a sistemelor liniare - Aplicații: ecuația unei drepte determinate de două puncte distincte, aria unui triunghi și coliniaritatea a trei puncte în plan
<p>1. Caracterizarea unor funcții utilizând reprezentarea geometrică a unor cazuri particulare</p> <p>2. Interpretarea unor proprietăți ale funcțiilor cu ajutorul reprezentărilor grafice</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului diferențial în rezolvarea unor probleme</p> <p>4. Exprimarea cu ajutorul noțiunilor de limită, continuitate, derivabilitate, monotonie, a unor proprietăți cantitative și calitative ale unei funcții</p> <p>5. Utilizarea reprezentării grafice a unei funcții pentru verificarea unor rezultate și pentru identificarea unor proprietăți</p> <p>6. Determinarea unor optimuri situaționale prin aplicarea calculului diferențial în probleme practice</p> <p>Notă: Se utilizează exprimarea "proprietatea lui ...", "regula lui ..." pentru a sublinia faptul că se face referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații, dar a cărui demonstrație este în afara programei.</p>	<p>ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ</p> <p>Limite de funcții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni elementare despre mulțimi de puncte pe dreapta reală: intervale, marginire, vecinătăți, dreapta încheiată, simbolurile $+\infty$ și $-\infty$ - Limite de funcții: interpretarea grafică a limitei unei funcții într-un punct utilizând vecinătăți, limite laterale - Calculul limitelor pentru funcția de gradul I, funcția de gradul al II-lea, funcția logaritmică, exponențială, - funcția putere ($n = 2, 3$), funcția radical ($n = 2, 3$), funcția raport de două funcții cu grad cel mult 2; cazuri exceptate la calculul limitelor de funcții: $0 \quad \infty$ $\frac{0}{0}, \frac{\infty}{\infty}, 0 \cdot \infty$ $0 \quad \infty$ - Asimptotele graficului funcțiilor studiate: asimptote verticale, horizontale și oblice <p>Funcții continue</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Continuitatea unei funcții într-un punct al domeniului de definiție, funcții continue, interpretarea grafică a continuității unei funcții, operații cu funcții continue - Proprietatea lui Darboux, semnul unei funcții continue pe un interval de numere reale <p>Funcții derivabile</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tangenta la o curbă. Derivata unei funcții într-un punct, funcții derivabile - Operații cu funcții derivabile, calculul derivatelor de ordin I și de ordinul al II-lea pentru funcțiile studiate - Regulile lui l'Hospital pentru cazurile $\frac{0}{0}$, $\frac{\infty}{\infty}$, $\frac{0}{\infty}$, $\frac{\infty}{0}$ <p>Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolul derivatei de ordin I și de ordinul al II-lea în studiul funcțiilor: monotonie, puncte de extrem, concavitate, convexitate - Reprezentarea grafică a funcțiilor
--	--

CLASA a XII-a - 3 ore/săpt. (TC+CD)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Recunoașterea structurilor algebrice, a mulțimilor de numere și de matrice</p> <p>2.1. Identificarea unei structuri algebrice prin verificarea proprietăților acesteia</p> <p>2.2. Determinarea și verificarea proprietăților unei structuri algebrice</p> <p>3.1. Verificarea faptului că o funcție dată este morfism sau izomorfism</p> <p>4. Explicarea modului în care sunt utilizate, în calcule specifice, proprietățile operațiilor unei structuri algebrice</p> <p>5.1. Utilizarea structurilor algebrice în rezolvarea unor probleme practice</p> <p>6.1. Exprimarea unor probleme practice, folosind structuri algebrice</p>	<p>ELEMENTE DE ALGEBRĂ Grupuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lege de compoziție internă, tabla operației - Grup, exemple: grupuri numerice, grupul aditiv al claselor de resturi modulo n - Morfism și izomorfism de grupuri
<p>1. Identificarea legăturilor dintre o funcție continuă și derivata sau primitiva acesteia</p> <p>2. Stabilirea unor proprietăți ale calculului integral, prin analogie cu proprietăți ale calculului diferențial</p> <p>3. Utilizarea algoritmilor pentru calcularea unor integrale definite</p> <p>4. Explicarea opțiunilor de calcul al integralelor definite, în scopul optimizării soluțiilor</p> <p>Notă: Se utilizează exprimarea "proprietate" sau</p>	<p>ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ</p> <p>Primitive (antiderivate)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primitivele unei funcții definite pe un interval. <p>Integrala nedefinită a unei funcții continue, proprietatea de liniaritate a integralei nedefinite.</p> <p>Primitive uzuale</p> <p>Integrala definită</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definirea integralei Riemann a unei funcții continue prin formula Leibniz - Newton - Proprietăți ale integralei definite: liniaritate,

<p>"regulă" pentru a sublinia faptul că se face referire la un rezultat matematic utilizat în aplicații, dar a cărei demonstrație este în afara programei.</p>	<p>monotonie, aditivitate în raport cu intervalul de integrare - Metode de calcul al integralelor definite: integrarea prin părți, integrarea prin schimbare de variabilă.</p>
--	--

PROGRAMA M_pedagogic
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea învățător-educatoare
COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI
CLASA a IX-a - 2 ore/săpt. (TC)

Competențe specifice	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea în limbaj cotidian sau în probleme a unor noțiuni specifice logicii matematice și/sau a teoriei mulțimilor 2. Transcrierea unui enunț în limbajul logicii matematice sau al teoriei mulțimilor 3. Utilizarea reprezentărilor grafice (diagrame, reprezentări pe axă), a tabelelor de adevăr, pentru efectuarea unor operații 4. Explicitarea caracteristicilor unor mulțimi folosind limbajul logicii matematice 5. Redactarea rezolvării unor probleme, corelând limbajul uzual cu cel al logicii matematice și/sau al teoriei mulțimilor 6. Transpunerea unei situații cotidiene în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului 	<p>Mulțimi și elemente de logică matematică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulțimea numerelor reale: operații algebrice cu numere reale, ordonarea numerelor reale, modulul unui număr real, aproximări prin lipsă sau prin adaos; operații cu intervale de numere reale - Propoziție, predicat, cuantificatori - Operații logice elementare (negație, conjuncție, disjuncție, implicație, echivalență), corelate cu operațiile și cu relațiile dintre mulțimi (complementară, intersecție, reuniune, incluziune, egalitate)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea unor corespondențe care sunt șiruri, progresii aritmetice sau geometrice 2. Reprezentarea în diverse moduri a unor corespondențe, șiruri în scopul caracterizării acestora 3. Identificarea unor formule de recurență pe bază de raționamente de tip inductiv 4. Exprimarea caracteristicilor unor șiruri folosind diverse reprezentări (formule, diagrame, grafice) 5. Deducerea unor proprietăți ale șirurilor folosind diferite reprezentări sau raționamente de tip inductiv 6. Asocierea unei situații-problemă cu un model matematic de tip șir, progresie aritmetică sau geometrică 	<p>Șiruri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modalități de a descrie un șir; șiruri particulare: progresii aritmetice, progresii geometrice, determinarea termenului general al unei progresii; suma primilor n termeni ai unei progresii
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea valorilor unei funcții folosind reprezentarea grafică a acesteia 2. Identificarea unor puncte semnificative de pe graficul unei funcții 3. Folosirea unor proprietăți ale funcțiilor pentru completarea graficului unei funcții pare, impare sau periodice 	<p>Funcții; lecturi grafice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reper cartezian, produs cartezian, reprezentarea prin puncte a unui produs cartezian de mulțimi numerice; condiții algebrice pentru puncte aflate în cadrane; drepte în plan de forma $x = m$ sau de forma $y = m$, $m \in \mathbb{R}$ - Funcția: definiție, exemple, exemple de

<p>4. Exprimarea proprietăților unor funcții pe baza lecturii grafice</p> <p>5. Reprezentarea graficului prin puncte și aproximarea acestuia printr-o curbă continuă</p> <p>6. Deducerea unor proprietăți ale funcțiilor numerice prin lectură grafică</p>	<p>corespondențe care nu sunt funcții, modalități de a descrie o funcție, lectură grafică; egalitatea a două funcții, imaginea unei funcții, graficul unei funcții</p> <p>- Funcții numerice $f: I \rightarrow \mathbb{R}$, I interval de numere reale; graficul unei funcții, reprezentarea geometrică a graficului, intersecția graficului cu axele de coordonate, interpretarea grafică a unor ecuații de forma $f(x) = g(x)$; proprietăți ale funcțiilor numerice introduse prin lectură grafică: mărginire, monotonie, paritate/imparitate (simetria graficului față de axa O_y sau față de origine), periodicitate</p>
<p>1. Recunoașterea funcției de gradul I descrisă în moduri diferite</p> <p>2. Identificarea unor metode grafice pentru rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor, sistemelor de ecuații</p> <p>3. Descrierea unor proprietăți desprinse din rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor, sistemelor de ecuații și din reprezentarea grafică a funcției de gradul I</p> <p>4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete ce se pot descrie prin funcții de gradul I, ecuații, inecuații sau sisteme de ecuații</p> <p>5. Interpretarea cu ajutorul proporționalității a condițiilor pentru ca diverse date să fie caracterizate cu ajutorul unei funcții de gradul I</p> <p>6. Rezolvarea cu ajutorul funcțiilor a unei situații-problemă și interpretarea rezultatului</p>	<p>Funcția de gradul I</p> <p>- Definiție; reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax + b$, unde $a, b \in \mathbb{R}$, intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$</p> <p>- Interpretarea grafică a proprietăților algebrice ale funcției: monotonie, semnul funcției</p> <p>- Inecuații de forma $ax + b \leq 0, (<, >, \geq)$, $a, b \in \mathbb{R}$, studiate pe $\mathbb{R}$</p> <p>- Poziția relativă a două drepte; sisteme de tipul</p> $\begin{cases} ax + by = c \\ mx + ny = p \end{cases}, \text{ cu } a, b, c, m, n, p \in \mathbb{R}$
<p>1. Diferențierea variației liniare/pătratică prin exemple</p> <p>2. Completarea unor tabele de valori necesare pentru trasarea graficului</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi pentru trasarea graficului (trasarea prin puncte semnificative)</p> <p>4. Exprimarea proprietăților unei funcții prin condiții algebrice sau geometrice</p> <p>5. Utilizarea relațiilor lui Viète pentru caracterizarea soluțiilor și rezolvarea unor sisteme</p> <p>6. Identificarea unor metode grafice de rezolvare a ecuațiilor sau a sistemelor de ecuații</p>	<p>Funcția de gradul al II-lea</p> <p>- Reprezentarea grafică a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax^2 + bx + c$, $a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$ intersecția graficului cu axele de coordonate, ecuația $f(x) = 0$, simetria față de drepte de forma $x = m$, cu $m \in \mathbb{R}$</p> <p>- Relațiile lui Viète, rezolvarea sistemelor de forma</p> $\begin{cases} x + y = s \\ xy = p \end{cases}, \text{ cu } s, p \in \mathbb{R}$
<p>1. Recunoașterea corespondenței dintre seturi de date și reprezentări grafice</p> <p>2. Reprezentarea grafică a unor date diverse în vederea comparării variației lor</p> <p>3. Utilizarea lecturii grafice pentru rezolvarea de ecuații, inecuații și sisteme de ecuații</p> <p>4. Exprimarea prin reprezentări grafice a unor condiții algebrice; exprimarea prin condiții</p>	<p>Interpretarea geometrică a proprietăților algebrice ale funcției de gradul al II-lea</p> <p>- Monotonie; punct de extrem, vârful parabolei, interpretare geometrică</p> <p>- Poziționarea parabolei față de axa O_x, semnul funcției, inecuații de forma $ax^2 + bx + c \leq 0 (\geq, <, >)$, cu $a, b, c \in \mathbb{R}$, cel $a \neq 0$, interpretare geometrică</p> <p>- Poziția relativă a unei drepte față de o parabolă:</p>

<p>algebrice a unor reprezentări grafice</p> <p>5. Interpretarea unei configurații din perspectiva poziției relative a unei drepte față de o parabolă</p> <p>6. Utilizarea lecturilor grafice în vederea optimizării rezolvării unor probleme practice</p>	$\begin{cases} mx + n \\ = y \\ ax^2 \\ +bx + c \\ = y \end{cases}, a, b, c, m, n \in \mathbb{R}$ <p>interpretare geometrică</p>
<p>1. Identificarea unor elemente de geometrie vectorială în diferite contexte</p> <p>2. Utilizarea rețelelor de pătrate pentru determinarea caracteristicilor unor segmente orientate pe configurații date</p> <p>3. Efectuarea de operații cu vectori pe configurații geometrice date</p> <p>4. Utilizarea limbajului calculului vectorial pentru a descrie anumite configurații geometrice</p> <p>5. Identificarea condițiilor necesare pentru efectuarea operațiilor cu vectori</p> <p>6. Aplicarea calculului vectorial în descrierea proprietăților unor configurații geometrice date</p>	<p>Vectori în plan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segment orientat, vectori, vectori coliniari - Operații cu vectori: adunarea (regula triunghiului, regula paralelogramului), proprietăți ale operației de adunare, înmulțirea cu un scalar, proprietăți ale înmulțirii cu un scalar, condiția de coliniaritate, descompunerea după doi vectori necoliniari
<p>1. Descrierea sintetică sau vectorială a proprietăților unor configurații geometrice în plan</p> <p>2. Reprezentarea prin intermediul vectorilor a unei configurații geometrice plane date</p> <p>3. Utilizarea calculului vectorial sau a metodelor sintetice în rezolvarea unor probleme de geometrie metrică</p> <p>4. Trecerea de la caracterizarea sintetică la cea vectorială (și invers) a unei configurații geometrice date</p> <p>5. Determinarea condițiilor necesare pentru coliniaritate, concurență sau paralelism</p> <p>6. Analizarea comparativă a rezolvărilor vectorială și sintetică ale aceleiași probleme</p>	<p>Coliniaritate, concurență, paralelism - calcul vectorial în geometria plană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vectorul de poziție a unui punct - Vectorul de poziție a punctului care împarte un segment într-un raport dat, teorema lui Thales (condiții de paralelism) - Vectorul de poziție a centrului de greutate al unui triunghi (concurența medianelor unui triunghi)
<p>1. Identificarea elementelor necesare pentru calcularea unor lungimi de segmente și a unor măsuri de unghiuri</p> <p>2. Utilizarea unor tabele și a unor formule pentru calcule în trigonometrie și în geometrie</p> <p>3. Aplicarea teoremelor și a formulilor pentru determinarea unor măsuri (lungimi sau unghiuri)</p> <p>4. Transpunerea într-un limbaj specific trigonometriei și/sau geometriei a unor probleme practice</p> <p>5. Utilizarea unor elemente de trigonometrie în rezolvarea triunghiului dreptunghic/oarecare</p> <p>6. Analizarea și interpretarea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor probleme practice</p>	<p>Aplicații ale trigonometriei în geometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rezolvarea triunghiului dreptunghic - Formulele (fără demonstrație): $\cos(180^\circ - x) = -\cos x$; $\sin(180^\circ - x) = \sin x$ - Modalități de calcul a lungimii unui segment și a măsurii unui unghi: teorema sinusurilor și teorema cosinusului

CLASA a X-a - 2 ore/săpt. (TC)

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1. Identificarea caracteristicilor tipurilor de numere utilizate în algebră și a formei de scriere a unui număr real în contexte variate</p> <p>2. Compararea și ordonarea numerelor reale utilizând metode variate</p> <p>3. Aplicarea unor algoritmi specifici calculului cu puteri, radicali și logaritmi în contexte variate</p> <p>4. Alegerea formei de reprezentare a unui număr real pentru optimizarea calculelor</p> <p>5. Alegerea strategiilor de rezolvare în vederea optimizării calculelor</p> <p>6. Analizarea validității unor afirmații prin utilizarea aproximărilor, a proprietăților sau a regulilor de calcul</p>	<p>Numere reale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Numere reale: proprietăți ale puterilor cu exponent rațional, irațional și real ale unui număr pozitiv nenul, aproximări raționale pentru numere reale - Radical dintr-un număr (ordin 2 sau ordin 3), proprietăți ale radicalilor - Noțiunea de logaritm, proprietăți ale logaritmilor, calcule cu logaritmi, operația de logaritmare
<p>1. Exprimarea relațiilor de tip funcțional în diverse moduri</p> <p>2. Prelucrarea informațiilor ilustrate prin graficul unei funcții în scopul deducerii unor proprietăți algebrice ale acesteia (monotonie, bijectivitate, semn, convexitate)</p> <p>3. Utilizarea de proprietăți ale funcțiilor în calcule și aproximări, prin metode diverse</p> <p>4. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete ce se pot descrie printr-o funcție de o variabilă</p> <p>5. Interpretarea unor probleme de calcul în vederea optimizării rezultatului</p> <p>6. Utilizarea echivalenței dintre bijectivitate și inversabilitate în trasarea unor grafice și în rezolvarea unor ecuații</p> <p>Notă: Pentru toate tipurile de funcții se vor studia: intersecția cu axele de coordonate, ecuația $f(x)=0$, reprezentarea grafică prin puncte, simetrie, lectura grafică a proprietăților algebrice ale funcțiilor: monotonie, bijectivitate, inversabilitate, semn, convexitate</p>	<p>Funcții și ecuații</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funcția putere: $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{D}$, $f(x) = x^n$, $n \in \mathbb{R}$, $n \geq 2$ și funcția radical: $f: \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sqrt[n]{x}$, $n = 2, 3$, unde $\mathbb{D} = [0, +\infty)$ pentru n par și $\mathbb{D} = \mathbb{R}$ pentru n impar - Funcția exponențială $f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty)$, $f(x) = a^x$, $a \in (0, +\infty)$, $a \neq 1$ și funcția logaritmică $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \log_a x$, $a \in (0, +\infty)$ - Rezolvări de ecuații folosind proprietățile funcțiilor: - Ecuații care conțin radicali de ordinul 2 sau de ordinul 3 - Ecuații exponențiale, ecuații logaritmice, utilizarea unor substituții care conduc la rezolvarea unor ecuații algebrice

<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea unor date de tip probabilistic sau statistic în situații concrete 2. Interpretarea primară a datelor statistice sau probabilistice cu ajutorul calculului financiar, al graficelor și al diagramelor 3. Utilizarea unor algoritmi specifici calculului financiar, statisticii sau probabilităților pentru analiza de caz 4. Transpunerea în limbaj matematic prin mijloace statistice sau probabilistice a unor probleme practice 5. Analizarea și interpretarea unor situații practice cu ajutorul conceptelor statistice sau probabilistice 6. Corelarea datelor statistice sau probabilistice în scopul predicției comportării unui sistem prin analogie cu modul de comportare în situații studiate 	<p>Matematici financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Probleme de numărare: permutări, aranjamente, combinații - Elemente de calcul financiar: procente, dobânzi, TVA - Culegerea, clasificarea și prelucrarea datelor statistice: date statistice, reprezentarea grafică a datelor statistice. Interpretarea datelor statistice - Evenimente aleatoare egal probabile, operații cu evenimente, probabilitatea unui eveniment compus din evenimente egal probabile <p>Notă: Aplicațiile vor fi din domeniul financiar: profit, calcularea prețului de cost al unui produs, amortizări de investiții, tipuri de credite, metode de finanțare, buget personal, buget familial.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Descrierea unor configurații geometrice analitic sau utilizând vectori 2. Descrierea analitică, sintetică sau vectorială a relațiilor de paralelism și de perpendicularitate 3. Utilizarea informațiilor oferite de o configurație geometrică pentru deducerea unor proprietăți ale acesteia și calcularea unor distanțe și a unor arii 4. Exprimarea analitică, sintetică sau vectorială a caracteristicilor matematice ale unei configurații geometrice 5. Interpretarea perpendicularității în relație cu paralelismul și minimul distanței 6. Modelarea unor configurații geometrice analitic, sintetic sau vectorial 	<p>Geometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reper cartezian în plan, coordonatele unui vector în plan; coordonatele sumei vectoriale, coordonatele produsului dintre un vector și un număr real coordonate carteziane ale unui punct din plan, distanța dintre două puncte în plan - Ecuații ale dreptei în plan determinată de un punct și de o direcție dată și ale dreptei determinată de două puncte distincte date - Condiții de paralelism, condiții de perpendicularitate a două drepte din plan, calcularea unor distanțe și a unor arii

CLASA a XI-a - 1 oră/săpt. (TC)

Competențe specifice	Conținuturi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea și diferențierea mulțimilor de numere și a structurilor algebrice 2. Identificarea unei structuri algebrice prin verificarea proprietăților acesteia 3. Compararea proprietăților algebrice sau aritmetice ale operațiilor definite pe diverse mulțimi în scopul identificării unor algoritmi 4. Exprimarea proprietăților mulțimilor înzestrate cu operații prin identificarea organizării structurale a acestora 5. Utilizarea similarității operațiilor definite pe mulțimi diferite în deducerea unor proprietăți algebrice 	<p>Structuri algebrice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legi de compoziție, proprietăți - Structuri algebrice: monoid, grup, inel, corp. <p>Exemple: mulțimile N, Z, Z_n, Q, R</p>

CLASA a XII-a - 1 oră/săpt. (TC)

Competențe specifice	Conținuturi
1. Identificarea unor situații practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea sa matriceală	Elemente de calcul matriceal și sisteme de ecuații liniare
2. Asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces	Matrice - Tabel de tip matriceal. Matrice, mulțimi de matrice
3. Aplicarea, în situații practice, a algoritmilor de calcul cu matrice	- Operații cu matrice: adunarea, înmulțirea, înmulțirea unei matrice cu un scalar, proprietăți Determinanți - Determinantul unei matrice pătratice de ordin cel mult 3, proprietăți

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA ISTORIE

COMPETENTE DE EVALUAT

1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate

- 1.1.** Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric
- 1.2.** Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări scrise
- 1.3.** Evidențierea relației cauză - efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice
- 1.4.** Formularea, în scris, a unor opinii referitoare la o temă de istorie

2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice

- 2.1.** Extragerea informației esențiale dintr-un mesaj
- 2.2.** Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate

3. Aplicarea principiilor și a metodelor adecvate în abordarea surselor istorice

- 3.1.** Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/combate un punct de vedere
- 3.2.** Descoperirea în sursele de informare a perspectivelor multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice
- 3.3.** Analiza diversității sociale, culturale și de civilizație în istorie pornind de la sursele istorice

4. Utilizarea surselor istorice, a metodelor și a tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme

- 4.1.** Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric
- 4.2.** Construirea de sinteze tematice

DOMENII DE CONȚINUT/CONȚINUTURI (clasa a XII-a)

A. POPOARE SI SPATII ISTORICE

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor.

B. OAMENII, SOCIETATEA SI LUMEA IDEILOR

1. Secolul XX - între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa.
2. Constituțiile din România.

C. STATUL SI POLITICA

1. Autonomii locale și instituții centrale și în spațiul românesc (secolele IX-XVIII).
2. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari. (secolele XVIII-XX) - cu excepția aspectelor referitoare la secolul al XX-lea din acest conținut.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA FIZICĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

FIZICA are în cadrul examenului de bacalaureat național în anul școlar 2019 - 2020 statutul de disciplină opțională, putând fi aleasă ca probă scrisă în conformitate cu filiera, profilul și specializarea absolvită.

În intenția de a veni în întâmpinarea candidaților care se pregătesc pentru continuarea studiilor în diferite filiere din învățământul superior, elevii vor opta în timpul probei de examen pentru două dintre cele patru modulele (A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ).

Conținutul programei de examen a fost stabilit ținându-se seama de Programele Școlare de Fizică în vigoare pentru absolvenții promoției 2020 și având în vedere următoarele principii:

1. Volumul programei de examen, redus față de cel din curriculum, se limitează la unele capitole ale Fizicii care permit, în cadrul examenului de bacalaureat, o evaluare a atingerii competențelor de mai jos;
2. Cunoștințele de matematică necesare examenului de Fizică cuprind, în afara celor de aritmetică, algebră și geometrie elementară, operații cu puteri raționale, operații fundamentale cu funcții trigonometrice, logaritmi, progresii, determinarea extremului unei funcții cu metodele analizei matematice, folosirea integralei definite;
3. Numerotarea capitolelor și a temelor nu coincide cu cea din curriculum, dar formularea conținutului respectă întocmai programa școlară a fiecărei clase;
4. Elementele din Lista de termeni fac referire la noțiunile/cunoștințele care se pot regăsi în itemii subiectului de examen.
5. Pornind de la competențele generale și specifice ale învățării fizicii s-a optat pentru un conținut diferențiat al programei de examen, în funcție de filieră și profil.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Explicarea unor fenomene naturale cu ajutorul conceptelor specifice fizicii:

- 1.1. definirea sau recunoașterea unor concepte specifice fizicii menționate în lista de termeni conținută în acest material;
- 1.2. formularea de ipoteze referitoare la fenomene fizice;
- 1.3. exprimarea prin simboluri specifice fizicii a legilor, principiilor și teoremelor fizicii, a definițiilor mărimilor fizice și a unităților de măsură ale acestora;
- 1.4. descrierea semnificațiilor termenilor sau simbolurilor folosite în legi sau relații.

2. Utilizarea noțiunilor studiate în rezolvarea unor probleme cu caracter teoretic și aplicativ:

- 2.1. selectarea informațiilor relevante referitoare la fenomenele prezentate în cadrul problemelor;
- 2.2. aplicarea modelelor unor procese în rezolvarea problemelor;
- 2.3. utilizarea adecvată a unor algoritmi și a aparatului matematic în rezolvarea de probleme;
- 2.4. utilizarea reprezentărilor schematice și grafice ajutătoare pentru înțelegerea și rezolvarea unei probleme;
- 2.5. interpretarea din punct de vedere fizic a rezultatelor obținute în rezolvarea unor probleme.

3. Interpretarea fenomenelor din viața cotidiană prin folosirea într-un mod integrat a cunoștințelor și a metodelor specifice diferitelor domenii ale fizicii:

- 3.1. identificarea fenomenelor fizice în situații din viața cotidiană;
- 3.2. realizarea de conexiuni între fenomenele specifice diverselor domenii ale fizicii, în scopul explicării principiilor de funcționare ale unor aparate și montaje simple;
- 3.3. selectarea informațiilor relevante pentru interpretarea unor fenomene fizice;
- 3.4. anticiparea evoluției fenomenelor fizice, pornind de la date prezentate;
- 3.5. descrierea și explicarea unor fenomene din viața cotidiană folosind cunoștințe integrate din diferite domenii ale fizicii.

4. Identificarea unor relații între informații rezultate din explorarea și experimentarea dirijată a unor fenomene fizice, pentru interpretarea acestora:

- 4.1. decodificarea informațiilor conținute în reprezentări grafice sau tabele;

4.2. selectarea informațiilor relevante pentru interpretarea unor fenomene fizice.

III. ARII TEMATICE

Filiera teoretică - profilul real, Filiera vocațională - profilul militar

A. MECANICA

CONȚINUTURI

1. PRINCIPII ȘI LEGI ÎN MECANICA CLASICĂ

- 1.1. Mișcare și repaus
- 1.2. Principiul I
- 1.3. Principiul al II-lea
- 1.4. Principiul al III-lea
- 1.5. Legea lui Hooke. Tensiunea în fir
- 1.6. Legile frecării la alunecare

2. TEOREME DE VARIAȚIE ȘI LEGI DE CONSERVARE ÎN MECANICĂ

- 2.1. Lucrul mecanic. Puterea mecanică
- 2.2. Teorema variației energiei cinetice a punctului material
- 2.3. Energia potențială gravitațională
- 2.4. Legea conservării energiei mecanice
- 2.5. Teorema variației impulsului
- 2.6. Legea conservării impulsului

LISTA DE TERMENI

1. PRINCIPII ȘI LEGI ÎN MECANICA CLASICĂ

- viteză, vectorul viteză
- accelerație, vectorul accelerație
- modelul punctului material
- principiul inerției
- principiul fundamental al mecanicii clasice
- unitatea de măsură a forței
- principiul acțiunilor reciproce
- forțe de contact între corpuri
- legile frecării la alunecare
- legea lui Hooke, forța elastică
- forța de tensiune

2. TEOREME DE VARIAȚIE ȘI LEGI DE CONSERVARE ÎN MECANICĂ

- lucrul mecanic, mărime de proces
- unitatea de măsură a lucrului mecanic
- interpretarea geometrică a lucrului mecanic
- expresia matematică a lucrului mecanic efectuat de forța de greutate în câmp gravitațional uniform, a lucrului mecanic efectuat de forța de frecare la alunecare și a lucrului mecanic efectuat de forța elastică
- puterea mecanică
- unitatea de măsură a puterii în S.I.
- randamentul planului înclinat
- energia cinetică a punctului material

- teorema variației energiei cinetice a punctului material
- energia potențială
- variația energiei potențiale gravitaționale a sistemului corp - Pământ
- energia mecanică, mărime de stare
- legea conservării energiei mecanice
- impulsul punctului material și a unui sistem de puncte material
- teorema variației impulsului
- legea conservării impulsului

B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ

CONȚINUTURI

1. NOȚIUNI TERMODINAMICE DE BAZĂ

2. PRINCIPIUL I AL TERMODINAMICII

3. APLICAREA PRINCIPIULUI I AL TERMODINAMICII LA TRANSFORMĂRILE GAZULUI IDEAL

4. MOTOARE TERMICE

5. PRINCIPIUL AL II-LEA AL TERMODINAMICII

LISTA DE TERMENI

1. NOȚIUNI TERMODINAMICE DE BAZĂ

- masă moleculară
- masă moleculară relativă
- cantitate de substanță
- masă molară
- volum molar
- numărul lui Avogadro
- echilibru termic
- corespondența între valoarea numerică a temperaturii în scara Celsius și valoarea numerică a acesteia în scara Kelvin

2. PRINCIPIUL I AL TERMODINAMICII

- lucrul mecanic în termodinamică, mărime de proces
- interpretarea geometrică a lucrului mecanic în termodinamică
- energia internă a unui sistem termodinamic, mărime de stare
- căldura, mărime de proces
- înveliș adiabatic
- principiul I al termodinamicii
- coeficienți calorici (relații de definiție, unități de măsură în SI)
- relația Robert - Mayer

3. APLICAREA PRINCIPIULUI I AL TERMODINAMICII LA TRANSFORMĂRILE GAZULUI IDEAL

- energia internă a gazului ideal (monoatomic, diatomic, poliatomic)
- variația energiei interne, lucrul mecanic și cantitatea de căldură pentru transformările simple ale gazului ideal (izobară, izocoră, izotermă, adiabatică)

4. MOTOARE TERMICE

- explicarea funcționării unui motor termic
- descrierea principalelor cicluri termodinamice - Otto, Diesel - pe baza cărora funcționează

motoarele termice

- randamentul unui motor termic

5. PRINCIPIUL AL II-LEA AL TERMODINAMICII

- ciclul Carnot, randamentul ciclului Carnot

C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU CONȚINUTURI

1. CURENTUL ELECTRIC

2. LEGEA LUI OHM

3. LEGILE LUI KIRCHHOFF

4. GRUPAREA REZISTOARELOR ȘI GENERATOARELOR ELECTRICE

5. ENERGIA ȘI PUTEREA ELECTRICĂ

LISTA DE TERMENI

1. CURENTUL ELECTRIC

- curentul electric
- intensitatea curentului electric
- unitatea de măsură a intensității curentului electric
- circuit electric simplu
- tensiune electromotoare a unui generator electric, tensiunea la bornele generatorului, căderea de tensiune în interiorul generatorului

2. LEGEA LUI OHM

- rezistența electrică
- legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit și pentru întreg circuitul
- unitatea de măsură pentru rezistența electrică
- rezistența electrică a unui conductor liniar
- rezistivitatea electrică, dependența rezistivității electrice de temperatură

3. LEGILE LUI KIRCHHOFF

- rețeaua electrică
- nodul de rețea
- ochiul de rețea
- legile lui Kirchhoff

4. GRUPAREA REZISTOARELOR ȘI GENERATOARELOR ELECTRICE

- rezistența electrică echivalentă a grupării serie, paralel sau mixtă a mai multor rezistori
- rezistența electrică echivalentă și t.e.m. echivalentă corespunzătoare grupării serie / paralel a mai multor generatoare electrice

5. ENERGIA ȘI PUTEREA ELECTRICĂ

- expresia energiei transmise de generator consumatorului într-un interval de timp
- expresia energiei disipate în interiorul generatorului
- randamentul unui circuit electric simplu
- puterea electrică; relații ce caracterizează puterea electrică

D. OPTICA

CONȚINUTURI

1. OPTICA GEOMETRICĂ

- 1.1. Reflexia și refracția luminii
- 1.2. Lentile subțiri. Sisteme de lentile

2. OPTICA ONDULATORIE

- 2.1. Interferența
- 2.2. Dispozitivul Young

3. ELEMENTE DE FIZICĂ CUANTICĂ

- 3.1. Efect fotoelectric extern

LISTA DE TERMENI

1. OPTICA GEOMETRICĂ

- reflexia luminii
- refracția luminii
- legile reflexiei
- legile refracției
- indicele de refracție
- punctele conjugate
- fasciculele paraxiale
- imaginile reale/virtuale
- lentila optică
- elementele caracteristice ale unei lentile subțiri (axe, centru optic, focare);
- convergența unei lentile subțiri
- formulele lentilelor subțiri
- imaginile obiectelor reale/virtuale în lentile subțiri
- sisteme de lentile

2. OPTICA ONDULATORIE

- condiții de obținere a interferenței staționare
- lungimea de undă
- elementele componente ale dispozitivului Young
- franje de interferență
- diferența de drum optic
- condițiile de maxim, respectiv de minim de interferență
- interfranja

3. ELEMENTE DE FIZICĂ CUANTICĂ

- legile efectului fotoelectric extern
- ipoteza lui Planck. Ipoteza lui Einstein. Ecuația lui Einstein
- interpretarea legilor efectului fotoelectric extern

Filiera tehnologică - profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

A. MECANICA

CONȚINUTURI

1. PRINCIPII ȘI LEGI ÎN MECANICA CLASICĂ

- 1.1. Mișcare și repaus
- 1.2. Principiul I
- 1.3. Principiul al II-lea
- 1.4. Principiul al III-lea
- 1.5. Legea lui Hooke. Tensiunea în fir
- 1.6. Legile frecării la alunecare

2. TEOREME DE VARIAȚIE ȘI LEGI DE CONSERVARE ÎN MECANICĂ

- 2.1. Lucrul mecanic. Puterea mecanică
- 2.2. Teorema variației energiei cinetice a punctului material
- 2.3. Energia potențială gravitațională
- 2.4. Legea conservării energiei mecanice

LISTA DE TERMENI

1. PRINCIPII ȘI LEGI ÎN MECANICA CLASICĂ

- viteză, vectorul viteză
- accelerație, vectorul accelerație
- modelul punctului material
- principiul inerției
- principiul fundamental al mecanicii clasice
- unitatea de măsură a forței
- principiul acțiunilor reciproce
- forțe de contact între corpuri
- legile frecării la alunecare
- legea lui Hooke, forța elastică
- forța de tensiune

2. TEOREME DE VARIAȚIE ȘI LEGI DE CONSERVARE ÎN MECANICĂ

- lucrul mecanic, mărime de proces
- unitatea de măsură a lucrului mecanic
- expresia matematică a lucrului mecanic efectuat de forța de greutate în câmp gravitațional uniform
- lucrul mecanic efectuat de forța de frecare la alunecare
- puterea mecanică
- unitatea de măsură a puterii în S.I.
- randamentul planului înclinat
- energia cinetică a punctului material
- teorema variației energiei cinetice a punctului material
- energia potențială
- variația energiei potențiale gravitaționale a sistemului corp - Pământ
- energia mecanică, mărime de stare
- legea conservării energiei mecanice

B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ

CONȚINUTURI

1. NOȚIUNI TERMODINAMICE DE BAZĂ

2. PRINCIPIUL I AL TERMODINAMICII

3. APLICAREA PRINCIPIULUI I AL TERMODINAMICII LA TRANSFORMĂRILE GAZULUI IDEAL

4. MOTOARE TERMICE

LISTA DE TERMENI

1. NOȚIUNI TERMODINAMICE DE BAZĂ

- masă moleculară
- masă moleculară relativă
- cantitate de substanță
- masă molară
- volum molar
- numărul lui Avogadro
- echilibru termic
- corespondența între valoarea numerică a temperaturii în scara Celsius și valoarea numerică a acesteia în scara Kelvin

2. PRINCIPIUL I AL TERMODINAMICII

- lucrul mecanic în termodinamică, mărime de proces
- interpretarea geometrică a lucrului mecanic în termodinamică
- energia internă a unui sistem termodinamic, mărime de stare
- căldura, mărime de proces
- înveliș adiabatic
- principiul I al termodinamicii
- coeficienți calorici (relații de definiție, unități de măsură în SI)
- relația Robert - Mayer

3. APLICAREA PRINCIPIULUI I AL TERMODINAMICII LA TRANSFORMĂRILE GAZULUI IDEAL

- energia internă a gazului ideal (monoatomic, diatomic, poliatomic)
- variația energiei interne, lucrul mecanic și cantitatea de căldură pentru transformările simple ale gazului ideal (izobară, izocoră, izotermă, adiabatică)

4. MOTOARE TERMICE

- explicarea funcționării unui motor termic
- descrierea principalelor cicluri termodinamice - Otto, Diesel - pe baza cărora funcționează motoarele termice

C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU

CONȚINUTURI

1. CURENTUL ELECTRIC

2. LEGEA LUI OHM

3. LEGILE LUI KIRCHHOFF

4. GRUPAREA REZISTOARELOR ȘI GENERATOARELOR ELECTRICE

5. ENERGIA ȘI PUTEREA ELECTRICĂ

LISTA DE TERMENI

1. CURENTUL ELECTRIC

- curentul electric
- intensitatea curentului electric
- unitatea de măsură a intensității curentului electric
- circuit electric simplu
- tensiune electromotoare a unui generator electric, tensiunea la bornele generatorului, căderea de tensiune în interiorul generatorului

2. LEGEA LUI OHM

- rezistența electrică
- legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit și pentru întreg circuitul
- unitatea de măsură pentru rezistența electrică
- rezistența electrică a unui conductor liniar
- rezistivitatea electrică, dependența rezistivității electrice de temperatură

3. LEGILE LUI KIRCHHOFF

- rețeaua electrică
- nodul de rețea
- ochiul de rețea
- legile lui Kirchhoff

4. GRUPAREA REZISTOARELOR ȘI GENERATOARELOR ELECTRICE

- rezistența electrică echivalentă a grupării serie, paralel sau mixtă a mai multor rezistori
- rezistența electrică echivalentă și t.e.m. echivalentă corespunzătoare grupării serie / paralel a mai multor generatoare electrice identice

5. ENERGIA ȘI PUTEREA ELECTRICĂ

- expresia energiei transmise de generator consumatorului într-un interval de timp
- expresia energiei disipate în interiorul generatorului
- randamentul unui circuit electric simplu
- puterea electrică; relații ce caracterizează puterea electrică

D. OPTICA

CONȚINUTURI

1. OPTICA GEOMETRICĂ

- 1.1. Reflexia și refracția luminii
- 1.2. Lentile subțiri. Sisteme de lentile

2. ELEMENTE DE FIZICĂ CUANTICĂ

- 2.1. Efect fotoelectric extern

LISTA DE TERMENI

1. OPTICA GEOMETRICĂ

- reflexia luminii
- refracția luminii
- legile reflexiei
- legile refracției
- indicele de refracție
- punctele conjugate
- fasciculele paraxiale
- imaginile reale/virtuale
- lentila optică
- elementele caracteristice ale unei lentile subțiri (axe, centru optic, focare);
- convergența unei lentile subțiri

- formulele lentilelor subțiri
- imaginile obiectelor reale/virtuale în lentile subțiri
- sisteme de lentile

2. ELEMENTE DE FIZICĂ CUANTICĂ

- legile efectului fotoelectric extern
- ipoteza lui Planck. Ipoteza lui Einstein. Ecuația lui Einstein
- interpretarea legilor efectului fotoelectric extern

PROGRAMELE DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA CHIMIE

STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de bacalaureat, chimia are statutul de disciplină opțională, fiind susținută la proba E. d) în funcție de filieră, profil și specializare/ calificare profesională.

Elevii care susțin bacalaureatul la chimie pot opta pentru programa de chimie anorganică și generală sau pentru programa de chimie organică.

PROGRAMA DE CHIMIE ANORGANICĂ ȘI GENERALĂ

I. COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Explicarea unor fenomene, procese, procedee întâlnite în viața de zi cu zi.

- 1.1. Clasificarea sistemelor chimice studiate după diferite criterii.
- 1.2. Descrierea comportării speciilor chimice studiate într-un context dat.
- 1.3. Diferențierea substanțelor chimice după natura interacțiunilor dintre atomi, ioni, molecule.
- 1.4. Structurarea cunoștințelor anterioare, în scopul explicării proprietăților unui sistem chimic.
- 1.5. Interpretarea caracteristicilor fenomenelor sistemelor studiate, în scopul identificării aplicațiilor acestora.

2. Investigarea comportării unor substanțe chimice sau sisteme chimice.

- 2.1. Efectuarea de investigații pentru evidențierea unor caracteristici, proprietăți, relații.
- 2.2. Formularea de concluzii folosind informațiile din surse de documentare, grafice, scheme, date experimentale care să răspundă ipotezelor formulate.
- 2.3. Utilizarea investigațiilor în vederea obținerii unor explicații de natură științifică.

3. Rezolvarea de probleme în scopul stabilirii unor corelații relevante, demonstrând raționamente deductive și inductive.

- 3.1. Analizarea problemelor pentru a stabili contextul, relațiile relevante, etapele rezolvării.
- 3.2. Aplicarea algoritmilor de rezolvare de probleme, în scopul aplicării lor în situații din cotidian.
- 3.3. Evaluarea strategiilor de rezolvare a problemelor pentru a lua decizii asupra materialelor/ condițiilor analizate.

4. Comunicarea înțelegerii conceptelor în rezolvarea de probleme, în formularea explicațiilor, în conducerea investigațiilor și în raportarea de rezultate.

- 4.1. Aplicarea corespunzătoare a terminologiei științifice în descrierea sau explicarea fenomenelor și proceselor.
- 4.2. Folosirea corectă a terminologiei specifice chimiei.

5. Evaluarea consecințelor proceselor și acțiunii produselor chimice asupra propriei persoane și asupra mediului.

- 5.1. Compararea acțiunii unor produse, procese chimice asupra propriei persoane sau asupra

mediului.

5.2. Anticiparea efectelor unor acțiuni specifice asupra mediului înconjurător.

II. CONȚINUTURI

<p>Structura atomului Tabelul periodic al elementelor chimice</p>	<p>Atom. Element chimic. Izotopi. Straturi. Substraturi. Orbitali. Structura învelișului electronic pentru elementele din perioadele 1, 2, 3. Clasificarea elementelor în blocuri: s, p, d. Corelații între structura învelișului electronic pentru elementele din perioadele 1, 2, 3, poziția în tabelul periodic și proprietăți ale elementelor. Variația proprietăților periodice ale elementelor, în grupele principale și în perioadele 1, 2, 3. Variația caracterului metalic și nemetalic în grupele principale și perioadele 1, 2, 3. Proprietăți chimice ale sodiului: reacții cu oxigen, clor, apă. Importanța practică a sodiului. Variația caracterului metalic: reactivitatea Na, Mg, Al, față de O₂, H₂O. Variația caracterului nemetalic: reactivitatea nemetalelor din grupa 17 (VII A). Proprietăți chimice ale clorului: reacții cu hidrogen, fier, apă, cupru, hidroxid de sodiu, bromură de sodiu, iodură de potasiu. Importanța practică a clorului.</p>
<p>Legături chimice Interacții între atomi, ioni, molecule</p>	<p>Legătura ionică. Cristalul NaCl. Importanța practică a clorurii de sodiu. Legătura covalentă nepolară: H₂, N₂, Cl₂. Legătura covalentă polară: HCl, H₂O. Legătura covalent-coordinativă: NH₄⁺ și H₃O⁺. Legătura de hidrogen. Proprietăți fizice ale apei.</p>
<p>Starea gazoasă</p>	<p>Ecuația de stare a gazului ideal. Volum molar (mol, numărul lui Avogadro).</p>
<p>Soluții apoase</p>	<p>Dizolvarea. Factorii care influențează dizolvarea. Dizolvarea unui compus ionic și a unui compus covalent polar în apă. Solubilitatea substanțelor în solvenți polari și nepolari. Concentrația soluțiilor: concentrația procentuală masică, concentrația molară. Soluții apoase de acizi (tari și slabi) și de baze (tari și slabe): HCl, H₂CO₃, HCN, NaOH, NH₃. Cupluri acid-bază conjugate. Reacții acido-bazice. Reacția de neutralizare. Determinarea caracterului acido-bazic al soluțiilor cu indicatori. pH-ul soluțiilor apoase. Determinarea pH-ului unor soluții de acizi și baze cu hârtie indicator de pH. Indicatori de pH: turnesol, fenolftaleină (virajul culorii în funcție de pH).</p>
<p>Reacții redox. Aplicații ale reacțiilor redox</p>	<p>Reacții de oxido-reducere. Număr de oxidare. Stabilirea coeficienților reacțiilor redox. Caracter oxidant și reducător. Aplicații ale reacțiilor redox: pila Daniell (construcție și funcționare), acumulatorul cu plumb (construcție și funcționare). Coroziunea și protecția anticorosivă.</p>
<p>Noțiuni de termochimie</p>	<p>Reacții exoterme, reacții endoterme. Entalpie de reacție. Căldura de combustie - arderea hidrocarburilor. Legea Hess. Căldură de neutralizare (acid tare - bază tare). Căldură de dizolvare.</p>

Noțiuni de cinetică chimică	Reacții lente, reacții rapide. Catalizatori. Viteza de reacție. Constanta de viteză. Legea vitezei.
Calcul chimice	Rezolvare de probleme, calcule stoechiometrice (pe baza formulei chimice și a ecuației reacției chimice), puritate, randament. Interpretarea rezultatelor din activitatea experimentală.

PROGRAMA DE CHIMIE ORGANICĂ

I. COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Explicarea unor fenomene, procese, procedee întâlnite în viața de zi cu zi.
  - 1.1. Clasificarea compușilor organici în funcție de natura grupei funcționale.
  - 1.2. Diferențierea compușilor organici în funcție de structura acestora.
  - 1.3. Descrierea comportării compușilor organici studiați în funcție de clasa de apartenență.
2. Investigarea comportării unor substanțe chimice sau sisteme chimice.
  - 2.1. Efectuarea de investigații pentru evidențierea unor caracteristici, proprietăți, relații.
  - 2.2. Formularea de concluzii care să demonstreze relații de tip cauză-efect.
  - 2.3. Evaluarea măsurii în care concluziile investigației susțin predicțiile inițiale.
3. Rezolvarea de probleme în scopul stabilirii unor corelații relevante, demonstrând raționamente deductive și inductive.
  - 3.1. Rezolvarea problemelor cantitative/ calitative.
  - 3.2. Conceperea sau adaptarea unei strategii de rezolvare pentru a analiza o situație.
  - 3.3. Justificarea explicațiilor și soluțiilor la probleme.
4. Comunicarea înțelegerii conceptelor în rezolvarea de probleme, în formularea explicațiilor, în conducerea investigațiilor și în raportarea de rezultate.
  - 4.1. Utilizarea, în mod sistematic, a terminologiei specifice într-o varietate de contexte de comunicare.
  - 4.2. Procesarea unui volum important de informații și realizarea distincției dintre informații relevante/ irelevante și subiective/ obiective.
  - 4.3. Decodificarea și interpretarea limbajului simbolic și înțelegerea relației acestuia cu limbajul comun.
5. Evaluarea consecințelor proceselor și acțiunii produselor chimice asupra propriei persoane și asupra mediului.
  - 5.1. Analizarea consecințelor dezechilibrelor generate de procesele chimice poluante și folosirea necorespunzătoare a produselor chimice.
  - 5.2. Justificarea importanței compușilor organici.

II. CONȚINUTURI

Structura și compoziția substanțelor organice	Introducere în studiul chimiei organice: obiectul chimiei organice, elemente organogene, tipuri de catene de atomi de carbon, serie omoloagă, formule brute, formule moleculare și formule de structură plane ale claselor de compuși organici studiați. Legături chimice în compușii organici. Izomeria de catenă, de poziție pentru compușii organici studiați.
---	--

	Izomeria optică: carbon asimetric, enantiomeri, amestec racemic.
Clasificarea compușilor organici	Clasificarea compușilor organici: hidrocarburi și compuși cu funcțiuni. Clasificarea compușilor organici în funcție de grupa funcțională. Compuși cu grupe funcționale monovalente: compuși halogenați, compuși hidroxilici, amine. Compuși cu grupe funcționale divalente și trivalente: compuși carbonilici, compuși carboxilici. Compuși cu grupe funcționale mixte: aminoacizi, hidroxiacizi, zaharide.
Tipuri de reacții chimice în chimia organică	Reacții de substituție (monohalogenarea propanului, nitrarea fenolului). Reacții de adiție (bromurarea propenei (cu Br ₂ și HBr), bromurarea acetilenei (cu Br ₂ și HBr)). Reacții de eliminare (dehidrohalogenarea 2-bromobutanului, deshidratarea 2-butanolului). Reacții de transpoziție (izomerizarea w-pentanului).
Alcani	Alcani: serie omoloagă, denumire, structură, izomerie de catenă, proprietăți fizice, proprietăți chimice: clorurarea metanului, izomerizarea butanului, cracarea și dehidrogenarea butanului, arderea. Importanța practică a metanului. Putere calorică.
Alchene	Alchene: serie omoloagă, denumire, structură, izomerie de catenă și de poziție, proprietăți fizice, proprietăți chimice: adiția H ₂ , X ₂ , HX, H ₂ O (regula lui Markovnikov), polimerizarea. Importanța practică a etenei.
Alchine	Alchine: serie omoloagă, denumire, structură, izomerie de catenă și de poziție, proprietăți fizice, proprietăți chimice: adiția H ₂ , X ₂ , HX, H ₂ O la acetilenă, arderea. Obținerea acetilenei din carbid. Importanța practică a acetilenei. Polimerizarea clorurii de vinil, acrilonitrilului, acetatului de vinil.
Cauciucul natural și sintetic Mase plastice	Cauciucul natural și sintetic, mase plastice: proprietăți fizice, importanță.
Arene	Arene: benzen, toluen, naftalină: formule moleculare și de structură plane, proprietăți fizice, proprietăți chimice: benzen, toluen, naftalină - halogenare, nitrare. Alchilarea benzenului cu propenă.
Benzine	Cifra octanică. Putere calorică.
Alcooli	Alcooli: metanol, etanol, glicerol - formule de structură, denumire, proprietăți fizice (stare de agregare, solubilitate în apă, punct de fierbere), etanol - fermentația acetică, metanol - arderea, glicerină - obținerea trinitratului de glicerină. Oxidarea etanolului (KMnO ₄ , K ₂ Cr ₂ O ₇). Importanța practică și biologică a etanolului.
Acizi carboxilici	Acizi carboxilici: acidul acetic - reacțiile cu metale reactive, oxizi metalici, hidroxizi alcalini, carbonați, etanol. Importanța practică și biologică a acidului acetic. Esterificarea acidului salicilic. Hidroliza acidului acetilsalicilic.
Grăsimi Agenți tensioactivi	Grăsimi: stare naturală, proprietăți fizice, importanță. Hidrogenarea grăsimilor lichide. Hidroliza grăsimilor. Agenți tensioactivi: săpunuri și detergenți - acțiunea de spălare. Obținerea săpunului.
Aminoacizi Proteine	Aminoacizi (glicina, alanina, valina, serina, cisteina, acidul glutamic, lisina): definiție, denumire, clasificare, proprietăți fizice, caracter amfoter. Identificarea

	aminoacizilor. Condensarea aminoacizilor. Proteine: stare naturală, proprietăți fizice, importanță. Hidroliza enzimatică a proteinelor. Denaturarea proteinelor.
Zaharide	Zaharide: glucoza, zaharoza, amidon, celuloză - stare naturală, proprietăți fizice, importanță. Monozaharide: glucoza și fructoza (formule plane), formule de perspectivă (Haworth): glucopiranoza, fructofuranoza. Oxidarea glucozei (reactiv Tollens și Fehling). Condensarea monozaharidelor. Hidroliza enzimatică a amidonului.
Calcul chimice Utilizări ale substanțelor studiate	Rezolvare de probleme, calcule stoechiometrice (pe baza formulei chimice și a ecuației reacției chimice), puritate, randament. Utilizări ale substanțelor studiate. Interpretarea rezultatelor din activitatea experimentală.

NOTĂ:

Programele de examen sunt realizate în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul național de bacalaureat evaluează competențele dezvoltate pe parcursul învățământului liceal, se elaborează în conformitate cu prezenta programă și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA BIOLOGIE

I. STATUTUL DISCIPLINEI DE EXAMEN

În cadrul examenului de bacalaureat, biologia constituie probă scrisă pentru care elevul poate opta, în conformitate cu filiera, profilul și specializarea urmate.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Varianta I

- Ierarhizarea unităților sistematice ale lumii vii, evidențiind evoluția de la simplu la complex.
- Recunoașterea, definirea, dovedirea înțelegerii unor termeni, concepte, legi și principii specifice științelor biologice.
- Descrierea particularităților structurale și funcționale ale celulelor, țesuturilor, organelor, sistemelor de organe la plante, animale și om, utilizând limbajul științific adecvat; descrierea principalelor caracteristici structurale ale materialului genetic.
- Caracterizarea unor taxoni, structuri, funcții ale organismelor, a unor fenomene, procese biologice, a unor boli care afectează organe, sisteme de organe etc.
- Explicarea unor procese și fenomene biologice și a interrelațiilor dintre ele; explicarea structurii și funcțiilor materialului genetic, utilizând terminologia științifică adecvată.
- Explicarea unor adaptări structurale și funcționale ale organismelor la variațiile de mediu, pe baza conceptelor biologice fundamentale.
- Compararea modurilor de realizare a funcțiilor fundamentale ale organismelor (asemănări, deosebiri), evidențiind unitatea și diversitatea lumii vii, evoluția lumii vii etc.
- Identificarea și interpretarea variațiilor cantitative și calitative ale unor funcții fundamentale ale organismelor, ale materialului genetic; aprecierea și interpretarea unor efecte ale variațiilor condițiilor de mediu asupra eredității, a funcțiilor organismelor.
- Reprezentarea schematică a unor structuri, a mecanismelor unor procese biologice etc.
- Aplicarea cunoștințelor de biologie în:

- realizarea, interpretarea unor rezultate, scheme etc.;
  - elaborarea unui text coerent după un algoritm dat, utilizând termeni specifici;
  - rezolvarea unor probleme, situații-problemă date etc.;
  - alcătuirea unor probleme și rezolvarea lor, imaginarea unor situații - problemă și rezolvarea lor;
  - proiectarea etapelor unor activități experimentale cu scop de investigare, verificare, certificare etc. a unor date, afirmații, procese, legi biologice etc.;
  - explicarea efectelor factorilor cu potențial mutagen asupra organismului uman;
  - prevenirea efectelor factorilor cu potențial mutagen asupra organismului uman;
  - prevenirea unor boli care afectează organe, sisteme de organe;
  - explicarea consecințelor propriului comportament asupra sănătății organismului.
- Argumentarea propriilor observații, investigații, concluzii pe baza conceptelor biologice fundamentale: unitatea structură-funcție; unitatea organism-mediu; unitate-diversitate; evoluția de la simplu la complex.

Varianta II

- Recunoașterea, definirea, dovedirea înțelegerii unor termeni, concepte, legi și principii specifice științelor biologice.
- Identificarea principalelor componente structurale ale sistemelor de organe la om, precum și a funcțiilor acestora.
- Descrierea particularităților funcționale ale sistemelor de organe la om; stabilirea corelației structură-funcție; descrierea principalelor caracteristici structurale ale materialului genetic.
- Descrierea particularităților biotopului și ale biocenozei.
- Caracterizarea unor fenomene, procese biologice, a unor boli care afectează organe, sisteme de organe etc.
- Compararea funcțiilor fundamentale și evidențierea interdependenței lor pentru menținerea integralității organismului uman.
- Explicarea structurii și funcțiilor materialului genetic, utilizând terminologia științifică adecvată.
- Explicarea unor adaptări funcționale ale organismului uman la variațiile mediului (stimuli interni, stimuli externi).
- Identificarea și interpretarea variațiilor cantitative și calitative ale unor funcții fundamentale ale organismului uman, ale materialului genetic; aprecierea și interpretarea unor efecte ale variațiilor lor condițiilor de mediu asupra funcțiilor organismului uman.
- Identificarea și interpretarea unor relații interspecifice în ecosistemele antropizate.
- Reprezentarea schematică a unor structuri, a mecanismelor unor procese biologice etc.
- Aplicarea cunoștințelor de biologie în:
  - realizarea, interpretarea unor rezultate, scheme etc.;
  - elaborarea unui text coerent după un algoritm dat, utilizând termeni specifici;
  - rezolvarea unor probleme, situații-problemă date etc.;
  - alcătuirea unor probleme și rezolvarea lor, imaginarea unor situații - problemă și rezolvarea lor;
  - proiectarea etapelor unor activități experimentale cu scop de investigare, verificare, certificare etc. a unor date, afirmații, procese, legi biologice etc.;
  - recunoașterea, prevenirea unor boli care afectează organe, sisteme de organe;
  - explicarea, prevenirea efectelor factorilor cu potențial mutagen asupra organismului uman;
  - explicarea consecințelor propriului comportament asupra sănătății organismului, a impactului antropic asupra ecosistemelor naturale.

- Argumentarea propriilor observații, investigații, concluzii pe baza conceptelor biologice fundamentale: unitatea structură-funcție; unitatea organism-mediul; unitate-diversitate; evoluția de la simplu la complex.

III. CONȚINUTURI

Proba scrisă la biologie pentru care elevul poate opta, în conformitate cu filiera, profilul și specializarea urmate, se poate susține în una dintre cele două variante, dacă biologia a fost studiată în clasele de liceu cuprinse în varianta aleasă:

I. BIOLOGIE VEGETALĂ ȘI ANIMALĂ - clasele a IX-a și a X-a.

II. ANATOMIE ȘI FIZIOLOGIE UMANĂ, GENETICĂ ȘI ECOLOGIE UMANĂ - clasele a XI-a și a XII-a.

I. BIOLOGIE VEGETALĂ ȘI ANIMALĂ

CONȚINUTURI - CLASA A IX-A

1. DIVERSITATEA LUMII VII

1.1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE: taxoni (regn, încregătură, clasă, ordin, familie, gen, specie) nomenclatură binară, procariot, eucariot;

VIRUSURI: caractere generale, clasificare: adenovirusuri, ribovirusuri, exemple la om;

REGNURI: clasificare, caracterizare generală: la fiecare grup se prezintă caractere de regn, încregătură, clasă, legate de mediul și modul de viață, morfologie, tipul de locomoție, de nutriție, de respirație, de reproducere (fără cicluri evolutive), importanță și exemple reprezentative;

- Monera: - Bacterii: eubacterii;
- Protiste: - Sporozoa;
- Alge unicelulare, euglene;
- Fungi: - Ascomicete;
- Bazidiomicete;
- Plante: - Alge pluricelulare;
- Briofite: briate;
- Pteridofite: filicate;
- Gimnosperme: conifere;
- Angiosperme: dicotiledonate, monocotiledonate;
- Animale: - Celenterate: hidrozoare, scifozoa;
- Platelminți (trematode, cestode), nematelminti (nematode), anelide (oligochete, hirudinee);
- Moluște: lamelibranhiate, gasteropode, cefalopode;
- Artropode: arahnide, crustacei, insecte;
- Cordate: - Vertebrate: pești osoși, amfibieni (anure, urodele), reptile, păsări, mamifere placentare.

1.2. CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII ÎN ROMÂNIA: specii ocrotite, rezervații naturale, parcuri naționale.

2. CELULA - UNITATEA STRUCTURALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A VIEȚII

2.1. STRUCTURA, ULTRASTRUCTURA ȘI ROLUL COMPONENTELOR CELULEI (enunțarea funcției fără descrierea mecanismelor):

- procariote: structură;
- eucariote:
  - învelișul celulei:
    - membrană celulară (model mozaic fluid);
    - perete celular;
  - citoplasmă:

- fundamentală;
- structurată - organite celulare: reticul endoplasmatic, ribozomi, mitocondrii, aparat Golgi, lizozomi, centrozom, plastide, vacuole;

- nucleu - membrană nucleară, nucleoli, carioplasmă-cromatină (acizii nucleici - tipuri și rol).

2.2. DIVIZIUNE CELULARĂ: - importanță, clasificare:

- ciclul celular;
- indirectă (cariochinetică);
- cromozomi și fus de diviziune - alcătuire și rol;
- mitoză (faze, importanță);
- meioză (etape, faze, importanță).

3. EREDITATEA ȘI VARIABILITATEA LUMII VII

3.1. CONCEPTE: ereditate, variabilitate.

3.2. MECANISMELE TRANSMITERII CARACTERELOR EREDITARE

- Legile mendeliene ale eredității:
  - legea purității gameților;
  - legea segregării independente a perechilor de caractere;
  - abateri de la segregarea mendeliană: codominanța.

3.3. RECOMBINARE GENETICĂ PRIN SCHIMB RECIPROC DE GENE

3.4. DETERMINISM CROMOZOMAL AL SEXELOR (fără subtipuri);

3.5. INFLUENȚA MEDIULUI ASUPRA EREDITĂȚII (mutații, clasificare, factori mutageni);

3.6. GENETICĂ UMANĂ: boli ereditare - clasificare și exemple.

CONȚINUTURI - CLASA A X-A

1. ȚESUTURI VEGETALE ȘI ANIMALE: clasificare, structură, rol.

1.1. ȚESUTURI VEGETALE

- embrionare primare - apicale, intercalare;
- definitive: de apărare - epidermă; fundamentale - asimilatoare, de depozitare; conducătoare, secretoare.

1.2. ȚESUTURI ANIMALE

- epiteliale: de acoperire, secretoare - tipuri de glande; senzoriale;
- conjunctive: moi, semidure, dure (osos compact, osos spongios); sângele;
- muscular: striat, neted;
- nervos: neuronul, celula glială.

2. STRUCTURA ȘI FUNCȚIILE FUNDAMENTALE ALE ORGANISMELOR VII

2.1. FUNCȚII DE NUTRIȚIE

• NUTRIȚIA AUTOTROFĂ

- fotosinteza: ecuație chimică, etape (fără mecanismul intim al fotosintezei), evidențiere (după CO₂ absorbit, după substanță organică produsă, după O₂ produs), importanță; rolul pigmentilor asimilatori (clorofila a și clorofila b).

• NUTRIȚIA HETEROTROFĂ

- heterotrofia la fungi: saprofită, parazită, exemple, importanță;

- heterotrofia la plante: parazită;
- nutriția simbiotică (licheni/
- digestia la animale: tipuri de digestie (intracelulară, extracelulară);
- sistem digestiv la mamifere: tub digestiv (componente - localizare, morfologie, fără structura peretelui) și glande anexe (glande salivare, ficat, pancreas exocrin) - localizare, rolul lor în digestia chimică a alimentelor;
- boli ale sistemului digestiv la om (gastrită, ulcer gastroduodenal, toxiinfecții alimentare, hepatită virală acută) - manifestări, cauze și prevenire.

• RESPIRAȚIA

- aerobă: ecuație chimică, localizare (fără mecanismul respirației celulare);
- respirația anaerobă: ecuație chimică, localizare, exemple; fermentații (exemple de fermentație - alcoolică, lactică, acetică, importanță);
- respirația la plante: evidențiere (după consumul de substanță organică, după consumul de O₂ și după CO₂ produs);
- respirația la animale:
- sistem respirator la mamifere: căi respiratorii, plămâni - localizare, structură, mecanismul ventilației pulmonare - inspirație, expirație;
- boli ale sistemului respirator la om (bronșită, laringită, astm bronșic, pneumonie, TBC) - manifestări, cauze și prevenire.

• CIRCULAȚIA

Circulația la plante:

- absorbția apei și a sărurilor minerale: localizare, mecanismele absorbției;
- circulația sevelor: forțe care contribuie la circulația sevelor.

Circulația la animale:

- mediul intern la mamifere (sângele - compoziție, rol);
- sistem circulator la mamifere: inimă (localizare, structura macroscopică, rol), vase de sânge (artere, vene, capilare, rol);
- boli ale sistemului circulator la om (varice, ateroscleroză, hipertensiune arterială, infarct miocardic, accident vascular cerebral) - manifestări, cauze și prevenire.

• EXCREȚIA

Excreția la plante:

- transpirația - prezentare generală, localizare;

Excreția la animale:

- sistem excretor la mamifere: căi urinare și rinichi (localizare, structură și rol - fără mecanismul formării urinei);
- boli ale sistemului excretor la om (litiază urinară, insuficiență renală cronică) - manifestări, cauze și prevenire.

2.2. FUNCȚII DE RELAȚIE

• SENSIBILITATEA

Sensibilitatea și mișcarea la plante

Sensibilitatea la animale:

- organe de simț la mamifere (ochiul, urechea, nasul, limba, pielea) - structură și rol;

- deficiențe senzoriale la om: (miopie, hipermetropie, strabism, astigmatism, surditate) - manifestări, cauze și remedii;
- sistem nervos la mamifere - SNC (măduva spinării, encefal -localizare, componente, rol);
- boli ale SNC la om (boala Parkinson, paralizie, epilepsie, scleroză în plăci) - manifestări, cauze, prevenire și factori de risc (consum de droguri, alcool, cafea, tutun).

• LOCOMOȚIA LA ANIMALE

Sistem locomotor la mamifere (scheletul și musculatura membrelor).

2.3. FUNCȚIA DE REPRODUCERE

• REPRODUCEREA LA PLANTE

Reproducerea asexuată la plante: specializată și vegetativă;

Reproducerea sexuată la angiosperme: floare - structură; fecundație; sămânță - alcătuire; fruct - tipuri reprezentative de fructe.

• REPRODUCEREA LA OM

Sistemul reproducător femel și sistemul reproducător mascul (localizare, structură și rol);

Boli cu transmitere sexuală (sifilis, gonoree, candidoză, SIDA) - manifestări, cauze și prevenire.

II. ANATOMIE ȘI FIZIOLOGIE UMANĂ, GENETICĂ ȘI ECOLOGIE UMANĂ

CONȚINUTURI - CLASA A XI-A

1. ALCĂTUIREA CORPULUI UMAN

- topografia organelor și a sistemelor de organe - planuri și raporturi anatomice;

2. FUNCȚIILE FUNDAMENTALE ALE ORGANISMULUI UMAN

2.1. FUNCȚIILE DE RELAȚIE

• SISTEMUL NERVOS

- clasificarea sistemului nervos din punct de vedere topografic și funcțional;
- sistemul nervos somatic: funcția reflexă - actul reflex, funcția de conducere - clasificarea căilor de conducere și rolul acestora;
- sistemul nervos vegetativ - clasificare, efecte ale stimulării simpaticului și parasimpaticului;
- noțiuni elementare de igienă și de patologie: meningită, comă, hemoragii cerebrale.

• ANALIZATORII

- segmentele unui analizator;
- fiziologia analizatorilor: vizual, auditiv, vestibular, cutanat;
- noțiuni elementare de igienă și patologie: herpes, cataractă, glaucom, conjunctivită, otită.

• GLANDELE ENDOCRINE

- topografie, hormoni - efecte definitorii: hipofiză, tiroidă, pancreas, suprarenale, gonade;
- disfuncții (nanism hipofizar, gigantism, acromegalie, diabet insipid, boala Basedow-Graves, mixedem, nanism tiroidian, gușă endemică, diabet zaharat).

• SISTEMUL OSOS

- scheletul - alcătuire, rol, creșterea în lungime și în grosime a oaselor;
- noțiuni elementare de igienă și patologie: deformări, fracturi, entorse, luxații.

• SISTEMUL MUSCULAR

- mușchi scheletici: principalele grupe, tipuri de contracții;
- noțiuni elementare de igienă și de patologie: oboseală musculară, întinderi și rupturi musculare.

2.2. FUNCȚIILE DE NUTRIȚIE

• DIGESTIA ȘI ABSORBȚIA

- transformări fizico-chimice ale alimentelor în tubul digestiv;
- absorbția intestinală;
- fiziologia intestinului gros;
- noțiuni elementare de igienă și patologie: carii dentare, stomatită, enterocolite, ciroză hepatică, litiază biliară, pancreatită.

• CIRCULAȚIA

- grupe sanguine, imunitate;
- activitatea cardiacă, parametri funcționali - frecvență cardiacă, debit cardiac, tensiune arterială, puls arterial;
- circulația mare și mică;
- noțiuni elementare de igienă și patologie: cardiopatie ischemică, hemoragii interne și externe, leucemii, anemii.

• RESPIRAȚIA

- ventilația pulmonară, transportul gazelor, schimbul de gaze, volume și capacități respiratorii;
- noțiuni elementare de igienă și patologie: gripă, fibroză pulmonară, emfizem.

• EXCREȚIA

- formarea și eliminarea urinei;
- noțiuni elementare de igienă și de patologie: cistită, nefrită, glomerulonefrită.

2.3. FUNCȚIA DE REPRODUCERE

- sistemul reproducător: componente, fiziologie;
- sănătatea reproducerii: planificare familială, concepție și contracepție, sarcina și nașterea;
- noțiuni elementare de igienă și de patologie: anexită, adenom de prostată.

CONȚINUTURI - CLASA A XII-A

1. GENETICĂ

1.1. GENETICĂ MOLECULARĂ

• ACIZII NUCLEICI - compoziția chimică;

- structura primară și secundară a ADN;
- tipuri de ARN, structură și funcții;
- funcția autocatalitică și heterocatalitică.

• ORGANIZAREA MATERIALULUI GENETIC: virusuri, procariote și eucariote;

IV. PRECIZĂRI:

Biologia este susținută ca probă scrisă.

Timpul alocat probei este de 3 ore.

Punctajul maxim este de 100 puncte dintre care 10 puncte se acordă din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului obținut la 10. Nota minimă pentru promovarea probei este 5, echivalentul a 50 de puncte.

Conform "Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat 2020", pregătirea pentru examen și elaborarea subiectelor se realizează în conformitate strictă cu PROGRAMUL PENTRU EXAMENUL DE BACALAUREAT, avizată prin O.M.E.C.T.S.

Conținuturile din programa de examen (termeni, concepte, principii, legi specifice biologiei, etc.) vor fi

abordate din perspectiva competențelor prezentate la punctul II.

Subiectele nu vizează conținutul unui manual anume. Ele vor fi elaborate pe baza competențelor prezentate la punctul II și nu pe baza conținuturilor comune ale manualelor școlare. Manualul școlar este doar unul dintre suporturile didactice utilizate de profesori și de elevi, care ajută la realizarea competențelor cuprinse în programa școlară.

Programa pentru examenul de bacalaureat a fost elaborată în conformitate cu Programele școlare de biologie pentru clasele a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a, în vigoare.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA INFORMATICĂ **Specializările matematică-informatică și matematică-informatică, intensiv informatică**

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de bacalaureat național, INFORMATICA are statutul de disciplină opțională, fiind susținută la proba E. d) în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- construirea algoritmilor corespunzători unor prelucrări elementare și reprezentarea lor în pseudocod și prin programe scrise în limbaj de programare (Pascal, C sau C++, la alegere);
- analiza rezolvării unei probleme prin urmărirea evoluției valorilor variabilelor prelucrate de algoritmul corespunzător;
- abstractizarea rezolvării prin construirea unor algoritmi echivalenți;
- identificarea și utilizarea tipurilor de date predefinite specifice unui limbaj de programare;
- definirea și utilizarea unor tipuri de date proprii;
- identificarea și utilizarea operatorilor predefiniți elementari;
- identificarea și utilizarea subprogramelor predefinite elementare;
- identificarea și utilizarea regulilor sintactice specifice limbajului de programare studiat;
- definirea și apelul unor subprograme proprii cu înțelegerea mecanismelor de transfer prin intermediul parametrilor;
- identificarea proprietăților unor structuri de date necesare în rezolvarea problemelor cu ajutorul calculatorului și utilizarea unor modele de memorare a acestora;
- organizarea datelor ce intervin în rezolvarea unei probleme utilizând structuri de date adecvate;
- organizarea etapelor de prelucrare ce formează un algoritm utilizând structuri de control și module de program;
- folosirea unor metode sistematice de rezolvare pentru probleme de generare;
- analiza unor algoritmi echivalenți de rezolvare a unei probleme în vederea alegerii algoritmului optim.

III. CONȚINUTURI

1. Algoritmi

- 1.1.** Noțiunea de algoritm, caracteristici
- 1.2.** Date, variabile, expresii, operații
- 1.3.** Structuri de bază: liniară, alternativă și repetitivă
- 1.4.** Descrierea algoritmilor, reprezentare în pseudocod

2. Elementele de bază ale unui limbaj de programare (Pascal sau C, la alegere)

- 2.1.** Vocabularul limbajului
- 2.2.** Constante. Identificatori
- 2.3.** Noțiunea de tip de dată. Operatori aritmetici, logici, relaționali
- 2.4.** Definirea tipurilor de date
- 2.5.** Variabile. Declarația variabilelor

- 2.6. Definirea constantelor
- 2.7. Structura programelor. Comentarii
- 2.8. Expresii. Instrucțiunea de atribuire
- 2.9. Citirea /scrierea datelor
- 2.10. Structuri de control: instrucțiunea compusă, structuri alternative și repetitive

3. Subprograme predefinite

- 3.1. Subprograme. Mecanisme de transfer prin intermediul parametrilor
- 3.2. Proceduri și funcții predefinite

4. Tipuri structurate de date

- 4.1. Tipul tablou
- 4.2. Tipul șir de caractere: operatori, proceduri și funcții predefinite pentru: citire, afișare, concatenare, căutare, extragere, inserare, eliminare și conversii șir ^ valoare numerică
- 4.3. Tipul înregistrare

5. Fișiere text

- 5.1. Fișiere text. Tipuri de acces
- 5.2. Proceduri și funcții predefinite pentru fișiere text

6. Algoritmi elementari

- 6.1. Probleme care operează asupra cifrelor unui număr
- 6.2. Divizibilitate. Numere prime. Algoritmul lui Euclid
- 6.3. Șirul lui Fibonacci. Calculul unor sume cu termenul general dat
- 6.4. Determinare minim/maxim
- 6.5. Metode de ordonare: metoda bulelor, inserției, selecției, numărării
- 6.6. Interclasare
- 6.7. Metode de căutare: secvențială, binară
- 6.8. Analiza complexității unui algoritm considerând criteriile de eficiență durata de executare și spațiu de memorie utilizat

7. Subprograme definite de utilizator

- 7.1. Proceduri și funcții: declarare și apel, parametri formali și parametri efectivi, parametri transmiși prin valoare, parametri transmiși prin referință, variabile globale și variabile locale, domeniu de vizibilitate
- 7.2. Proiectarea modulară a rezolvării unei probleme

8. Recursivitate

- 8.1. Prezentare generală
- 8.2. Proceduri și funcții recursive

9. Metoda backtracking (iterativă sau recursivă)

- 9.1. Prezentare generală
- 9.2. Probleme de generare. Oportunitatea utilizării metodei backtracking

10. Generarea elementelor combinatoriale

- 10.1. Permutări, aranjamente, combinații

10.2. Produs cartezian, submulțimi

11. Grafuri

11.1. Grafuri neorientate: terminologie (nod/vârf, muchie, adiacență, incidență, grad, lanț, lanț elementar, ciclu, ciclu elementar, lungime, subgraf, graf parțial), proprietăți (conex, componentă conexă, graf complet, hamiltonian, eulerian), metode de reprezentare în memorie (matrice de adiacență, liste de adiacență)

11.2. Grafuri orientate: terminologie (nod/vârf, arc, adiacență, incidență, grad intern și extern, drum, drum elementar, circuit, circuit elementar, lungime, subgraf, graf parțial), proprietăți (tare conexitate, componentă tare conexă), metode de reprezentare în memorie (matrice de adiacență, liste de adiacență)

11.3. Arbori: terminologie (nod, muchie, rădăcină, descendent, descendent direct/fiu, ascendent, ascendent direct/părinte, frați, nod terminal, frunză), metode de reprezentare în memorie (matrice de adiacență, liste de "descendenți", vector de "tați")

NOTĂ: Programele de examen sunt realizate în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat național se elaborează în baza prevederilor prezentelor programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

DISCIPLINA INFORMATICĂ **Specializarea științe ale naturii**

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de bacalaureat național, INFORMATICA are statutul de disciplină opțională, fiind susținută la proba E. d) în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- construirea algoritmilor corespunzători unor prelucrări elementare și reprezentarea lor în pseudocod și prin programe scrise în limbaj de programare (Pascal, C sau C++, la alegere);
- analiza rezolvării unei probleme prin urmărirea evoluției valorilor variabilelor prelucrate de algoritmul corespunzător;
- abstractizarea rezolvării prin construirea unor algoritmi echivalenți;
- identificarea și utilizarea tipurilor de date predefinite specifice unui limbaj de programare;
- definirea și utilizarea unor tipuri de date proprii;
- identificarea și utilizarea operatorilor predefiniți elementari;
- identificarea și utilizarea subprogramelor predefinite elementare;
- identificarea și utilizarea regulilor sintactice specifice limbajului de programare studiat;
- identificarea proprietăților unor structuri de date necesare în rezolvarea problemelor cu ajutorul calculatorului și utilizarea unor modele de memorare a acestora;
- organizarea datelor ce intervin în rezolvarea unei probleme utilizând structuri de date adecvate;
- organizarea etapelor de prelucrare ce formează un algoritm utilizând structuri de control;
- analiza unor algoritmi echivalenți de rezolvare a unei probleme în vederea alegerii algoritmului optim.

III. CONȚINUTURI

1. Algoritmi

- 1.1. Noțiunea de algoritm, caracteristici
- 1.2. Date, variabile, expresii, operații
- 1.3. Structuri de bază: liniară, alternativă și repetitivă
- 1.4. Descrierea algoritmilor, reprezentare în pseudocod

2. Elementele de bază ale unui limbaj de programare (Pascal sau C, la alegere)

- 2.1. Vocabularul limbajului
- 2.2. Constante. Identificatori
- 2.3. Noțiunea de tip de dată. Operatori aritmetici, logici, relaționali
- 2.4. Definirea tipurilor de date
- 2.5. Variabile. Declarația variabilelor
- 2.6. Definirea constantelor
- 2.7. Structura programelor. Comentarii
- 2.8. Expresii. Instrucțiunea de atribuire
- 2.9. Citirea/scrierea datelor
- 2.10. Structuri de control: instrucțiunea compusă, structuri alternative și repetitive

3. Subprograme predefinite

- 3.1. Subprograme. Mecanisme de transfer prin intermediul parametrilor
- 3.2. Proceduri și funcții predefinite

4. Tipuri structurate de date

- 4.1. Tipul tablou - tablouri unidimensionale

5. Fișiere text

- 5.1. Fișiere text. Tipuri de acces
- 5.2. Proceduri și funcții predefinite pentru fișiere text

6. Algoritmi elementari

- 6.1. Probleme care operează asupra cifrelor unui număr
- 6.2. Divizibilitate. Numere prime. Algoritmul lui Euclid
- 6.3. Șirul lui Fibonacci. Calculul unor sume cu termenul general dat
- 6.4. Determinare minim/ maxim
- 6.5. Metode de ordonare: metoda bulelor, inserției, selecției, numărării
- 6.6. Interclasare
- 6.7. Metode de căutare: secvențială, binară
- 6.8. Analiza complexității unui algoritm considerând criteriile de eficiență durata de executare și spațiu de memorie utilizat

NOTĂ: Programele de examen sunt realizate în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat național se elaborează în baza prevederilor prezentelor programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA GEOGRAFIE

I. Statutul disciplinei:

Geografia are, în cadrul examenului național de bacalaureat 2020, statutul de disciplină opțională, pe care elevul o poate alege în conformitate cu filiera, profilul și specializarea urmate.

Proba de examen este scrisă și se desfășoară pe o durată de 3 ore.

Programa pentru examen vizează Geografia pentru clasa a XII-a: Europa - România - Uniunea Europeană.

CLASA a XII-a

Geografie. Europa - România - Uniunea Europeană

II. Competențe de evaluat:

1. Utilizarea corectă și coerentă a terminologiei specifice domeniului pentru prezentarea aspectelor definitorii ale spațiului european și național
2. Identificarea poziției elementelor de geografie fizică și umană ale Europei și ale României reprezentate pe hărți
3. Explicarea unor succesiuni de fenomene și procese naturale din mediul înconjurător (geografic), la nivelul continentului și al țării noastre
4. Utilizarea reprezentărilor grafice și cartografice, a datelor statistice pentru interpretarea realității geografice a Europei și a unor țări
5. Analiza geografică a componentelor naturale și sociale ale unui teritoriu la nivelul continentului și al țării noastre
6. Prezentarea caracteristicilor de geografie fizică și umană ale unui teritoriu la nivelul continentului și al țării noastre
7. Prezentarea comparativă a elementelor de geografie fizică și umană din Europa și din România
8. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului geografic, dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător la nivelul continentului și al României prin analizarea unor sisteme și structuri teritoriale și funcționale sau prin utilizarea datelor statistice și a reprezentărilor grafice și cartografice
9. Prelucrarea informației: transformarea (transferul) informației dintr-un limbaj în altul, de exemplu din informații cantitative (date statistice) în reprezentări grafice, din reprezentări grafice în text sau în tabel etc.
10. Realizarea de corelații între informațiile oferite de diverse surse (texte geografice, tabele, reprezentari grafice și cartografice, imagini etc).
11. Rezolvarea de probleme

III. Conținuturi:

Geografie. Europa - România - Uniunea Europeană

A. EUROPA ȘI ROMÂNIA - ELEMENTE GEOGRAFICE DE BAZĂ

1. Spațiul românesc și spațiul european
2. Elemente fizico-geografice definitorii ale Europei și ale României:

- relieful major (trepte, tipuri și unități majore de relief)
- clima (factorii genetici, elementele climatice, regionarea climatică)
- hidrografia - aspecte generale; Dunărea și Marea Neagră
- învelișul biopedogeografic
- resursele naturale

3. Elemente de geografie umană ale Europei și ale României

- harta politică a Europei; România ca stat al Europei
- populația și caracteristicile ei geodemografice
- sistemul de orașe al Europei
- activitățile economice - caracteristici generale
- sisteme de transport

NOTĂ: Elaborarea subiectelor se va realiza în conformitate cu prevederile prezentei programe de BACALAUREAT, fiind centrată pe evaluarea competențelor prevăzute la punctul II. Programa a fost realizată în conformitate cu programa școlară de geografie pentru clasa a XII-a. Subiectele nu vizează conținutul unui manual anume. Manualele școlare reprezintă doar unul dintre suporturile didactice utilizate de către profesori și elevi pentru parcurgerea programei școlare prin însușirea de cunoștințe și

formarea de competențe.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de Bacalaureat 2020, disciplina Logică, argumentare și comunicare are statutul de disciplină opțională fiind susținută la proba E. d), în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Utilizarea adecvată a conceptelor, operațiilor și instrumentelor specifice logicii în argumentare
- Transpunerea unui enunț din limbaj natural în limbaj formal și din limbaj formal în limbaj natural
- Construirea unor argumente în vederea susținerii unui punct de vedere sau a unei soluții propuse pentru rezolvarea unor situații - problemă
- Utilizarea unor raționamente adecvate în luarea deciziilor
- Analizarea structurii și/sau corectitudinii formelor și operațiilor logice

III. CONȚINUTURI

1. Societate, comunicare și argumentare

- Argumentarea și structura argumentării; analiza logică a argumentelor
- Termenii: caracterizare generală (definire, tipuri de termeni); raporturi între termeni
- Propoziții: caracterizare generală (definire, structură); tipuri de propoziții categorice; raporturi între propoziții categorice
- Raționamente: caracterizare generală (definire, structură); tipuri de raționamente
- Definirea și clasificarea: caracterizare generală; corectitudine în definire și clasificare

2. Tipuri de argumentare

- Deductivă: argumente/raționamente imediate cu propoziții categorice (conversiunea și obversiunea); silogismul (caracterizare generală, figuri și moduri silogistice, verificarea validității prin metoda diagramelor Venn); demonstrația
- Nedeductivă: inducția completă; inducția incompletă

3. Societate, comunicare și argumentare corectă

- Evaluarea argumentelor (validitatea argumentelor); erori de argumentare

NOTA: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prezentei programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA PSIHOLOGIE

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de Bacalaureat 2020, Psihologia are statutul de disciplină opțională fiind susținută la proba E. d), în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Utilizarea adecvată a conceptelor specifice psihologiei
- Analizarea și exemplificarea proceselor psihice, a componentelor personalității, precum și a corelațiilor dintre ele
- Explicarea specificului și a rolului/importanței diferitelor categorii de procese psihice și componente ale personalității pornind de la elemente date (situații de viață, texte, concepte)

- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o anumită problemă psihologică

III. CONȚINUTURI

1. Procesele psihice și rolul lor în evoluția personalității

- Procese cognitive senzoriale: caracterizare generală
- Procese cognitive superioare: gândirea; memoria; imaginația
- Activități și procese regulatorii: limbajul, motivația; voința; afectivitatea; atenția

2. Structura și dezvoltarea personalității

- Caracterizarea generală a personalității
- Temperamentul
- Aptitudinile; inteligența, ca aptitudine generală
- Caracterul
- Creativitatea

NOTA: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prezentei programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA ECONOMIE

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de Bacalaureat 2020, Economia are statutul de disciplină opțională fiind susținută la proba E. d), în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Utilizarea adecvată a conceptelor specifice disciplinei în analizarea, explicarea și compararea unor procese și fenomene specifice dinamicii economice
- Caracterizarea agenților economici (consumatori și producători), ca purtători ai cererii și ofertei pe piață
- Caracterizarea pieței din perspectiva dinamicii economice
- Analizarea, evaluarea și exemplificarea comportamentului rațional al agenților economici în economia de piață
- Interpretarea rezultatelor evaluării fenomenelor și proceselor economice

III. CONȚINUTURI

1. Consumatorul și comportamentul său rațional

- Nevoi și resurse
- Cererea
- Consumatorul și comportamentul său (costul de oportunitate, utilitatea economică)

2. Producătorul/întreprinzătorul și comportamentul său rațional

- Proprietatea și libera inițiativă
- Oferta
- Factorii de producție și combinarea acestora
- Costuri, productivitate, profit, eficiență economică

3. Piața -întâlnire a agenților economici

- Relația cerere-ofertă-preț în economia de piață

- Mecanismul concurențial
- Forme ale pieței: Piața monetară, Piața capitalurilor, Piața muncii

NOTA: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prezentei programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA SOCIOLOGIE

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de Bacalaureat 2020, disciplina Sociologie are statutul de disciplină opțională fiind susținută la proba E. d), în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Utilizarea adecvată a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de investigare sociologică în analiza unor fenomene și procese sociale
- Analizarea rolului și stadiilor socializării
- Identificarea și analiza unor comportamente și probleme sociale
- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o anumită problemă sociologică

III. CONȚINUTURI

1. Perspectiva sociologică asupra societății. Metodologia cercetării sociologice

- Specificul cunoașterii sociologice. Metode, tehnici, procedee, instrumente ale investigației sociologice

2. Societatea și viața socială

- Structura socială: status și rol; relații sociale; grupuri sociale; grupuri mici
- Instituții și organizații sociale: familia, școala, biserica, statul; partidele politice, ONG-urile
- Socializarea: rol, stadii
- Probleme sociale (discriminarea, infraționalitatea, conflictele sociale, corupția, sărăcia)

NOTA: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prezentei programe și nu vizează conținutul unui manual anume.

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA FILOSOFIE

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de Bacalaureat 2020, disciplina Filosofie are statutul de disciplină opțională fiind susținută la proba E. d), în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Precizarea semnificației filosofice a unor concepte
- Analizarea unui text filosofic din perspectiva temei, problemei, soluției propuse și argumentelor cu care este susținută soluția
- Analizarea comparativă și critică a structurii argumentative a unor puncte de vedere filosofice, a premiselor și a consecințelor acestora
- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o problemă filosofică

III. CONȚINUTURI

1. Omul

- Problematika naturii umane
- Sensul vieții

2. Morala

- Teorii morale
- Probleme de etică aplicată

3. Politica

- Libertate și responsabilitate social-politică
- Egalitate și dreptate

NOTA: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2020 se elaborează în baza prezentei programe și nu vizează conținutul unui manual anume.